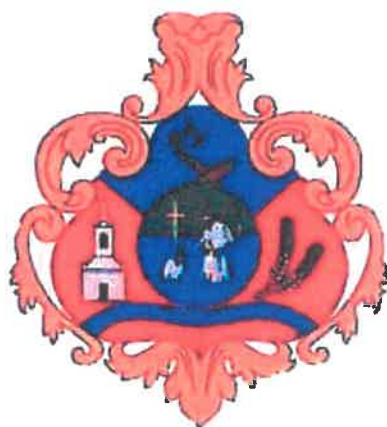

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

ÚJSZENTIVÁN 2024-2029

ÚJSZENTIVÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

TARTALOM

Bevezetés	3
1. A település bemutatása	5
1.1. Újszentiván történelme	5
1.2. Újszentiván napjainkban	7
1.2.1. Újszentiván elhelyezkedése és adottságai	7
1.2.2. Újszentiván testvértelepülései	8
1.2.3. Újszentiván legjobbjai	9
1.2.4. Újszentiván közigazgatási rendszere	10
1.2.5. Újszentiván közösségi élete	17
1.2.6. Újszentiván civil élete	19
2. Újszentiván lakosságának jellemzése	20
2.1. Állandó népesség	21
2.2. Munkaerőpiaci helyzet	30
2.2.1. Regisztrált vállalkozások Újszentivánon	32
2.2.2. Regisztrált álláskereső	34
2.3. Szociális helyzet	38
2.3.1. Újszentiván lakásállománya és közműlefedettsége	38
2.3.2. Egészségügyi ellátás	43
2.3.3. Oktatási rendszer	46
2.3.4. Szociális ellátás	50
3. Esélyegyenlőségi Program	55
3.1. Esélyegyenlőségi Program háttere	55
3.2. Esélyegyenlőségi Program jogszabályi és stratégiai háttere	57
3.2.1. Esélyegyenlőségi Program stratégiai háttere	57
3.2.2. Esélyegyenlőségi Program jogszabályi környezete	59
3.2.3. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	59
3.3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelt célcsoportjai	62
3.3.1. Célcsoportok jellemzése	62
3.4. Esélyegyenlőség szempontjából meghatározott fejlesztési területek	81
3.4.1. Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása	81
3.4.2. Elvándorlás tendenciájának csökkentése közösség erősítéssel: Községi kohézió erősítése kulturális, érzékenyítő és hagyományteremtő tevékenységgel	83
3.4.3. Környezetvédelem-tudatos fejlődés	84

3.4.4. Hátrányos helyzetű személyek részére segítségnyújtás és szociális érzékenyítés: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása.....	85
3.4.5. Turizmus fejlesztése	86
4. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	89
4.1. Intézkedési terv bevezetése.....	89
4.2. Intézkedési terv	90
4.3. Esélyegyenlőségi Intézkedési terv megvalósítása.....	133

Újszentiván Községi Önkormányzat képviselő-testülete megbízásából került összeállításra Újszentiván Község Helyi Esélyegyenlőségi Programja (röviden: HEP), amely tartalmazza a település feladatellátásához kapcsolódó különböző területek esélyegyenlőségi szempontok szerinti vizsgálatát, illetve az ehhez kapcsolódó feltételrendszer áttekintését.

Az Esélyegyenlőségi Program fontos eszköz arra, hogy a területfejlesztés és a mindennapi szolgáltatások biztosítása során az esélyegyenlőségi szempontok ne csak betartásra kerüljenek, hanem komplex rendszerként kerüljenek értelmezésre és figyelembevételre.

Ezen felül az Esélyegyenlőségi Programok összeállítása jogszabályi kötelezettség az Önkormányzatok részére. *Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény 2011. december 22. napjától hatályos 31. §-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve az esetlegesen adódó új helyzetnek megfelelően módosítani kell.¹

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 64. § A. §-a kimondja, hogy a 2013. július 1-jét követően meghirdetett pályázatokra vonatkozik az a jogszabályi tétel, miszerint a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.²

Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és Magyarország egyik legfontosabb célja. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, illetve *a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról* szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet³ összhangban Újszentiván Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

A valódi egyenlőség napjainkban elérhetetlen, esélyegyenlőségről nem, csak esélykülönbség-csökkenésről beszélhetünk. Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában

¹ 2003. évi CXXV. törvény 31. §

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300125.tv>

Letöltés ideje: 2024. 05. 21.

² 2003. évi CXXV. törvény 64. §

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszaba/v?docid=a0300125.tv>

Letöltés ideje: 2024. 05. 21.

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100321.kor>

Letöltés ideje: 2024. 05. 21.

lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Újszentivánnak ahhoz, hogy a 2024-2029-es időszakban is hatékonyan, illetve még optimálisabban tudja működtetni az intézményhálózatát, ellátni a kötelező önkormányzati feladatait - és lehetőség szerint az önként vállalt feladatok és a fejlesztések terén is tudjon előre lépni - ismételten szükséges a feladatok felülvizsgálata, és a fejlesztési területek kijelölése.

Az Esélyegyenlőségi Program keretében a továbbiakban áttekintésre kerülnek Újszentiván régi és aktuális jellemzői, beleértve történelmét, lakosságát és gazdaságát. Ezt követően az esélyegyenlőségi kérdések, célcsoportok és területek kerülnek bemutatásra, majd zárásul a 2024-2029-es időszakra vonatkozó fejlesztési irányvonalak kerülnek ismertetésre.

1.1. ÚJSZENTIVÁN TÖRTÉNELME

Az alfejezetben röviden bemutatásra került Újszentiván ismert történelme, hiszen a település eredete, múltja szerepet játszik a térség eszmerendszerében, ideológiájában és mindennapi működésében. Újszentiván egy hosszú és gazdag múltra visszatekintő település, amely Csongrád-Csanád vármegyében a szegedi járásban található.

Újszentiván történelme az ország kezdeteihez vezethető vissza, hiszen a Maros-Tisza szögét, ezáltal a település mai helyét Gyula törzse szállta meg először a Honfoglalást követő időszakban. Mivel a terület kiváló adottságokkal és gazdag termőfölddel rendelkezett, hamar értékes terület és hatalmi viszályok tárgya lett. A terület először Ajtony fennhatósága alá tartozott, aki István királytól függetlenül gyakorolta hatalmát, egészen addig, amíg a király megbízására Csanád le nem győzte, majd jutalmul birtokba nem vette e térséget. Csanád neve a későbbiekben (i.sz. 1075) kialakított megye elnevezésében is fennmaradt egészen 1950-ig. 2020-ban újra emléket állítottak neki, amikor a vármegye elnevezése Csongrád-Csanádra módosult.

Újszentiván elnevezése is változtatásokon ment keresztül. A térség első írásos feljegyzése 1411-ből származik, egy oklevélben Szent Ivánként hivatkoznak rá, amely nevet feltehetően a templomáról kapta. Később egy 1564-es évi összeírásban is megtalálható a település neve, ezen összeírás szerint ebben az időszakban a terület főbb birtokosai Viczmándi Mátyás, Liszt János, Balassa Bálint és Gyálai János voltak.

A települést viszontagságok sorozata sújtotta, a török betörések következtében a falu megszűnt funkcionálisan működni, az 1700-as évekre már csak mint pusztai terület került feljegyzésre. Az 1700-as évek második felében a területre nagy számban költöztek szerbek, akik a mai Tiszasziget (Ószentiván) környékén telepedtek le, de később átköltöztek erre a településre. Rajtuk kívül a környék német kisebbsége is jelentős volt, a jómódú rajnai frankok pedig Ócsanádról települtek át. Miután Szeged megszerezte a földesúri joghatóságot e térség felett, a magyar lakosság ideköltözése is emelkedő tendenciát mutatott, azonban egészen 1848-ig kisebbségben maradtak a terület népességi adatai szerint.

A kisebbségek békés együttélését jelentősen megnehezítette az 1848-as forradalom és szabadságharc, hiszen a szerb lakosság egy jelentős része a magyar függetlenségi mozgalom ellen harcolt, abban a reményben, hogy autonóm szerb Vajdaságot hozhatnak létre. Bács és Bánság vonzáskörzetéből hozzávetőleg 60.000 magyar menekült el ebben az időszakban.

1849. augusztus 5-én a Szőreg-szentiváni csata tekinthető a térség levéresebb összecsapásának. A harc újszegedi töltésektől a szentiváni erdőig terjedt, és habsburgi csapatok jelentős győzelmével zárult. A csata kudarcát sokan Dembinszky Henrik tábornok hibájának vélik, aki a magyar csapatok túlereje ellenére sem tudta megakadályozni a veszteséget. A csata halálos áldozatainak számát 4-5.000 fő közé teszik, akik tömegsírba temetve nyugszanak. Az emberáldozatokon felül a helyi hadrend felbomlását is a csata veszteségei közé sorolják.

Az I. világháború szintén szomorú következményekkel járt a térség lakóinak, ahogy Magyarország egészének is. Az 1923-ban felállított emlékmű szerint a helyi lakosok közül 21 ember vesztette életét

és további 5 ember tűnt el a harcokban. (Egy frissebb kutatás szerint a hősi halált halt helyiek száma 32-re tehető.) A település részükre szobrot állított fel, illetve gesztenyefát ültettek emlékükre.

A háborút követő időszakban a térség (1918. november 21. és 1921. augusztus 21. között) a Szerb-Horvát-Szlovén királyság fennhatósága alá került. Az irányítás megszűnése után a szerb lakosság jelentős része kivándorolt a térségből.

1944. október 9-én, hétfőn délután Tervár felől és a partról közeledve megérkeztek a településre az orosz csapatok. A német haderő a megelőző vasárnap este - felrobbantva a temesvári vasúton két vagon lőszert – sietve hagyta el a falut. A hatalmas detonáció az egyik megszállás végét és egy 45 évig tartó másik kezdetét jelentette a falu lakossága számára.

1.2. ÚJSZENTIVÁN NAPJAINKBAN

Az alfejezetben a község általános jellemzőit, adottságait, közigazgatási rendszerét és civil szféráját tekintjük át. Újszentiván egy kicsi, de annál támogatóbb közösségnek otthont adó település, amelynek fontos a hagyományok őrzése, a közösségi összetartozás erősítése és a fejlesztési lehetőségek kihasználása.

1.2.1. ÚJSZENTIVÁN ELHELYEZKEDÉSE ÉS ADOTTSÁGAI

Újszentiván a dél-alföldi régióban, Csongrád-Csanád vármegyében, a szegedi járásban található fekszik. A település Szeged közvetlen vonzáskörzetében helyezkedik el, a városba való közlekedés akadálytalanul megoldott, amely jelentősen megkönnyíti az itt lakók helyzetét. Autóval 20 perc, tömegközlekedéssel 30 perc alatt be lehet érni a városba. Az Újszentiván-Szeged közlekedési vonalon a menetrend jól szervezett, a közlekedő autóbuszok száma elegendő. A távolsági utazásra tömegközlekedéssel Szeged érintésével van lehetőség, míg a helyközi tömegközlekedésre nem mutatkozott jelentős igény.

1. ábra: Újszentiván területe⁴

A település főbb nevezetességei:

- **Keresztelő Szent János Római Katolikus Templom:** A területen élő katolikusok számának növekedésével felmerült az igény legalább egy kápolna kialakítására, amely az 1860-as években már működő iskola egyik termében valósult meg. Ez a kápolna hol Ószentivánhoz, hol

⁴ Open Street Maps:

Forrás: <http://www.openstreetmap.hu/?zoom=15&lat=46.18698&lon=20.18075>

Letöltés ideje: 2024. 05. 21.

Szőreghez tartozott, Újszentiván önálló plébániát csak 1937-ben kapott. A rendszerváltás után többször felmerült az újszentivániai templom iránti igénye, amelynek megvalósításához a Szeged-Csanádi Egyházmegye is hozzájárult. A templom alapkövét 2009-ben rakták le, az építési munkálatok 2011-2012 között zajlottak. Szentelését a németek és a magyarok közös együttműködésének eredményének tekintették.

- **Szerb görögkeleti templom:** Mivel a területen nagyszámú szerb élt, így szükségessé vált számukra egy vallásgyakorlásra alkalmas hely kialakítása. Az eredeti templom építésének körülményei nem ismertek, azonban az igen, hogy 1849-ben megsemmisült az épület. Az új templomot 1853-ban szentelték fel.

A KSH legfrissebb adatai alapján a község az alábbi számszerűsíthető adatokkal írható le:

Újszentiván területe:	1549 ha
Újszentiván zöld területe (2022):	13815 m ²
Lakónépesség száma (2022):	1 880 fő
Ingatlanok száma (2022):	710 db

2. ábra: Újszentiván alapadatai
Saját készítés KSH: Helységnévtár: Újszentiván (2023) adatai alapján

1.2.2. ÚJSZENTIVÁN TESTVÉRTELEPÜLÉSEI

A település aktívan ápolja a nemzeti és nemzetközi kapcsolatait, több testvértelepüléssel is rendelkezik. A testvértelepülési hálózat kialakítása során fontos szempont volt, hogy olyan településekkel valósuljon meg az együttműködés, amelyekkel hasonló értékrenddel rendelkeznek.

Újszentiván testvértelepülései:

- **Agyagfalva (Románia):** A település Székelyföldön, Hargita megyében található, és a mai napig ápolja hagyományait és épít azokra. A helyiek számára fontos a tradicionális kézimunkák, fametszetek és székelyruhák kultúrájának megőrzése, ami az idegenforgalom számára is számos lehetőséget hordoz. Agyagfalva ezen felül természeti kincsekben is igen gazdag, dombvidéki tájak és erdők borítják, és talaja agyagban bőséges, amely természeti jelenség a település nevét is adta. A helyiek a gasztronómiában is élen járnak, illetve a történelmi múltjukra is büszkék, hiszen az 1506. évi székely nemzetgyűlésnek, illetve 1848-as nagygyűlésnek is otthont adtak.
- **Horgos (Szerbia):** A település Vajdaságban található és igen nagy történelmi múlttal tekint vissza. Összekötő kapocsként funkcionál a magyar és aszerb lakosság között, átvitt értelemben és a gyakorlatban is, ugyanis forgalmas határátkelő pont a két ország között. A paprikatermelésnek nagy hagyománya van a környéken, a horgosi paprika messze földön ismert termék napjainkban is.

- **Törökkanizsa (Szerbia):** a Bánság északkeleti részén fekvő településsel Újszentiván község több közös, a kerékpárutak és a kapcsolódó infrastruktúra kialakítását, fejlesztését célzó projektet megvalósított. A 9. századtól már bizonyíthatóan lakott település a 13. századtól jelentős kereskedelmi központtá vált. Napjainkban közigazgatásilag a községhez Törökkanizsán kívül további nyolc település tartozik. Fő turisztikai attrakciói a Tisza-part és a Szerviczky-kápolna és kastély.
- **Kisgéres (Szlovákia):** A település környezete túlnyomó többségben magyarok által lakott vidék, aminek eredete egészen az ősidőig nyúlik vissza. A helyi lakosságot az erős vallásosság, szorgalom és helyi értékek védelme jellemzik. A település látványossága a mellette fekvő, főleg vulkáni tufába vájt pincehálózat, amely minden évben turisták sokaságát vonzza az „Akácillat” nevű rendezvényre. Ekkor megnyílnak a pincék, kulturális és gasztronómiai programok sokasága várja az érdeklődőket. A faluban több mint 20 évvel ezelőtt alapított, aranypáva-díjas „Borcsák” asszonykórus a helyi és környékbeli népdalok éltetésében jeleskedik.
- **Mesztegnyő (Magyarország):** A község Somogy vármegyében található. Büszke nagy történelmi múltjára, természeti értékeire és Állami Erdei Vasútjára, amely a Rockenbauer-emléktúra útvonalán fekszik, és a mai napig idegenforgalmi látványosság.

Újszentiván a testvértelepülésekkel az azonos értékrendre, közös célokra alapuló határon átnyúló kapcsolatok kialakítására és fenntartására törekszik

1.2.3. ÚJSZENTIVÁN LEGJOBBJAI

A közösség erősítésén túl a település vezetése arra is nagy figyelmet fordít, hogy a kiemelkedő teljesítményeket és a példamutató magatartást kitüntesse. Ennek elősegítésére a település számos díjat és kitüntetést adományoz, amelyek elnyerése presztízst jelent a díjazottnak, és követendő példát a közösségnek. A hagyományokkal rendelkező díjak:

- **Újszentiván Község Díszpolgára:** Újszentiván Község Díszpolgára kitüntető cím a település önkormányzatának legnagyobb elismerése. A díszpolgári címet olyan személyek kapják, akik kiemelkedő munkásságukkal szolgálták a település fejlődését, a helyi közösség érdekeit és javát, hozzájárulva ezzel közvetlenül vagy közvetve Újszentiván tekintélyéhez, jó hírnevének növeléséhez.
- **Újszentivánért Díj:** Újszentivánért Díjat az a településen élő személy kaphat, aki közösségéért kiemelkedő munkát végez több éven át oly módon, hogy a község fejlődéséért, hagyományainak ápolásáért maradandót alkot. Tettekkészségükkel hozzájárulnak a település jó hírnevének öregbítéséhez, fejlődéséhez, az itt élők életkörülményeinek javításához.
- **Újszentiván Ifjú Tehetségéért Díj:** Az Újszentiván Ifjú Tehetsége elismerő cím adományozható a legkülönbözőbb tehetségterületeken – így a tanulás, a sport, a művészet, a tudomány, a kultúra terén – kimagasló eredményt elért fiataloknak, akik tevékenységükkel hozzájárultak a település országos vagy nemzetközi hírnevének növeléséhez.

- **Tiszta udvar, rendes ház:** A Tiszta Udvar, Rendes Ház mozgalmat dr. Seres Géza ötlete nyomán indították el az 50-es évek végén, aminek az volt a célja, hogy a környezetét mindenki tartsa rendben. A kitüntető cím valódi presztízssértékkal bírt, aminek a településeken szigorú feltételei, hagyományai voltak. A portát rendben kellett tartani, nem csupán virágokkal övezni. Éppen ezért nagy becsülete volt a Tiszta Udvar, Rendes Ház táblának, és büszkén szögezte ki mindenki, aki megkapta.

1.2.4. ÚJSZENTIVÁN KÖZIGAZGATÁSI RENDSZERE

A település legfőbb irányító szerve a helyi önkormányzat. Az önkormányzat feladata, hogy a település hatékonyan tudjon működni, és az itt élők számára védelem, stabilitás, gazdasági fejlődési lehetőségek, illetve szolgáltatások kerüljenek biztosításra.

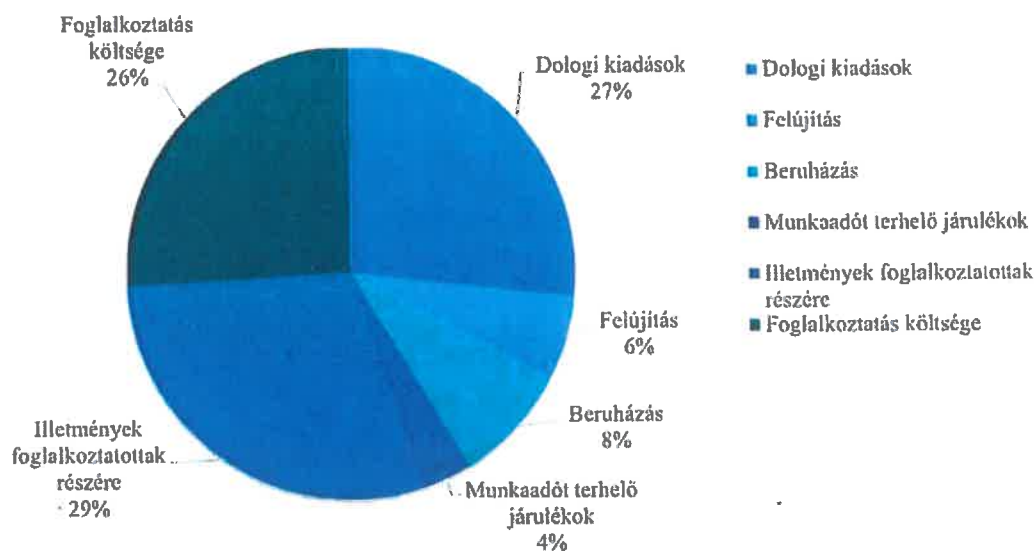
Az önkormányzat költségvetése a bevételek és kiadások tekintetében az alábbiak szerint alakult a 2019-2022-es időszakban:

	Bevétel (millió Ft)	Kiadás (millió Ft)	Költségvetési egyenleg (millió Ft)
2019	388,07	740,98	-352,91
2020	775,22	633,84	+141,38
2021	706,56	599,71	+106,84
2022	604,51	497,76	+106,75

3. ábra: Újszentiván Községi Önkormányzat bevétele és kiadása (2019-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A rendelkezésre álló nyilvános adatok alapján az önkormányzat működése a 2020-as évtől kezdve gazdaságos abban a tekintetben, hogy a bevételek összege minden évben meghaladta a kiadások összértékét. Az önkormányzatok költségvetési kereteit az elmúlt években jelentősen csökkentették, továbbá az elmúlt időszak globális gazdasági nehézségei sem kedveztek a gazdálkodó szervezeteknek.

KIADÁSOK TIPUSAI (MILLIÓ FT)

4. ábra: Újszentiván Község Önkormányzatának kiadása (2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

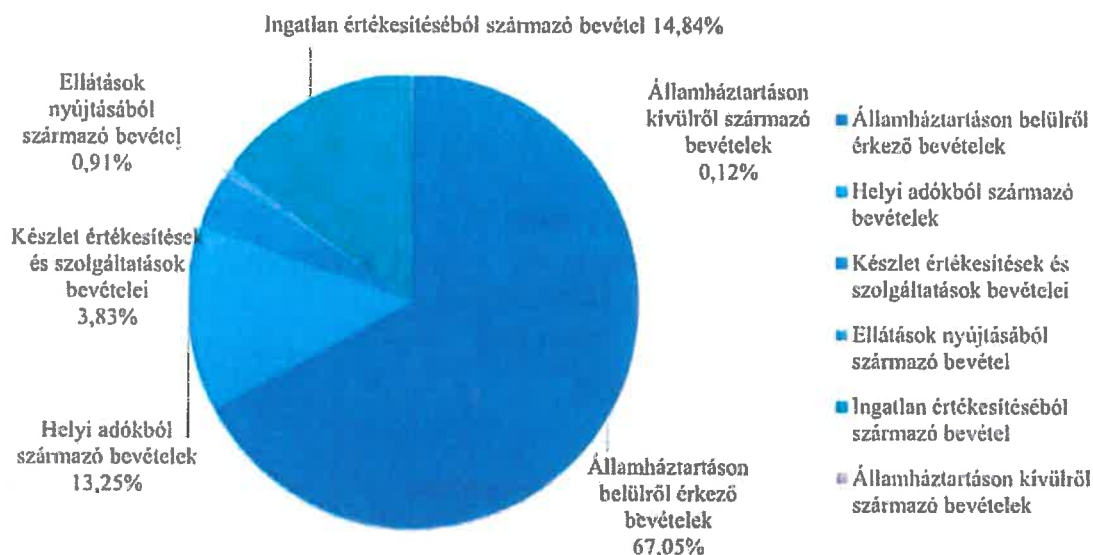
A 2022-es évben a község önkormányzatának kiadásai tekintetében megfigyelhető, hogy bár az egyik legnagyobb költséget a foglalkoztatással összefüggő költségek (lásd: foglalkoztatásra fordított összegek, munkaadót terhelő járulékok, illetmények foglalkoztatottak részére költségkategóriákat) adják az önkormányzat költségvetésében, emellett beruházásokra és felújítási munkákra is jelentős összegek kerültek elköltszre. Az infrastruktúra fenntartása és fejlesztése minden önkormányzat számára jelentős teher, főként az elmúlt években, mivel ezen területeket fokozottan sújtotta az infláció. Mindezekon felül a dologi kiadások (szervezet működéséhez szükséges tevékenységek fedezése, ide nem értve a személyi kiadásokat) közé sorolt költségek összege is jelentősnek mondható. A dologi kiadások közül a szolgáltatásokra, bérletsre, lízingre és reklámokra fordított összeg (84,92 millió Ft) a legnagyobb kiadási tétel, ezt a közüzemi díjak (17,63 millió Ft) és az anyagok és áruk beszerzése (14,17 millió Ft) követik. A 2022-es kiadásokat az állandó lakosság számára vetítve az egy főre jutó összeg 238.850 Ft-ra jön ki, amely alacsonyabb összeg, mint az megelőző 4 év adatai.

Az önkormányzat bevételei tekintetében 2022-ben is jelentős forrásnak tekinthető a helyi adókból származó bevétel, amelynek nagyobb része az iparüzési adóból származik (49,63 millió Ft), vagyis a helyi gazdasági aktivitás jelentős pozitív hatást gyakorol az önkormányzat bevételeire. Ezen felül az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások és erőforrások átcsoportosítása (mint a készlet, szolgáltatás-, ellátás-, és ingatlanértékesítés) is bevételi forrásként jelent meg az önkormányzat számára.

A bevételek esetében a legnagyobb tétel az államháztartáson belülről érkező támogatásokból áll össze, amelyek nagyobb aránya (254,49 millió Ft) a működési célú támogatás, a kisebb rész (127 millió Ft) felhalmozásból adódik össze. Ezek mellett az államháztartáson kívülről származó bevételek sokkal kisebb forrásként jelennek meg.

Amennyiben a 2022-es bevételeket az állandó lakosságszámra vetítjük, az egy főre jutó összeg 290,07 Ft jön ki, amely alacsonyabb összeg, mint az megelőző év adatai.

BEVÉTELEK TIPUSA (MILLIÓ FT)

5. ábra: Újszentiván Község Önkormányzat bevételei (2022)

Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Az önkormányzat fejlesztési, gazdasági tevékenységét jelentős mértékben befolyásolja a pályázati támogatások mértéke, amelyek az 2014-2020 programozási időszakban jelentősek voltak, illetve a 2021-2027-es operatív időszakban is megmutatkoznak, annak ellenére, hogy a pályázati kiírások sok operatív program esetében még nem érhetőek el.

Az elmúlt évek jelentősebb fejlesztéseinek adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Pályázat azonosítószáma:	KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2017-00966
Pályázat címe:	Újszentiván Községi Önkormányzat ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA
Megvalósítási időszak:	2017.04.01. - 2018.06.30.
Támogatási összeg:	6.000.000 Ft
Pályázat azonosítószáma:	TOP-1.1.3-15-CS1-2016-00008
Pályázat címe:	Helyi gazdaságfejlesztés Újszentivánon
Megvalósítási időszak:	2017.06.15. - 2019.10.26.
Támogatási összeg:	75.000.000 Ft

Pályázat azonosítószáma:	TOP-3.2.1-15-CS1-2016-00047
Pályázat címe:	Energetikai korszerűsítés Újszentiván középületeiben
Megvalósítási időszak:	2017.07.01. - 2023.04.15.
Támogatási összeg:	75.000.000 Ft
Pályázat azonosítószáma:	HUSRB/1602/21/0186
Pályázat címe:	SZEGED (SZÖREG) - NOVI KNEZEVAC BICYCLE ROAD CONSTRUCTION (phase 4)
Megvalósítási időszak:	2018.01.01. - 2020.04.30.
Támogatási összeg:	361 219,38 EUR
Pályázat azonosítószáma:	TOP-2.1.3-16-CS1-2019-00004
Pályázat címe:	Újszentiván belterületi csapadék- és belvízelvezetés IV. ütem
Megvalósítási időszak:	2020.06.17. - 2021.10.31.
Támogatási összeg:	50.063.000 Ft
Pályázat azonosítószáma:	TOP-1.4.1-19-CS1-2019-00019
Pályázat címe:	Bölcsődei férőhelyek bővítése Újszentivánon
Megvalósítási időszak:	2020.09.30. - 2022.07.31.
Támogatási összeg:	141.386.330 Ft
Pályázat azonosítószáma:	TOP-2.1.3-16-CS1-2021-00039
Pályázat címe:	Újszentiván belterület csapadék- belvízelvezetés V. ütem
Megvalósítási időszak:	2021.07.01. - 2023.11.30.
Támogatási összeg:	127.000.000 Ft
Pályázat azonosítószáma:	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-CS1-2022-00030
Pályázat címe:	Petőfi utcai játszótér felújítása Újszentivánon
Megvalósítási időszak:	2022.09.01. - 2024.05.31.
Támogatási összeg:	125.000.000 Ft
Pályázat azonosítószáma:	TOP_PLUSZ-3.3.2-21-CS1-2022-00006
Pályázat címe:	Egészségcentrum kialakítása Újszentivánon
Megvalósítási időszak:	2022.09.01. - 2024.08.31.
Támogatási összeg:	340.000.000 Ft

Pályázat azonosítószáma: TOP_PLUSZ-1.1.1-21-CS1-2022-00006
Pályázat címe: Intézményellátó konyha létesítése Újszentivánon
Megvalósítási időszak: 2022.10.01. - 2024.12.31.
Támogatási összeg: 78.740.157 Ft

6. ábra: Újszentiván Község Önkormányzat által elnyert pályázati támogatások összefoglalása, saját készítés

A táblázatban azon projektek kerültek felsorolásra, amely az Európai Unió és a Magyar Kormány központi költségvetésének támogatásából valósultak, vagy valósulnak meg a vizsgált 2018-2024-es időszakban. Az elnyert és megvalósításra került vagy megvalósítás alatt lévő pályázati támogatások tekintetében látható, hogy az önkormányzat elsősorban az infrastrukturális fejlesztésekre, építésekre fókuszált és ezzel kapcsolatban tudott lehívni pályázati forrásokat. Túlnyomó többségben az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) finanszírozott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) illetve Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) részesült támogatásban, amelyeket infrastrukturális fejlesztésre fordított.

Minden beruházás célja az volt, hogy a helyi polgárok ellátásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférése javuljon, illetve az általuk használt infrastruktúra fejlődjön. A pályázati forrásokkal olyan beruházások valósultak meg, amelyekre a településnek szüksége volt, továbbá hosszú távon is tud profitálni belőlük. Ezen fejlesztések egy része olyan mértékű kiadást jelentett, hogy még a támogatások bevonása mellett is csak ütemezve tudott megvalósulni - mint például a bicikliút kiépítése, illetve belterület csapadék- belvízelvezetés.

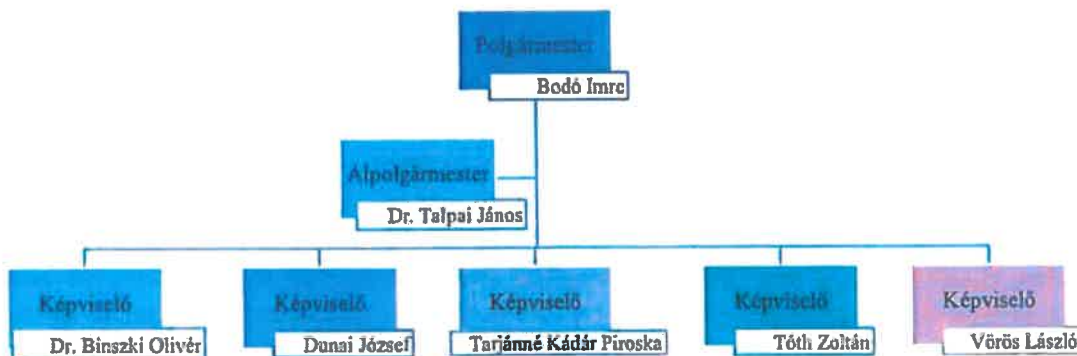
A pályázati forrásokból megvalósult projektek esetében kiemelt cél a családok, fiatalok támogatása, kifejezetten a kisgyerekes családok segítése, ami megmutatkozik olyan fejlesztésekben, mint a játszótér korszerűsítés vagy a bölcsődei férőhelyek számának emelése. Ezek mellett – ugyan kevésbé látványosan, ám annál fontosabban - a környezetkárosító hatások csökkentése és a fenntartható fejlődés biztosítása is a kiemelt fejlesztési területek közé tartozik.

Újszentiván területi elhelyezkedése miatt a határon átnyúló pályázati konstrukciókban is pályázhat, amely nem csak a helyi fejlesztéshez, de a nemzetközi kapcsolatépítéshez is hozzájárul. A korábbi tervezési időszakban az önkormányzat részt vett a HURO - Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Programban, illetve az Interreg-IPA CBC Magyarország-Szerbia Programban. A területi elhelyezkedésre, illetve a határon átnyúló projektekben való sikeres részvételből gyűjtött tapasztalatokra építve érdemes megvizsgálni a további Interreg programokban való részvételi lehetőségeket.

A felsorolt beruházás centrikus „hard” fejlesztések mellett a „soft” tevékenységekre (pl.: rendezvények, közösségi alkalmak, tanácsadások vagy egyéni fejlesztések) irányuló projekttevékenységek megvalósításában is jelentős, eddig kevésbé kiaknázott potenciál van.

Az önkormányzat intézményei:

Újszentiváni Polgármesteri Hivatala és képviselő-testülete

7. ábra: Polgármesteri Hivatal felépítése (2024. május)
Saját készítés Újszentiván Község Önkormányzatának honlapja alapján

A polgármesteri hivatal és a képviselő-testület a 2022-es időközi választásokat követően 2022-2024-es időszakban töltötte be feladatait. A 2024-es önkormányzati választások során a polgármester személye, illetve a képviselő-testület összetétele nagymértékben átalakult. Az új képviselő-testület munkáját 2024. októbertől kezdheti meg, az alpolgármester kijelölésére *A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján 1. §* alapján a képviselő-testület felállítása után kerülhet sor.⁵

8. ábra: Polgármesteri Hivatal felépítése 2024. júniusi választás után
Saját készítés Nemzeti Választási Iroda Helyi önkormányzati választások: Újszentiván adatai alapján

⁵ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
Forrás: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=990000065.TV>
Letöltés ideje: 2024. 06. 18.

A 2024. június 9-én megtartásra került helyi önkormányzati és európai parlamenti választáson résztvevők adatai is visszajelzést adnak a helyi lakosságról és a társadalmi aktivitásról. A településen 1.659 fő volt jogosult részt venni a szavazáson, akik közül többségben vannak a lakóhely szerinti idetartozó választópolgárok (1.651 fő), és kisebbségben a tartózkodási helyükre átjelentkezett választók (8 fő). Továbbá a választójegyzékbe vettek közül a magyar állampolgárok száma 1.641 fő, míg 17 fő más Európai Unió tagállam állampolgára, tovább 1 fő huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező menekült.

A névjegyzékben vett választásra jogosult választók (1.659 fő) közül 70,52% (1.170 fő) jelent meg, míg 29,48% (489 fő) nem ment el szavazni. A választáson résztvevő polgárok szavazataiból végül 1.124 db érvényes szavazat került beszámításra.⁶

Nemzetiségi Önkormányzatok

Elnök:
Dunai József
Istvánné

Elnökhelyettes:
Putnik Milos
Veszelinov Ildikó

Elnök:
Dimovics Gábor

Elnökhelyettes:
Jaksa Tibor

9. ábra: Nemzetiségi önkormányzatok (2024. május)
Saját készítés Újszentiván Község Önkormányzatának honlapja alapján

Újszentiván községben szerb és cigány nemzetiségi önkormányzat működik. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvénynek megfelelően az önkormányzat a Polgármesteri Hivatal közreműködésével segíti munkájukat.

⁶ Nemzeti választási Iroda

Forrás: <https://vtr.valasztas.hu/onk2024/valasztopolgaroknak/varmegyektelepulesek/varmegyek/06/telepulesek/057?tab=data>

Letöltés ideje: 2024. 06. 18.

A nemzetiségi önkormányzatok működéséhez az alábbi támogatást biztosítja a Hivatal:

- működésükhöz ingyenes helyiséghasználat;
- postai, kézbesítési, gépelési, sokszorosítási feladatok ellátása és az ezzel járó költségek viselése;
- a helyi médiában megjelenítési lehetőség és
- pályázatok készítésében való együttműködés.

A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat és a Szerb Nemzetiségi Önkormányzat működése a nemzetiségek jogállásáról szóló *2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól* rendelkezéseinek megfelelően, Újszentiván Község Önkormányzattal kötött külön megállapodásokban foglaltak alapján történik.⁷

Bizottságok:

- Jogi, ügyrendi, pénzügyi, egészségügyi és szociális bizottság;
- Kulturális, sport és nemzeti összetartozás bizottság.

Újszentiván községben a képviselő-testület nagy figyelmet fordít a község természeti értékeinek megőrzésére. Utcái rendezettek, portái gondozottak, az önkormányzat és intézményeinek épületei felújítottak, folyamatosan karbantartottak, nagyrészt akadálymentesítettek. Az utcák aszfaltozását az önkormányzat szem előtt tartja, azokat pályázati pénzek elnyerésével igyekszik folyamatosan felújítani. A település vezetékes vízzel, gázzal, szennyvízhálózattal, részben felújított villamosenergia hálózattal, kábeltelevíziós-, és telefonhálózattal ellátott. A település lakossága számára biztosított a szélessávú internet hozzáférés, a kommunális hulladékszállítás szintén megoldott.

A parkok, közterületek virágosak, sok zöldterület található a faluban. A településen nagy hagyománya van a lovaglásnak, horgászatnak. Az önkormányzat tulajdonában lévő volt lokátoros laktanyában lovassportra van lehetőség. A magánkézben lévő bányatónál évente több alkalommal kerül sor az önkormányzat támogatásával horgászversenyre.

1.2.5. ÚJSZENTIVÁN KÖZÖSSÉGI ÉLETE

A településen nagy hangsúlyt fektetnek a közösségi élményeket ígérő rendezvények megtartására, amelyeknek az a célja, hogy erősítse a helyi lakosság kohézióját és hasznos szabadidős programot kínáljon az egész család számára. Ezen programok során a hagyományörzés és hagyományteremtő törekvések is megjelennek, hiszen a község számára fontos a helyi értékek és történelem ápolása.

⁷ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100179.tv>

Letöltés ideje: 2024. 06. 01.

A közösségi élet szervezésének fontosabb szinterei:

Civil Ház:

A Civil Ház az Önkormányzat által fenntartott épület, amelynek célja, hogy helyt adjon a közösségi élet számára Újszentivánon. Ennek érdekében rendezvények, hasznos szabadidős programok megtartására nyújt lehetőséget a lakosság számára. Ezen felül célként jelenik meg a non-profit szektor és az Önkormányzat együttműködésének segítése, megerősítése, és végül a helyi civil szervezetek számára olyan háttérbázis biztosítása, ami inkubátor jellegével hatékonyan segíti azok fejlődését.

A 2011-től nyitva tartó épület számos felújításon, funkcióbővítésen és karbantartáson esett át, amelyek során optimálisan felhasználható terek, szobák kerültek kialakításra. Könyvtár- és olvasóterem, egy 15-20 fő befogadására alkalmas több célú közösségi terem, számítógépterem, valamint egy iroda állnak rendelkezésre a közösségi célok megvalósításához. Itt kapnak majd helyet továbbá a jövőben azok a különféle tanácsadó programok is, melyek a lakosság igényeinek megfelelően kerülnek majd elindításra. Az épület újabb szárnya egy nagyméretű, szintén többcélú, akár 150 fő befogadására is alkalmas közösségi teremnek ad helyet, amely a legkülönbözőbb programok (ideértve az esküvőket is) lebonyolítására is alkalmas. Az épület akadálymentesített.

Szolgáltatások és állandó programok:

- Számítógép- és internet használat biztosítása;
- Újszentiváni Hagyományörzők Köre énekkari próbái;
- Óvoda bál;
- Baba-mama karácsony;
- Ünnepi Játszóház;
- Újszentiváni Hagyományörzők Köre évbúcsúztatója.

Epreskert rendezvényház:

A rendezvényház rendkívül népszerű a helyiek körében magánrendezvények, elsősorban esküvők megszervezése alkalmával. Az épület több száz fő befogadására alkalmas teremmel rendelkezik, jól karbantartott és szép környezetben található. Az épület mellett helyezkedik el a település sportpályája, amely kedvelt helyszín egyéni és csapat sportolásra is.

Kerékpáros pihenőhely:

Az Újszentivánt és Tiszaszigetet összekötő, Törökkanizsára tartó kerékpárút mellett helyezkedik el a pályázati forrásból kiépített a pihenőhely. Újszentiváni kerékpárúton közlekedők, a mélypont emlékhelyhez vezető útvonalon a kerékpáros pihenőhelyen frissülhetnek fel. Az épület mellett KRESZ ügyességi- és akadálypálya és díszto található.

1.2.6. ÚJSZENTIVÁN CIVIL ÉLETE

A község életében a civil szervezetek is aktívan részt vesznek. A községben méretéhez képest nagyszámú non-profit szervezet működik és tevékenykedik a helyi lakosok életszínvonalának növelése, a környezet megóvása vagy éppen a kultúra továbbélteése érdekében.

Név	Alapadatok
Újszentivánért Alapítvány	Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 7. Adószám: 19359333-1-06 Képviselő: Tarjánné Kádár Piroska Bejegyzés időpontja: 2023.05.05
Újszentivániak Baráti köre Egyesület	Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 7. Adószám: 19364928-1-06 Képviselő: Puskás Jenőné Bejegyzés időpontja: 2023.07.28
Újszentiváni Hagyományőrzők Köre	Cím: 6754 Újszentiván, Kossuth utca 39. Adószám: 18479153-1-06 Képviselő: Tóth Zoltán Bejegyzés időpontja: 2008.01.26
Együtt Újszentiván Közösségéért Egyesület	Cím: 6754 Újszentiván, Magyar utca 22. B. Adószám: 19358521-1-06 Képviselő: Tóth Tímea Bejegyzés időpontja: 2023.04.20
Újszentiváni Szerb Közösségi Egyesület	Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 1 Adószám: 19353083-1-06 Képviselő: Veszelinov Mína Bejegyzés időpontja: 2023.01.26
Vállalkozók Szentiváni Egyesülete	Cím: 6754 Újszentiván, Rózsa út 42 B Adószám: 19165327-1-06 Képviselő: Borbély Sándor Bejegyzés időpontja: 2019.07.24

Újszentiváni Nyugdíjas Egyesület

Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 7.

Adószám: 18026559-1-06

Képviselő: Rocskár Györgyné

Bejegyzés időpontja: 2009.02.13

Újszentiváni Családokért Egyesület

Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 7.

Adószám: 18477010-1-06

Képviselő: Dr. Ulbert Mónika Szilvia

Bejegyzés időpontja: 2006.09.12

Újszentiváni Polgárőr Egyesület

Cím: 6754 Újszentiván, Fő utca 7.

Adószám: 18479847-1-06

Képviselő: Almási László

Bejegyzés időpontja: 2008.08.02

**CHRISDIMEN Társadalom- és Valláskutató
Alapítvány**

Cím: 6754 Újszentiván, Nováki tó utca 6.

Adószám: 18479438-1-06

Képviselő: Dr. Illyés Szabolcs József

Bejegyzés időpontja: 2008.04.15

10. ábra: Civil szervezetek Újszentivánon

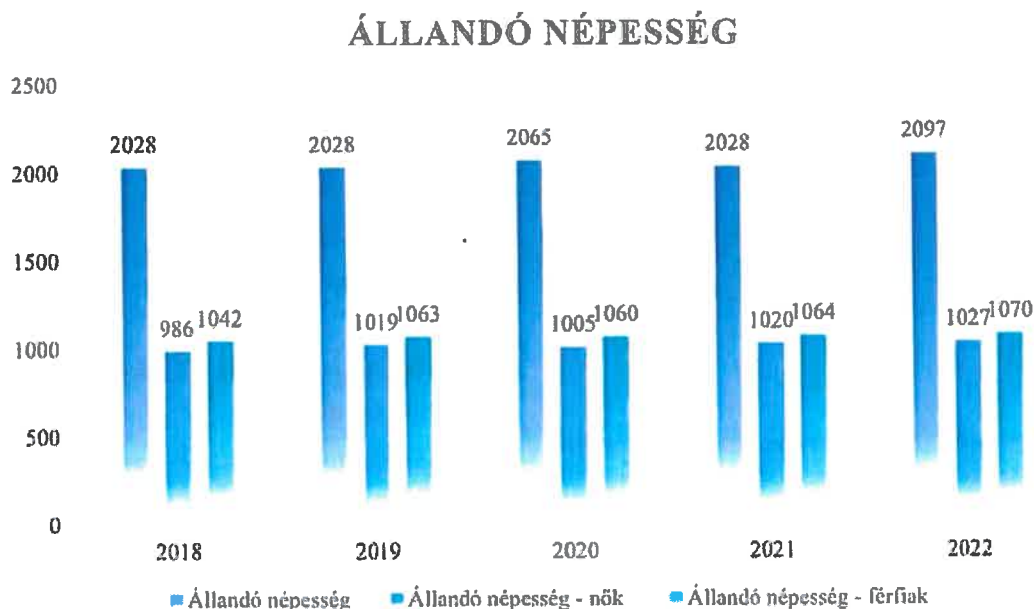
A civil szervezetek száma tekintetében az elmúlt időszakban jelentős emelkedés tapasztalható, amely a közösségi élet szervezése szempontjából pozitív fejlemény - a lakosok sokszínű programokból és szolgáltatásokból válogathatnak.

2. ÚJSZENTIVÁN LAKOSSÁGANAK JELLEMZÉSE

Az alábbi fejezetben az Újszentivánon élő lakosság jellemzőit tekintjük át, a legfrissebb rendelkezésre álló statisztikák alapján. A cél nem csak az, hogy aktuális képet kapjunk a községben élőkéről, hanem az is, hogy az elmúlt 5 évben bekövetkezett változások is áttekintésre kerüljenek, amely predesztinálhatja, milyen népességet érintő társadalmi folyamatokra lehet számítani az elkövetkező időszakban. A lakossági adatok a Központ Statisztikai Hivatalból (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR), illetve a Helyi Közsolgáltatás Információs Rendszer (IKIR) adataiból kerültek összegyűjtésre és elsősorban a 2018-2022-es időszakra vonatkoznak.

2.1. ÁLLANDÓ NÉPESSÉG

Újszentiván Község állandó népessége megközelítőleg 2.000 fő körül mozgott az elmúlt években és áll jelenleg is. Állandó népességnek az adott területen lakóhellyel rendelkező személyeket tekintjük.⁸ A vizsgált 2018 és 2022 közötti időszakban nagymértékű változás nem következett be az állandó népesség tekintetében, azonban érdekes tendencia volt megfigyelhető: a népesség száma a vizsgált időszak első éveiben stagnálást mutatott, az időszak végére azonban emelkedés volt tapasztalható.

11. ábra: Állandó lakónépesség Újszentivánon 2018–2022 között
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

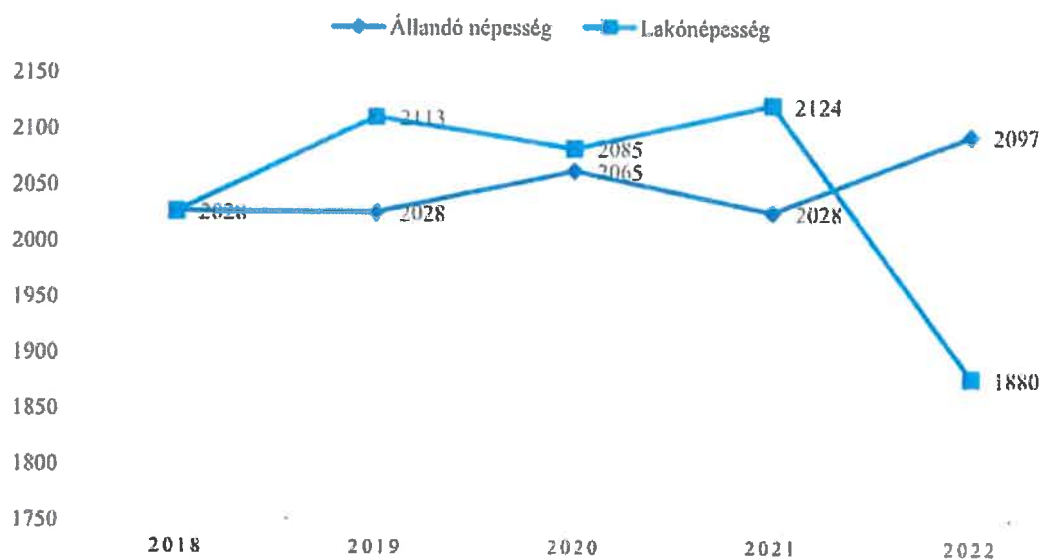
A növekedés nem tekinthető nagymértékűnek, azonban pozitív eredmény, figyelembe véve az országos tendenciákat. A kistérségek lakossága hazánkban folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, továbbá a vármegyei, régiós és országos adatok is ellenkező képet nyújtanak a magyar lakosság számáról.

⁸ KSH: Fogalomtár

Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/agraar/html/fogalomtar.html>

Letöltés ideje: 2024. 06. 21.

ÁLLANDÓ NÉPESSÉG ÉS LAKÓNÉPESSÉG

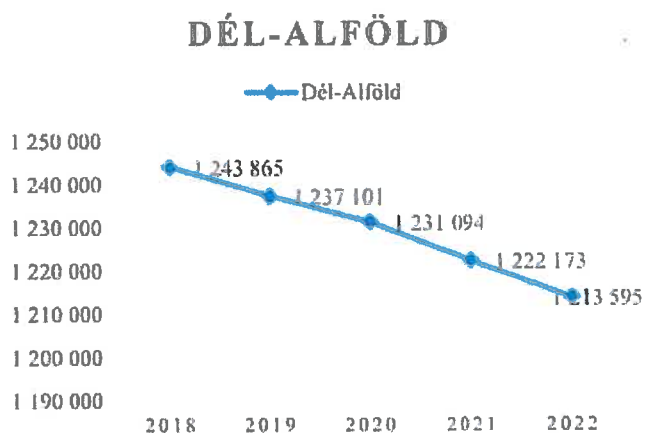
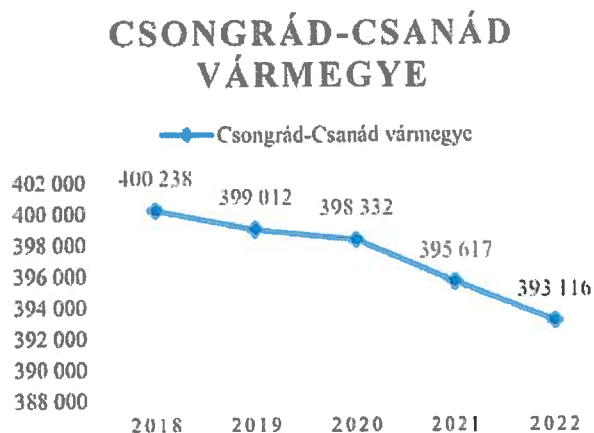
12. ábra: Lakónépesség és állandó népesség Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Újszentiván lakossági adatai a lakónépesség tekintetében eltérő képet mutatnak. Lakónépességnek azokat a polgárokat tekintjük, akik az adott területen lakóhellyel rendelkeznek, de másutt tartózkodási hellyel nem bírnak.⁹ Újszentivánon a lakónépesség száma tekintetében csökkenés volt megfigyelhető a 2018-2022-es időszakban, pontosabban az utolsó évben, amikor jelentős népességfogyás figyelhető meg.

⁹ KSH: Fogalomtár

Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/agrai/html/fogalomtar.html>

Letöltés ideje: 2024. 06. 21.

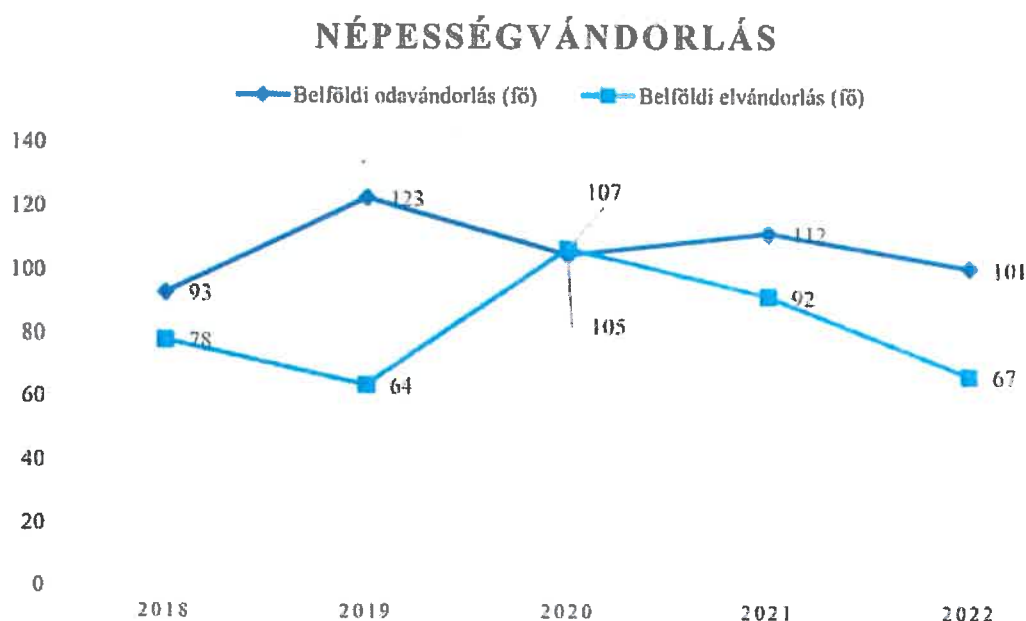
13. ábra: Lakónépesség változása Újszentivánon, Csongrád-Csanád vármegyében, Dél-alföldi régióban és Magyarországon (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) és Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján

A vizsgált években kisebb és nem egységes változások voltak megfigyelhetők Újszentivánon, miközben a lakónépesség száma a nagyobb területi egységek adataihoz képest más tendenciát mutatott. A tárgyidőszak vizsgált adatai ugyanis azt mutatják, hogy minden területi szinten a lakosság fogyása figyelhető meg. A térségi adatok alapján Csongrád-Csanád vármegye népessége, a régiós statisztikák alapján a Dél-Alföldön élők, és az országos számok alapján Magyarország összlétszáma is alacsonyabb lett 2022-re. Emellett az is megfigyelhető, hogy a fogyás mértéke folyamatos. Ezen népességi adatokba az öregedő népesség, az alacsony születésszám, illetve a külföldre történő elvándorlás erősödése is közrejátsszik. Bár Újszentiván azon települések közé tartozik, amelyeknek a lakosságszáma nem csökkent drasztikus mértékben az elmúlt 5 éves időszakban, az általános kép az, hogy a magyar kistelepülések az országon belüli elvándorlással is meg kell, hogy küzdjenek. A vidéki települések így kiüresednek, amely egy olyan reakciót von maga után, amelyben a szolgáltatások színvonala visszaesik, a fejlesztések elmaradnak.

Újszentiván előnye, hogy nagyszámú fejlesztést tudott folyamatosan megvalósítani, illetve, hogy földrajzi elhelyezkedése miatt, Szeged közelsége lehetővé teszi nagyvárosba történő ingázást. A városi infrastrukturális lehetőségek elérhető közelségben vannak, miközben a lakosságnak nem kell elhagynia a megszokott helyi közösséget.

A vándorlás mértékét 5 éves időszakban vizsgálva is az kimutatható, hogy a településre érkező új lakók száma meghaladja az Újszentivánt elhagyó népesség számát. Egyedül a 2020-as évben haladta meg minimálisan a községből elköltözők száma az ide érkező új lakosok számát. A belföldi odavándorlás száma viszonylagos egységességet mutat, amely a település kedvező elhelyezkedésével és a rendezett település viszonyokkal magyarázható. A belföldi elvándorlás mértékében némileg nagyobb ingadozás jellemző.

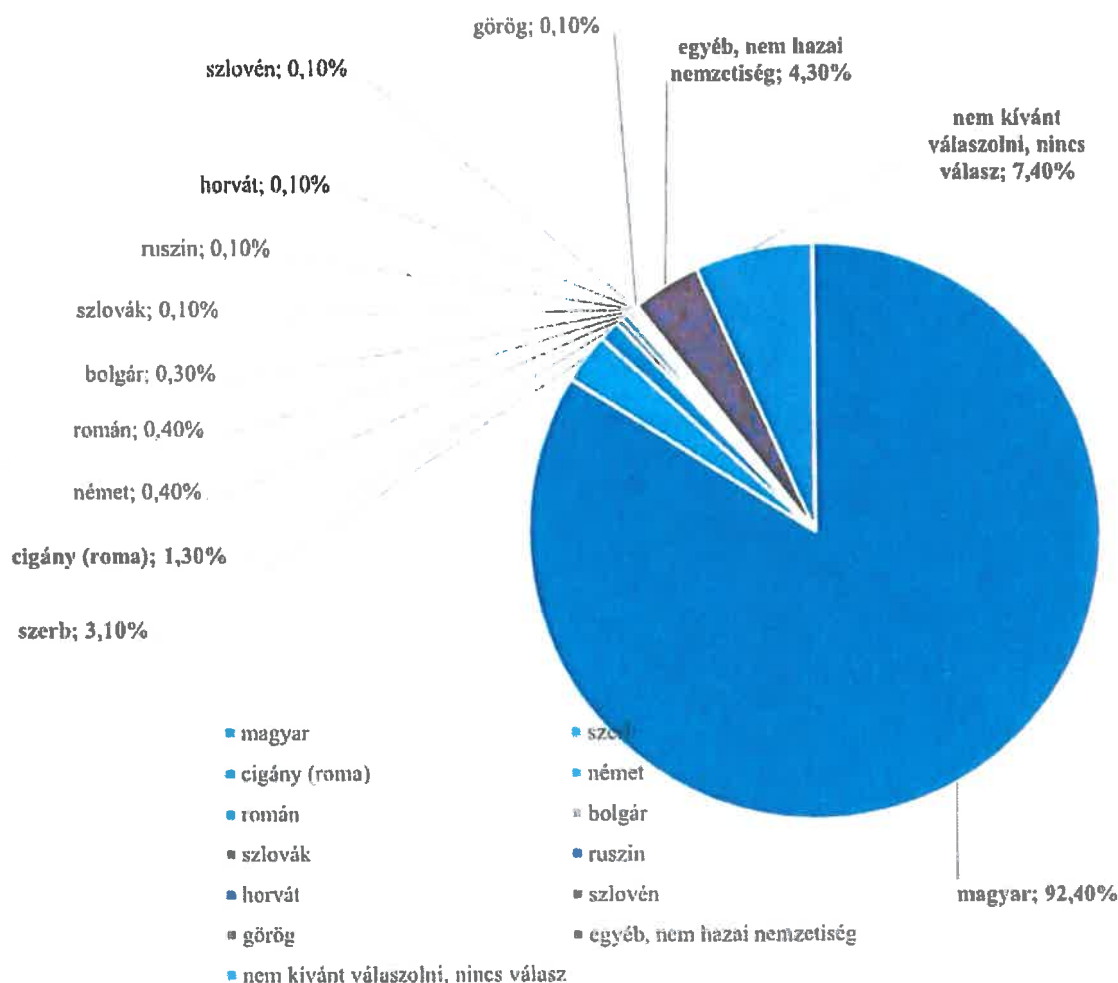

14. ábra: Újszentiváni elvándorlási és bevándorlási adatai (2018-2022)
Saját készítés Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Fontos kiemelnünk, hogy a kistépelölések országos szinten küzdenek azzal a problémával, hogy a lakosság a jobb gazdasági, kulturális, szociális, oktatási lehetőségek és egyéb tényezők miatt folyamatosan költöznék el a nagyobb városokba. Fontos az elvándorlás mértékének nyomon követése Újszentiván esetében is, hiszen a tendencia információkat hordoz a jövőbeli fejlesztési prioritások meghatározásához. A külföldre történő elvándorlás mértéke is emelkedő tendenciát mutat országos szinten (melynek kiváltó okai elsődlegesen a magasabb fizetés és a jobb életkörülmények), arról azonban nem állnak rendelkezésre adatok, hogy az egyes kistépelölések mennyire érintettek ebben a problémában.

A lakosság számának ingadozása a közösségszervezés szempontjából is jelentős tényező. Az új lakók közösségbe való integrálása fontos a társadalmi kohézió eléréséhez, illetve a helyi aktivitás fokozásához, hiszen a polgárok akkor a legmotiváltabbak részt venni a lakóhelyük fejlesztésében, ha sajátjuknak érzik azt - nem csak a lakóingatlant, amiben élnek, hanem a közösséget is, amely körülvéshi őket.

NEMZETISÉGEK

15. ábra: Nemzetiségek Újszentivánon (2022)

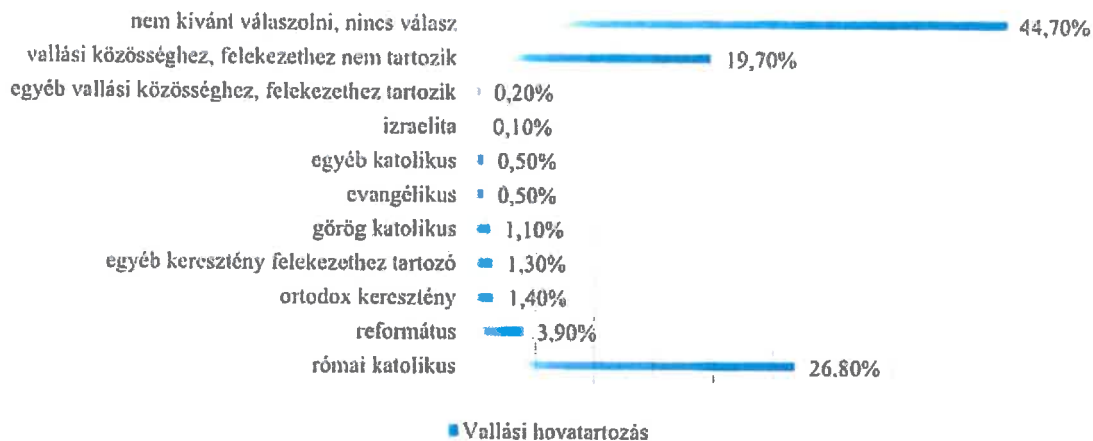
Saját készítés KSH: Helyiségnévtár: Újszentiván (2023) adatai alapján

A lakónépesség más szempontok szerint egy homogén lakosság képét nyújtja. Etnikai megoszlás tekintetében az mutatkozik meg, hogy a lakosság túlnyomó többségben (92,40%) magyar nemzetiségűnek vallja magát. A legnagyobb nemzetiségek a településen pedig a szerbek (3,1%) és cigányok (roma) (1,3%). A németek száma (0,4%) a város történelmi múltjához viszonyítva jóval alacsonyabb, de azért még megjelenő. Ezen felül további számottevő kisebbségekről nem beszélhetünk a településen.

Hasonlóan homogén kép mutatkozik meg a felekezeti hovatartozás tekintetében is. A legutolsó népszavazás (2022) feldolgozott adatai alapján Újszentiván lakossága legnagyobb arányban vagy nem tartja magát egyik vallási felekezethez tartozónak sem, vagy nem kívánt az erre vonatkozó kérdésre válaszolni. A vallási hovatartozásukat vállaló válaszadók közül a legnagyobb számban a római katolikusok (26,80%) és a reformátusok (3,9%) jelennek meg. Az arányait tekintve az is látszik, hogy a

legnagyobb számú felekezet a római katolikusoké, ezen adatok összhangban vannak a magyar országos statisztikai mutatókkal is. A harmadik legerősebb felekezet a szerb ortodox egyházé, ami a település történelmi múltjához illeszkedik.

VALLÁSI HOVATARTOZÁS

16. ábra: Újszentiván vallási hovatartozása (2022)
Saját készítés KSH: Helységnévtár: Újszentiván (2023) adatai alapján

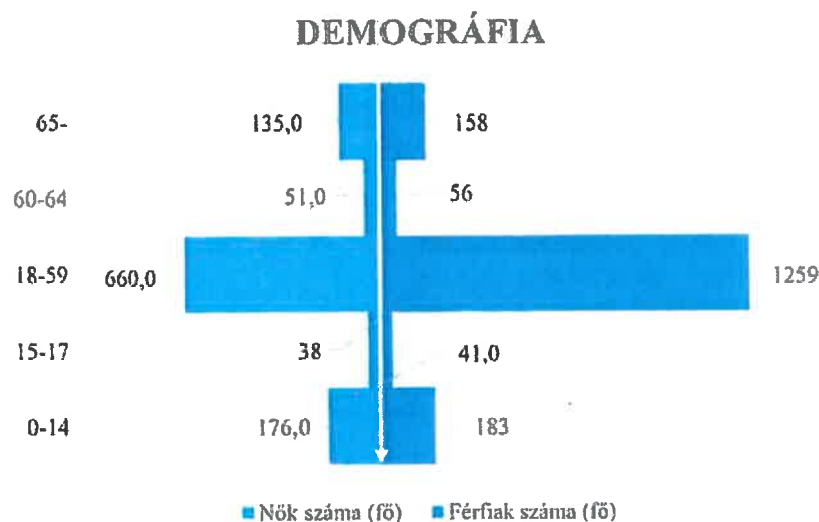
Újszentiván állandó lakosságának nemek szerinti megoszlása is kiegyenlített képet mutat, az elmúlt 5 év statisztikai adatainak átlaga került felvezetésre a diagramra, amely jól jelzi, hogy a vizsgált időszakban jelentős változás nem következett be a nemek megoszlásának tekintetében sem.

ÁLLANDÓ LAKOSSÁG - NEMEK SZERINT

17. ábra: Újszentiván lakosságának nemi megoszlása (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

A nemi arányok alakulása családalapítás és közösségszervezés szempontjából is fontos tényező. Ezen felül azt is mutatja, hogy a hátrányos nemi diszkriminációra kiemelt figyelmet kell fordítani, hiszen a lakosság majdnem felét érinti. Tovább vizsgálva azonban az adatokat - figyelembe véve a demográfia mutatókat az állandó népesség tekintetében is - a nemi eloszlás mértéke némileg más képet mutat.

18. ábra: Újszentiván állandó népességének korfája (2022)

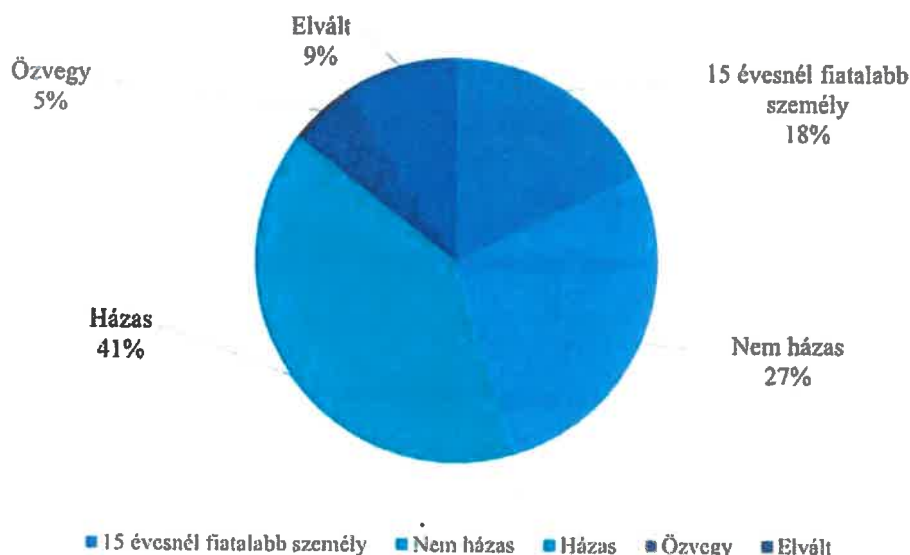
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

A település korfáját vizsgálva az is megállapítható, hogy Újszentiván jó lakossági erőforrásokkal rendelkezik, hiszen a munkaképes lakosság száma jelentősen magasabb, mint a munkavállalás előtt vagy éppen a munkaerőpiacot már elhagyni készülő lakosok száma. Az országos statisztikák némileg más képet mutatnak a társadalom átlag életkorát tekintve, és arra hívják fel a figyelmet, hogy a magyar népesség előregedőben van, amely középtávon az idősgondozás és munkaszervezés terén is komoly kihívásokat teremt.

A település korfája nemi megosztás tekintetében kevésbé kiegyensúlyozott képet nyújt, mint amit a teljes lakónépesség nemi megosztása mutatott. Amennyiben már az életkorokat is figyelembe vesszük, az figyelhető meg, hogy a munkaképes korosztály (18-64) esetében a férfiak száma jelentős többletet mutat. Ezen adatokat a munkakeresés, gazdasági tényezők tekintetében érdemes alaposabban is megvizsgálni.

Újszentiván lakosságának családi állapot szerinti megosztását tekintve az figyelhető meg, hogy a házassági kapcsolat létesítésére jogosult lakosok között legnagyobb arányban a házassági kapcsolatban élők vannak, akik majdnem a lakosság 50%-át adják, a második legnagyobb csoport a nem házassági kapcsolatban élők, és szinte kisebbségnek tekinthető az elvált és megözvegyült lakosok csoportja.

LAKOSSÁG CSALÁDI ÁLLAPOT SZERINT

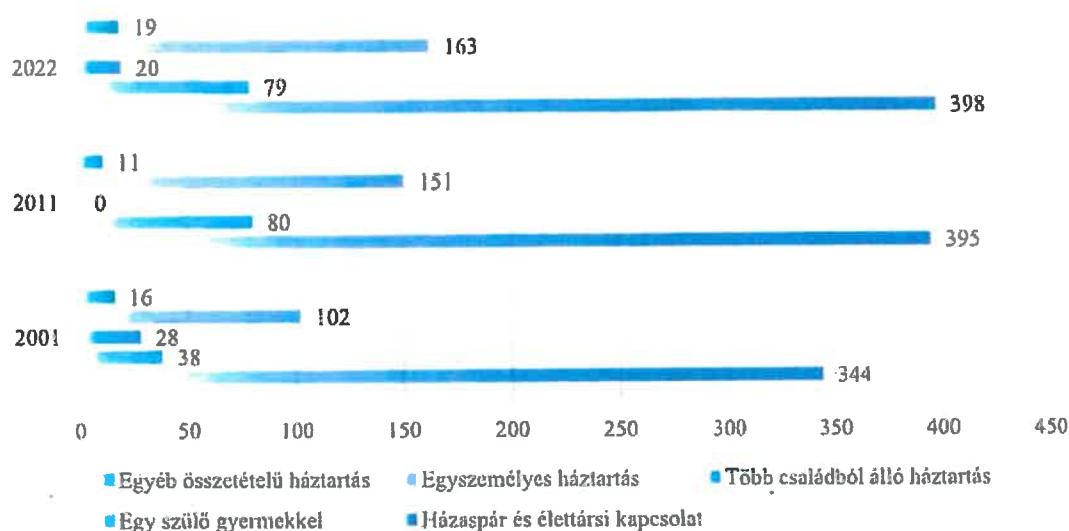
19. ábra: Újszentiván lakossága családi állapot szerint (2022)
Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

Magyarország teljes területére vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a házasságkötések száma a vizsgált időszakban folyamatosan növekedett, 2021-ben pedig rekord nagyságot ért el - vagyis egyre több pár döntött úgy, hogy házasságban kezdik meg, folytatják az életüket. A házasságkötések számának emelkedéséhez hozzájárultak Magyarország Kormányának családpolitikai intézkedései, amelyek több kedvezményt is biztosítanak a házasoknak pl.: elsőházások adókedvezménye, CSOK, babaváró hitel, stb. A legfrissebb, 2022-es és 2023-as adatok már trendfordulót jeleznek: ekkor már visszaesés volt megfigyelhető a házasságkötések számát tekintve.¹⁰

A helyiek családi állapotán túl az is beszédes adat, hogy milyen háztartástípusokban élnek az újszentivániak. A 2022-es adatok alapján a házas és élettársi kapcsolatok a legelterjedtebbek, amelyek számában ráadásul az elmúlt 20 évben emelkedés volt tapasztalható. Pontosabban az időszak első évtizedében volt jellemző az emelkedés, a rákövetkező 10 évben jelentős számban nem növekedett (gyakorlatilag stagnált) a házastársi, élettársi kapcsolatban élők száma. Jelentős még az egyszemélyes háztartások száma, illetve egyre jelentősebben képviseltetik magukat a statisztikai adatokban a mozaikcsaládok. Megemelkedett az egy szülő és egy gyermek típusú háztartások száma is a 2001-es adatokhoz viszonyítva. Újszentiván lakosainak családi állapota tehát egy összetett képet mutat, vagyis közösség és programszervezés terén fontos, hogy minden típusú családmódel igényei figyelembe vételre kerüljenek.

¹⁰ Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Házasságkötések, válások
Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0015.html
Letöltés ideje: 2024. 06. 27.

HÁZTARTÁSOK TÍPUSAI

20. ábra: Háztartások típusai Újszentivánon (2001; 2011; 2022)
Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

A helyi családokat a vállalt és nevelt gyermek száma alapján is csoportosíthatjuk, amely azt mutatja, hogy a két legnagyobb réteget képviselő családtípus az egy gyermeket nevelő, illetve a gyermektelen családok. Még számottevőnek mondható a kétgyermekes családok száma, azonban már jelentős kisebbségben vannak azok a családok, amelyek 4 vagy annál több gyermeket nevelnek. Ezen adatok összhangban vannak az európai trendekkel is.

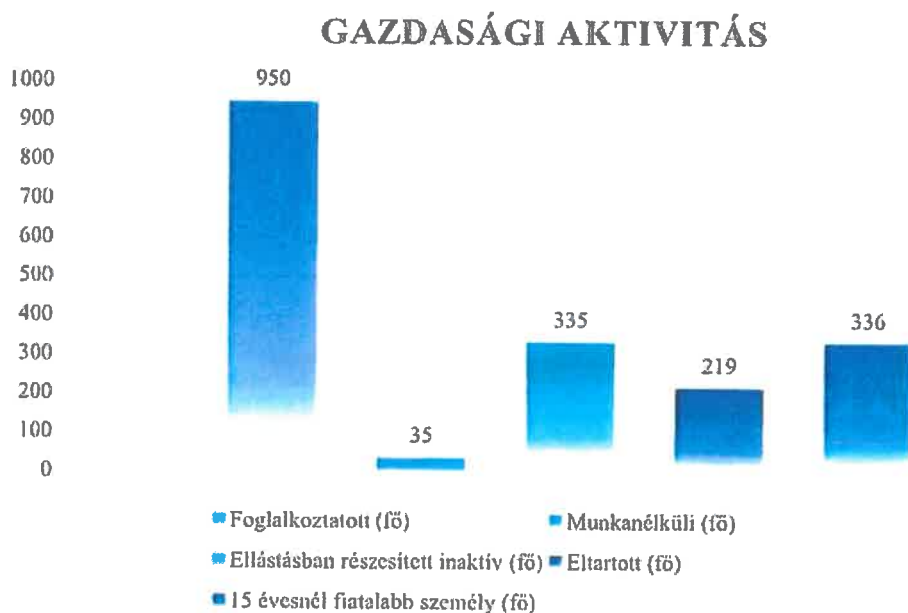

21. ábra: Családok megoszlása eltartott gyermekek száma szerint Újszentivánon (2022)
Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

2.2. MUNKAERŐPIACI HELYZET

A következő alfejezetben Újszentiván gazdasági helyzete kerül bemutatásra, ezen belül kiemelt szempontként a helyi vállalkozások, illetve a munkaerőpiaci helyzet kerül ismertetésre. Az adatok a Központ Statisztikai Hivatalból (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR), illetve a Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR) adataiból kerültek összegyűjtésre, és elsősorban a 2018-2022-es időszakra vonatkoznak.

A helyi lakosság gazdasági aktivitásával kapcsolatban a legfrissebb, 2022-es adatok azt mutatják, hogy a munkaképes korú lakosság jelentős része gazdaságilag aktív és foglalkoztatott, azaz önálló keresettel rendelkezik. Ennél jóval kisebb arányban vannak jelen az ellátásban részesülők, akik közé azok tartoznak, akik kereső tevékenységet nem folytatnak, de valamilyen ellátásban (pl.: nyugdíj, ellátási segély) részesülnek. Megjelennek továbbá az eltartottak és a 15 évesnél fiatalabbak is, akik élethelyzetükből adódóan szintén nem folytatnak kereső tevékenységet. A lakosság legkisebb csoportját azon lakosok adják, akik munkaképes korban vannak, de munkahellyel nem rendelkeznek.

22. ábra: Helyi lakosság gazdasági aktivitása (2022)

Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

A község földrajzi fekvéséből, domborzati viszonyaiból, éghajlatából, talajösszetételéből adódóan elsősorban mezőgazdasági tevékenység folytatására alkalmas. A településen több család megélhetését biztosítja mezőgazdasági termelő tevékenység (mezőgazdasági egyéni vállalkozás, betéti társaság, családi vállalkozás stb.) ezek azonban nem foglalkoztatnak nagy számú munkaerőt.

Újszentivánon néhány üzem is található (a polisztirol termékek gyártásával és feldolgozásával foglalkozó Bovira Zrt., illetve a Faktum Bútor Kft.), melyek nagyban hozzájárulnak a munkanélküliség sikeres visszaszorításához. A község szerencsés közlekedésföldrajzi elhelyezkedésének köszönhetően –

mivel Szegedet gyorsan, kiépített útvonalon lehet megközelíteni – a lakosság nagy része a nagyvárosban talál munkát, ingázik.

A községben két nagy és egy kisebb vegyesbolt nyújt vásárlási lehetőséget (elsősorban élelmiszert) a lakosok számára, azonban a kedvezőbb árfekvés miatt gyakran vásárolnak az emberek Szegeden a nagyobb üzletláncok áruházaiiban.

	Legközelebbi nagy város	Legközelebbi vármegye székhely	Főváros
Elérhetőség átlagos ideje autóval	15 perc	15 perc	2 óra
Autóbusz járatpárok száma munkanapokon	28	28	0
Átlagos utazási idő autóbusszal	30 perc	30 perc	0
Vonat járatok átlagos száma munkanapokon	0	0	0
Átlagos utazási idő vonattal	0	0	0
Kerékpár- úton való megközelíthetőség	van	van	0
Átlagos utazási idő kerékpáron	30 perc	30 perc	0

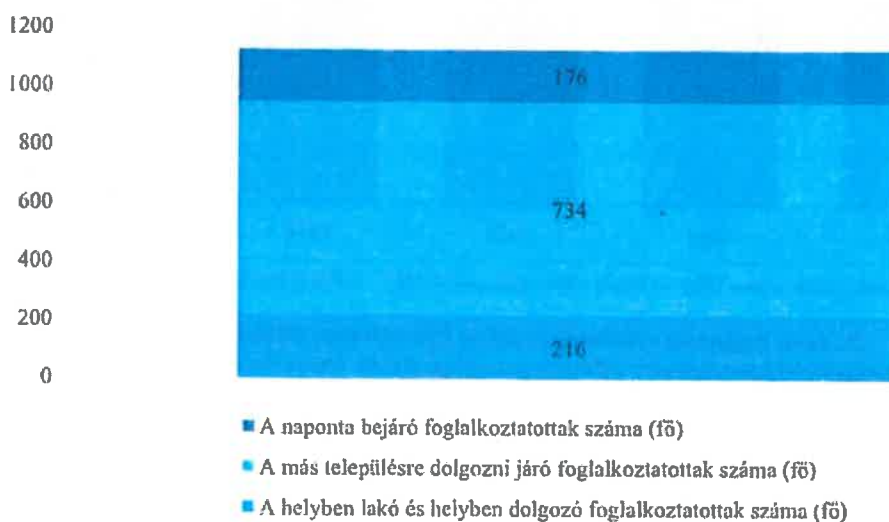
23. ábra: Újszentiván közlekedése (2024), saját készítés

A táblázat jól tükrözi azt, hogy Újszentiván elhelyezkedését tekintve igen szerencsés helyzetben van, hiszen olyan közel fekszik Szegedhez, hogy a bejutás ügyintézés, vásárlás vagy szórakozás céljából, valamint a munkavállalás könnyebben megoldható, mint a távolabb fekvő községekben. A képet némiképp árnyalja, hogy a kisvállalkozások nem minden esetben szeretik felvállalni a buszbérlet térítését, ami ronthatja az újszentiváni lakosok munkavállalási esélyeit vagy többletköltséget jelenthet számukra. Újszentiván, bár gyakorlatilag szinte már összenőtt Szegeddel, a várostól közigazgatásilag elkülönül, így helyközi buszjáratok közlekednek. A buszbérlet az alacsonyan kvalifikált, kis jövedelmű munkavállalók számára jelentős költséget jelenthet, bár az idei évben bevezetett vármegye bérletek bevezetésével a tömegközlekedésre fordított összegek mérsékelhetők.

A buszos tömegközlekedés jól kiépített, azonban menetrendhez kötött, azaz alkalmazkodást kíván a lakosoktól. Jelentős különbséget jelent tehát, hogy az egyéneknek van-e hozzáférése személygépkocsinhoz, mert azzal az ingázás, munkavállalás sokkal könnyebben megoldható, azonban az üzemanyag árak ingadozása miatt adott esetben jelentősebb anyagi teher a lakosok részére.

A 2022-es foglalkoztatottsági adatok is alátámasztják azt a tényt, hogy a helyi lakosság jelentős része kihasználja a település földrajzilag kedvező elhelyezkedését, hiszen 950 helyi foglalkoztatott közül a többség (734 fő) lakóhelyétől eltérő településen végzi kereső tevékenységét. Ez sok esetben Szegedet jelenti, de előfordulnak más közeli településekre ingázó munkavállalók is. Ehhez képest számottevően kisebb (216 fő) az aránya azon munkavállalóknak, akik újszentiváni lakóhelyükön dolgoznak. Megjelennek azonban még azon aktív dolgozók is, akik nem a településen élnek, de itt végzik kereső tevékenységüket

FOGLALKOZTATOTTAK MEGOSZLÁSA MUNKAVÉGZÉS HELYE SZERINT

24. ábra: Helyi foglalkoztatottak megoszlása munkavégzés helye szerint (2022)
Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

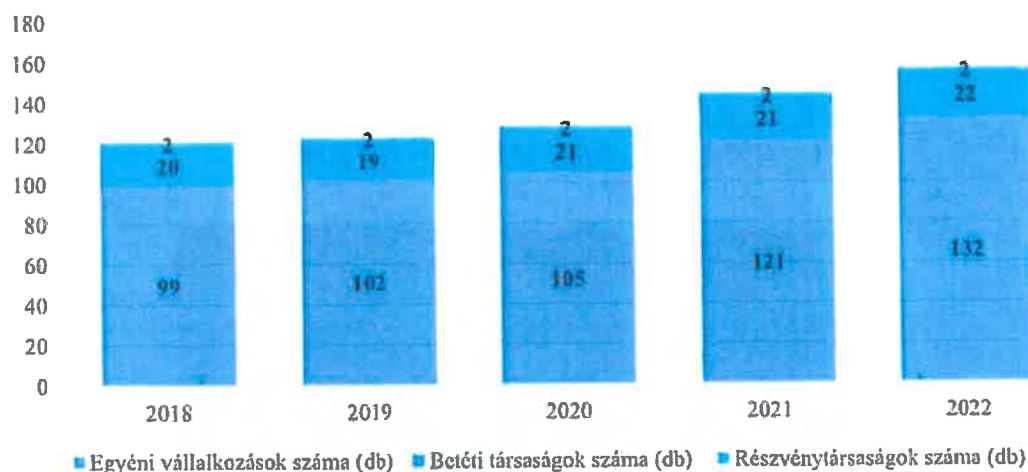
Ezen adatok alátámasztják, hogy Újszentiván nem tud teljes, munkaképes aktív korú lakosság számára kompetenciában megfelelő és elegendő mennyiségű álláshelyet kínálni, azonban a településen élők ki tudják használni a közeli városok, falvak által nyújtott munkalehetőségeket.

2.2.1. REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK ÚJSZENTIVÁNON

Újszentiván vállalkozások tekintetében a település méretét tekintve pozitív képet fest. A vállalkozások száma nem csak arányaiban magas, de folyamatosan növekszik, továbbá a helyi iparüzési adó megfizetésével bevételi forrást jelent az önkormányzat számára. Szintén pozitívan értékelhető, hogy sem a COVID-19 világjárvány, sem pedig az inflációs környezet nem eredményezett a vállalkozások számában csökkenését. A 2022. szeptember 1-től hatályba lépő kisadózó vállalkozások tételes adójának (KATA) változásainak hatásait az egyéni vállalkozások számának tekintetében a következő időszak adatai alapján lehetséges megvizsgálni (és levonni a következtetéseket, hogy milyen mértékben nehezítette meg a kisvállalkozók számára gazdasági tevékenységük folytatását).

A betéti társaságok és részvénytársaságok számának tekintetében érdemleges változás nem figyelhető meg. Utóbbiak esetében 2 db működő részvénytársaság működik a településen, betéti társaságok esetében kicsivel magasabb a létszám, azonban nem kiemelkedő.

REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

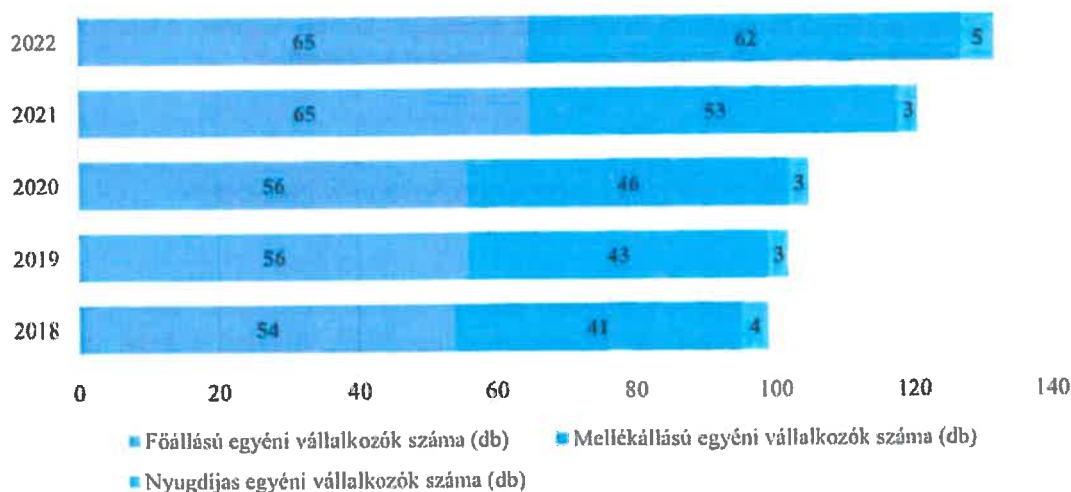

25. ábra: Regisztrált vállalkozások száma Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Amennyiben az egyéni vállalkozások számát tovább elemezzük, az látható, hogy többségben vannak azon vállalkozások, amelyek főállást biztosítanak az egyéni vállalkozónak. Nem sokkal alacsonyabb a száma a mellékállású vállalkozóknak, mellettük elenyésző kisebbségben jelennek csak meg a nyugdíjasok által létesített egyéni vállalkozások.

EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK TÍPUS SZERINTI MEGOSZLÁSA

26. ábra: Regisztrált egyéni vállalkozók munkarend szerinti megoszlása Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

2.2.2. REGISZTRÁLT ÁLLÁSKERESŐK

A statisztikákban a munkaerőpiac egyik legjobban mért adata a regisztrált álláskeresők száma, hiszen képet ad arról, hogy hány fő számára probléma az elhelyezkedés. A helyzetkép azonban csak a regisztrált álláskeresők számából tud kiindulni, a munkaerőpiacon aktív, de álláskeresőként nem regisztrált munkaképes korú polgárok számát nem tükrözi a statisztika.

A vizsgált 5 évben a regisztrált álláskeresők számában csökkenés, majd stagnálás figyelhető meg. Újszentivánon a lakosság teljes számához viszonyítva a regisztrált álláskeresők száma nagyon alacsony, és 2019-től tovább csökkent. Ezen felül az is kimutatható, hogy a gazdasági nehézségek, mint a COVID-19-es világjárvány, illetve az emelkedő infláció hatására sem növekedett meg a regisztrált álláskeresők száma, vagyis tömeges elbocsátások és leépítések nem nehezítették a helyiek gazdasági helyzetét.

	2018	2019	2020	2021	2022
Újszentiván	26	17	14	17	17
Csongrád-Csanád vármegye	6 601	6 199	6 985	5 152	4 953
Dél-alföldi régió	29 094	28 629	34 490	27 998	26 510
Magyarország	241 898	234 903	290 694	238 712	230 345

27. ábra: Regisztrált álláskeresők száma (fő) (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) és Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján

Összehasonlítva mindezt a megyei, régiós és országos statisztikákkal az látszik, hogy az adatok alakulása részben összhangban van a nemzeti tendenciákkal, hiszen minden vizsgált területi egységben (Csongrád-Csanád vármegye, dél-alföldi régió és Magyarország) ütemesen csökkent a regisztrált álláskeresők száma az utolsó két évben. Jelentős eltérés azonban, hogy 2020-ban a nagyobb területi egység adataiban nagy kiugrás figyelhető meg, amely a világjárvány negatív következményeivel magyarázható.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen

	Fő	2018	2019	2020	2021	2022
0-18 év	0	0	0	0	0	0
19-20 év	3	2	1	0	0	0
21-25 év	10	6	1	1	0	2
26-30 év	7	3	1	0	1	2
31-35 év	11	5	2	2	1	1
36-40 év	7	2	2	1	2	0
41-45 év	7	2	1	2	2	0

46-50 év	11	1	3	2	3	2
51-55 év	3	1	1	0	1	0
56-60 év	7	2	2	2	1	0
61 év feletti	25	2	3	4	6	10

28. ábra: Regisztrált állás keresők száma korcsoportos elosztás szerint (2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Újszentivánon a regisztrált állás keresők száma korcsoportos megosztás szerint azt mutatja, hogy lényegében minden generációt érintenek az állás keresés nehézségei. Kiemelkedő számnak tekinthető azonban a 61 év feletti lakosság körében regisztrált állás keresők száma, amely a legmagasabb érték volt a 2022-es adatokban, és emellett jelzi, hogy az idősebb korosztály számára halmozottan nehéz az elhelyezkedés.

Év	Nyilvántartott állás keresők száma összesen	A nyilvántartott állás keresők megosztása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	26	0	0	3	11,5	23	88,5
2019	17	0	0	2	11,7	15	88,3
2020	14	0	0	1	7,1	13	92,9
2021	17	0	0	2	11,7	15	88,3
2022	17	0	0	4	23,5	13	76,5

29. ábra: Regisztrált állás keresők iskolai végzettség szerinti megosztása (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Iskolázottság tekintetében vizsgálva a regisztrált állás keresők számát az látható, hogy a regisztrált állás keresők között az elmúlt 5 évben nem voltak olyanok, akik nem rendelkeznek legalább 8 általános iskolai végzettséggel. Emellett azon állás keresők száma sem magas, akik csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. Azonban az is megfigyelhető, hogy hiába alacsony az általános iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált állás keresők száma, minimális emelkedés történt az utolsó évében. Az alacsony végzettséggel rendelkező állás keresők számának figyelemmel kísérése azért fontos, mert számukra a sikeres elhelyezkedés sokkal nehezebb, hiszen kevesebb álláshely közül választhatnak, és elsősorban fizikai munkakörben tudnak elhelyezkedni.

KÖZFoglalkoztatásban résztvevők

30. ábra: Közfoglalkoztatásban résztvevők száma Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, állam által részben vagy egészében finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskereső – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként kik foglalkoztathatók. Az említett törvény taxative felsorolja azt is, ki lehet közfoglalkoztató.¹¹

A közfoglalkoztatási támogatások típusai:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása;
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása;
- országos közfoglalkoztatási program támogatása;
- start munkaprogram támogatása;
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás;
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

¹¹ 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100106.tv>

Letöltés ideje: 2024. 06. 29.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és a nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járulék terhek.

Az önkormányzatok, mint közfoglalkoztatók esetében a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében, más foglalkoztatóknál az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek a képzés jellegétől függően tanúsítvány megszerzésével zárulnak. A képzéseknek kettős célja van, ezek jelenleg is kiemelten fontosak: a foglalkoztatók már meglévő dolgozóikat is támogatják azzal, hogy munkájuk elvégzéséhez szükséges szakképesítés megszerzéséhez segítik őket, de az alacsony iskolai végzettségű álláskereső beiskolázására önálló programok is indulnak. Az elérni kívánt eredmény mindkét esetben az, hogy az új szakképesítéssel a dolgozók (re)integrálódjanak az elsődleges munkaerőpiacra.

Újszentivánon a regisztrált álláskereső száma tovább elemezhető, annak vonatkozásában, hogy hányan részesültek ellátásban.

TÁMOGATOTT ÁLLÁSKERESŐK

31. ábra: Újszentiván ellátásban részesült regisztrált álláskereső száma (2018–2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Az ellátási formák közül kettőt vizsgálva az mutatkozik meg, hogy álláskeresői járadékban sokkal nagyobb számban részesültek a regisztrált álláskereső, mint szociális támogatásban. A két ellátási típust összeadva pedig az látható, hogy az ellátásban részesültek száma az elmúlt 5 évben jelentősen nem változott, és az sem volt befolyásoló tényező, hogy az összes regisztrált álláskereső számában csökkenés mutatkozott. Mindezek mellett az is megfigyelhető, hogy Újszentivánon regisztrált álláskereső nagy számban igénylik, és kapják meg az ellátást.

2.3. SZOCIÁLIS HELYZET

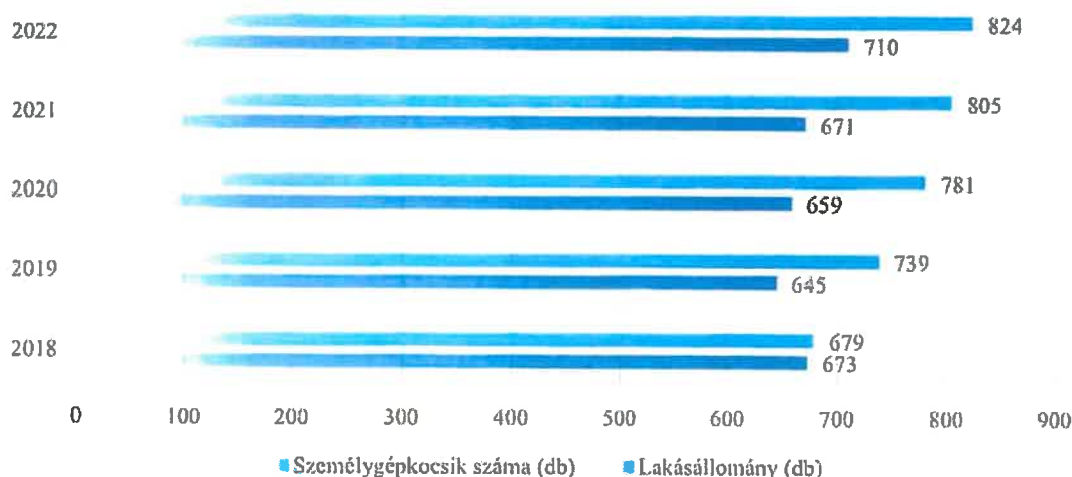
Az alfejezet Újszentiván szociális helyzetét mutatja be, ideértve az nyújtott szolgáltatásokat, elérhető lehetőségeket, iskoláztatást és helyi támogatásokat. Az alfejezet célja, hogy betekintést nyújtson a helyi lakosok részére rendelkezésre álló támogatásokba és szolgáltatásokba. Az adatok a Központ Statisztikai Hivatal (KSH) statisztikáiból, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR), illetve a Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR) adataiból kerültek összegyűjtésre, és elsősorban a 2018-2022-es időszakra vonatkoznak.

2.3.1. ÚJSZENTIVÁN LAKÁSÁLLOMÁNYA ÉS KÖZMŰLEFEDETTSÉGE

Lakásállomány

Az újszentiváni lakosság gazdasági és szociális helyzetéről nyújt képet a helyi lakásállomány és személygépkocsik számának alakulása. Utóbbi mutató esetében az látható a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy a személygépkocsik száma folyamatosan emelkedik a helyi lakosság körében. Ez a folyamat összhangban van a nemzeti adatokkal, ami szintén azt mutatja, hogy egyre több személygépjármű van a magyar lakosság birtokában. Ez egyrészt alátámaszthatja a lakosság gazdasági helyzetének mérsékelt növekedését, azonban azt is, hogy a gépjárművek, legalábbis a használt autók árai megfizethetőbbek lettek. A helyi személygépkocsik között továbbra is a benzines autók dominálnak, 2022-ben az összes személygépjármű (824 db) közül a többség (571 db) benzines meghajtású volt, kisebb számban (261 db) voltak a gázolaj üzemeltetésű autók, és míg legkisebb arányban (43 db) az egyéb üzemeltetésű járművek jelentek meg.

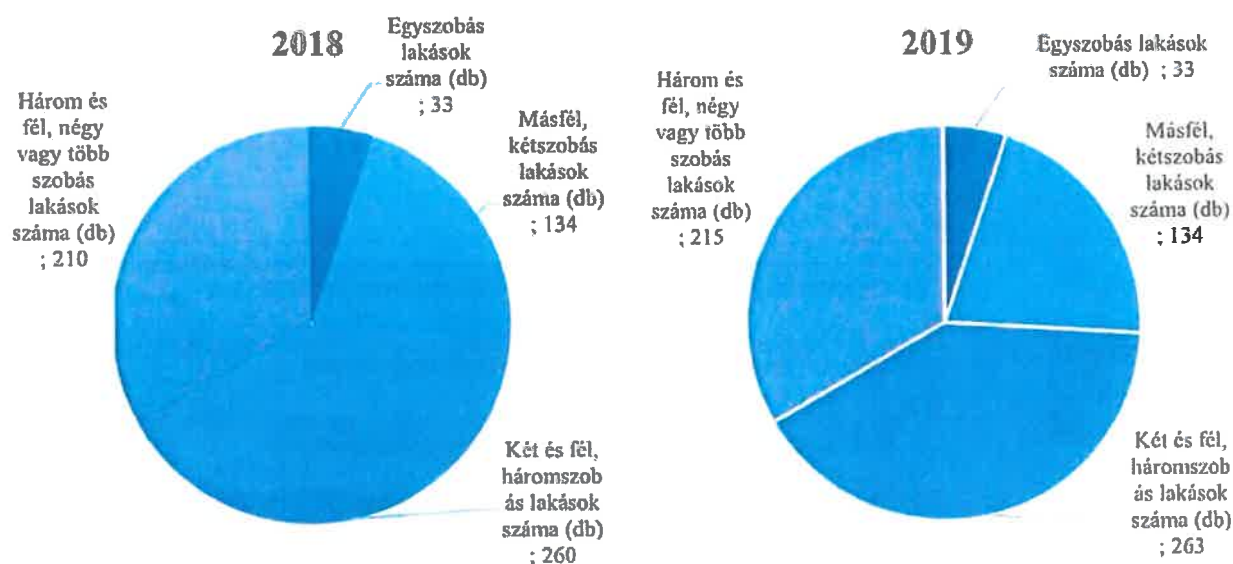
SZEMÉLYGÉPKOCSIK ÉS LAKÁSÁLLOMÁNY SZÁMA

32. ábra: Személygépkocsik és lakásállomány száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A vizsgált időszak alapján kimutatható, hogy a településen a lakások száma 2019-et követően kismértékű, de emelkedő tendenciát mutat. Ez alapvetően a település fejlődésére utalhat, azonban természetesen a bővülés mértéke jelentősen elmarad nagyobb, gazdasági lehetőségekben gazdagabb térség számaitól. A számot árnyalja, hogy az emelkedés mértéke arányos ütemben van az állandó lakosság számának növekedésével. Pozitív képet mutat, hogy Újszentivánon lakásállományának jelentős része lakott ingatlan, és az adatok alapján csak 2022-ben csak 30 lakás voltlakatlan.¹² Országos szinten a kisebb települések esetében felmerülő problémaként jelent meg, hogy az elvándorlás emelkedő üteme miatt a lakóingatlanok kiadatlanok, eladatlanok maradnak. A tulajdonosok sok esetben messze költöznek, így az épületek állaga folyamatosan romlik, amely nem csak az adott az ingatlan értékcsökkenését jelenti, hanem potenciálisan a teljes lakóközösség számára negatív hatásokkal bírnak, hiszen az elhagyott ingatlanok veszélyessé, rossz kinézetűvé válnak

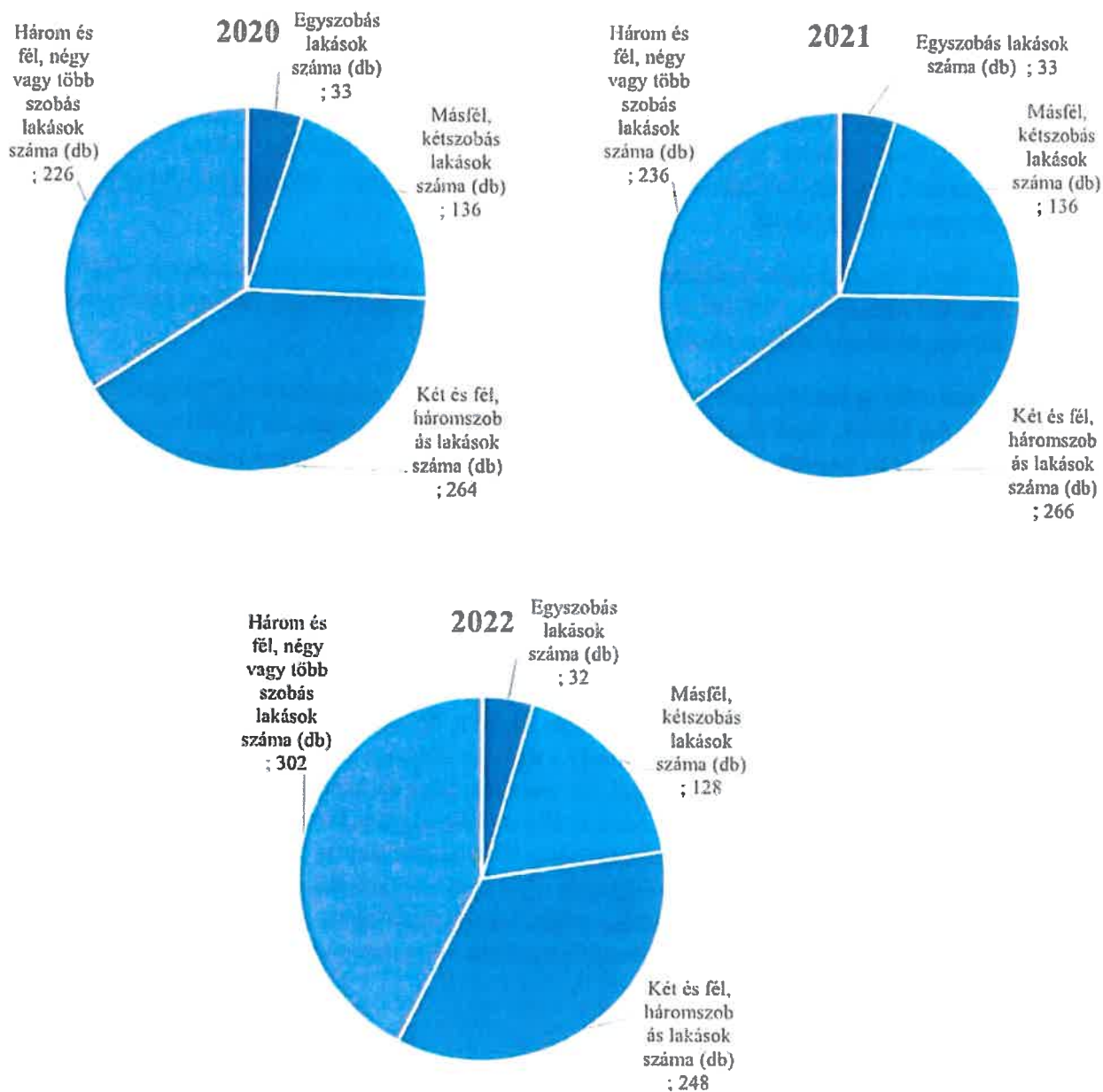
A lakások helyzetképét tovább vizsgálva, a lakások szobaszám szerinti alakulása is felmérhető, amely a helyi lakásfejlesztésekről, építkezésekről nyújt információt. A lakásállomány szobák szerinti megvizsgálása után arra lehet következtetni, hogy a lakások folyamatosan bővülnek, és az egyre nagyobb lakóterű otthonok kerülnek preferálásra. Ehhez a tendenciához potenciálisan hozzájárulhatott Magyarország Kormányának családtámogató politikája, hiszen a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) rendszer a több gyermeket vállaló családok házépítését támogatta, amely hozzá tudott járulni a helyi (elsősorban vidéki, „falusi”) ingatlanpiac fejlődéséhez. A jövőben a CSOK hatása nagy mértékben fog mérséklődni, hiszen a Falusi CSOK támogatási körébe már Újszentiván nem fog beleszámítani.

¹² Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván.

Forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=14924>

Letöltés ideje: 2024. 06. 20.

33. ábra: Újszentiván ingatlanjainak megoszlása szobaszám szerint (2018-2022)
 Saját készítés Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetétől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. Az ingatlanok nagy része (70,3%) összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltevé, internet rendelkezésre áll), második legnagyobb arányban (27,5%) vannak a komfortos lakások, miközben elenyésző kisebbségben (1%-ot sem elérve) vannak a félkomfortos, komfort nélküli és

szükséglakások.¹³ A színvonal tekintetében nincs nagy eltérés, egy-két, a helyi viszonyokhoz képest „gazdagabb” porta is van, de ezek sem a luxus kategóriába tartoznak. A képet színesíti a Dél-Nyugat Lakópark telkeinek értékesítése és az ezzel járó építkezések beindulása is. A területen egyrészt társasházak másrészt családi házak épületek. Ezek az ingatlanok a hatályos jogi szabályozók által meghatározott minőségben épültek fel, a kor igényeinek megfelelően. Ezzel együtt sem jellemző az ún. „gazdag negyed” kialakulása, inkább a megfelelő színvonalú ingatlanok épültek meg a több gyermeket vállaló, fiatal családok számára. Az elmúlt években a Major lakópark telkeinek értékesítése, is folyamatos, így még több színvonalas családi ház épült a településen. Ezzel együtt a kitelepülők száma is folyamatosan növekszik.

A lakások felszereltségének tekintetében az derül ki a 2022-es népszámlálási adatokból, hogy a lakások túlnyomó többségben (98% feletti arányban) rendelkeznek főzőhelyiséggel, fürdőszobával, vízöblítéses WC-vel, és szennyvízelvezetéssel.¹⁴

A lakásállományok fenntartható fejlődés szempontjából és energiagazdaság tekintetében alacsony számokat hoznak. Napkollektorral (0,9%) és hőszivattyús fűtőberendezéssel (2,8%) minimális számban rendelkeznek a lakosok, napelemek tekintetében kicsit magasabbak (8,4%) a számok. A legelterjedtebb (33,9%) a légkondicionálók használata.¹⁵

Internet lefedettség

A helyi szociális állapot indikátora lehet a digitális hozzáférés, internet előfizetések száma. Újszentivánon a Digitális Jólét Program keretében ingyenes internet hozzáférés és számítógép használat biztosított a Civil Házban (6754 Újszentiván, Árpád u. 5.). Ezen felül a magáncélú internetelőfizetés száma is emelkedő tendenciát mutat, amely a digitális szakadék csökkentésének egyik pozitív előjele. A rendelkezésre álló statisztikai adatok azt mutatják, hogy az internet előfizetések száma évről-évre emelkedik. Amennyiben ezeket az adatok az állandó lakosság számhoz viszonyítjuk, akkor azt mutatják, hogy hozzáfetőleg $\frac{1}{4}$ arány. Ezt azonban nem lehet azonosítani az internethozzáféréssel rendelkező lakosság számával, hiszen egy-egy előfizetés teljes családok, lakóközösségek számára nyújthat elérhető internetet. Amennyiben a lakásállomány számával kerül összevetésre az internetelőfizetés száma, akkor már az mutatkozik meg, hogy 70% feletti Újszentiván internetes lefedettsége.

¹³ Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván.

Forrás: <https://nepeszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=14924>

Letöltés ideje: 2024. 06. 20.

¹⁴ Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván.

Forrás: <https://nepeszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=14924>

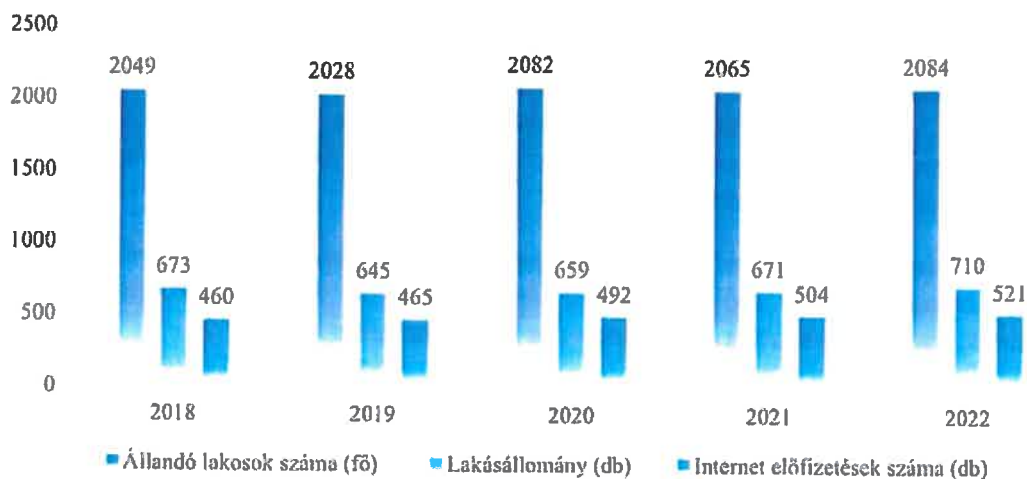
Letöltés ideje: 2024. 06. 20.

¹⁵ Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván.

Forrás: <https://nepeszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=14924>

Letöltés ideje: 2024. 06. 20.

INTERNET ELŐFIZETÉSEK SZÁMA

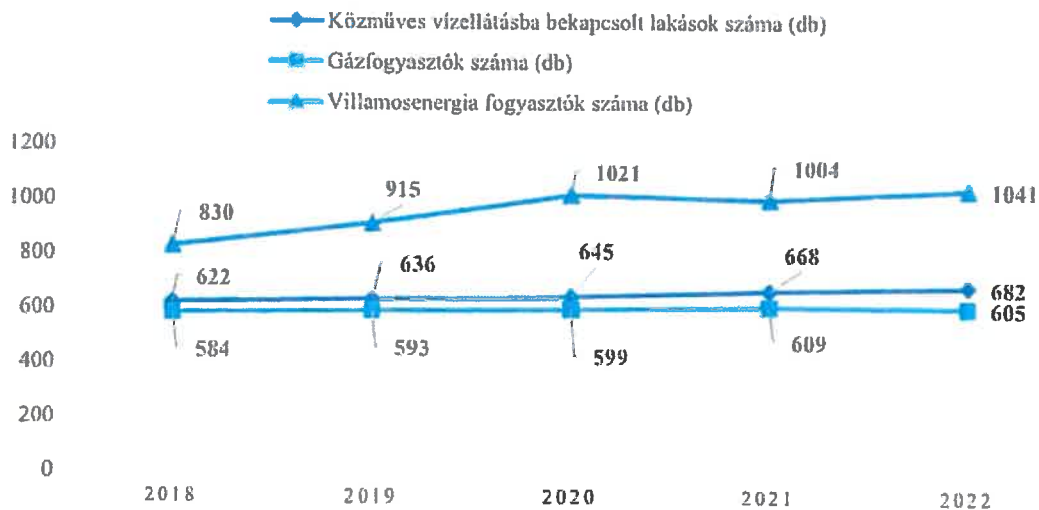

34. ábra: Internet előfizetések száma Újszentivánban (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Közműlefedettség

A közüemi szolgáltatások jelen vannak a településen, víz, melegvíz, gáz és elektromos hálózatok kiépítettek és elérhetőek a lakosság számára.

KÖZMŰVES FOGYASZTÓK

35. ábra: Víz, gáz, villamosenergia fogyasztók Újszentivánban (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A közműves fogyasztók számában nagy emelkedés nem volt tapasztalható az elmúlt évek során, de ennek az is lehet az oka, hogy nem volt szükség jelentős fejlesztésre, csupán az újonnan épített lakóingatlanok becsatolására a hálózatba.

Újszentivánon az úthálózat is többségben kiépítésre került, az önkormányzati kiépített út és közterek 16 km-t tesznek ki, amely nem változott az elmúlt években. Hasonlóan a járdák hossza (12,6 km) sem növekedett a vizsgált 2018-2022-es időszakban. Ez ugyanakkor azt jelenti, hogy a ki nem épített utak és közterületek aránya (15,6 km) sem csökkent.¹⁶

A zöldterületeken belül kiemelt védelemben részesülnek azon területek, amelyek helyi védettségű érték besorolást kapnak. Ezek a képviselő-testület által jóváhagyott fokozottan védetté nyilvánított zöldterületek, amelyek fenntartása az önkormányzat kompetenciájába tartozik.

- Temető melletti Erzsébet sori gesztenyefák;
- A Fő utcán található játszótér fái;
- A laktanya felé vivő úton található fasor;
- Fő u. 5. számú ingatlan előtti 2 darab platánfa;
- Rét soron a Sportpálya melletti 1 nyárfa;
- Damjanich utca 31.-33. számú ingatlanok előtt lévő hársfák;
- a Fő utcai nyárfák és a Fő utcai juharfák;
- a Damjanich utca 17. számú ingatlan előtti diófák;
- az Árpád utca 5-13. számú ingatlanok előtt hársfák¹⁷

2.3.2. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

Újszentiván az egészségügyi ellátását a 1997. évi CLIV. egészségügyi törvényben foglaltak mentén szervezi és biztosítja.¹⁸

A településen célzott korosztály számára kétfévente rendszeresen van mammográfiai szűrővizsgálat, melyet az érintettek ki is használnak, hiszen ez az egészségügyi szolgáltatás „helybe jön”, és nem kell emiatt utazni. Minden évben rengetegen veszik igénybe a tüdőszűrő buszt. Igen közkedvelt a nagyváros közelsége ellenére is a körülbelül egy hétig tartó egészség hét a lakosok körében. Ezen a héten vérvétel, bőrgyógyászat, nőgyógyász, reumatológia, szemészet, urológia, ultrahang diagnosztika áll a lakosok rendelkezésére ingyenesen, többségében beutaló nélkül. Az Önkormányzat saját költségvetéséből finanszírozza az egészséghetet, így válik lehetővé a lakosságnak, hogy térítésmentesen vehessék

¹⁶ Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván

Forrás: <https://lakossagi.ikir.bm.gov.hu/Charts?id=14924&ResidencId=14924>

Letöltés ideje: 2024. 06. 18.

¹⁷ Újszentiván Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2024. (III. 6.) önkormányzati rendelete

Forrás: <https://or.njt.hu/eli/726951/r/2024/10>

Letöltés ideje: 2024. 06. 24.

¹⁸ 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700154.tv>

Letöltés ideje: 2024. 06. 24.

igénybe a szűrővizsgálatokat. Az elmúlt években a magas részvételi arány azt bizonyítja, hogy van igény a szűrővizsgálatokra.

Újszentivánon az alábbi állandó egészségügyi szolgáltatások érhetők el térítésmentesen az egészségbiztosítással rendelkező lakosok részére:

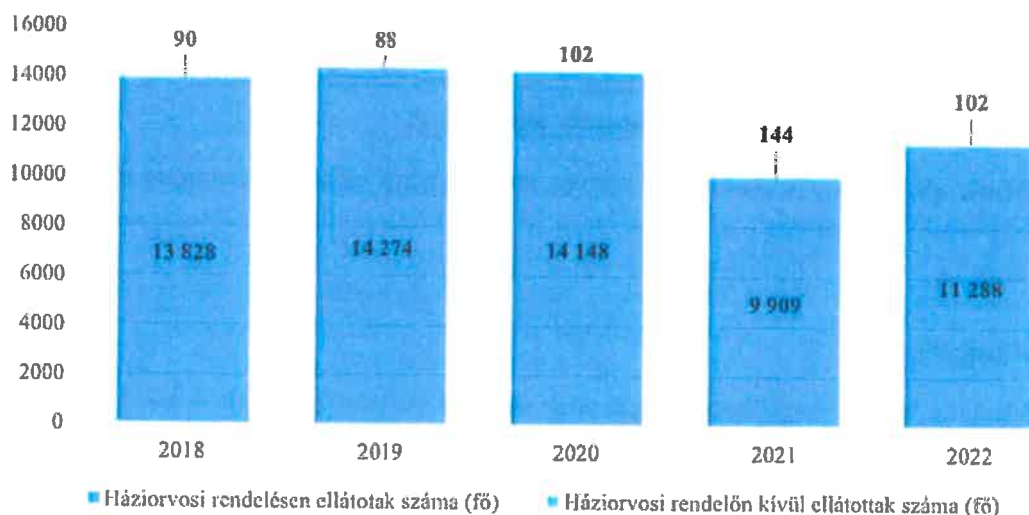
Megnevezés	Darabszám	Elérhetőség
Házi orvosi ellátás	1	6754 Újszentiván, Árpád u. 5.
Fogorvosi ellátás	1	6724 Újszentiván, Kossuth u.19.
Gyógyszertár	1	6754 Újszentiván, Árpád u. 2.
Védőnői szolgáltatás	1	6724 Újszentiván, Kossuth u.19.

36. ábra: Biztosított egészségügyi szolgáltatások Újszentivánon, saját készítés

Házi orvosi ellátás

A települési önkormányzat képviselőtestülete, a település lakosság számára tekintettel felnőttek és gyermekek részére egy egészségügyi alapellátási vegyes körzetet alakított ki. A házi orvosi rendelő akadálymentesített. A szakorvosi ellátást igénylő betegeket a házi orvos a szegedi szakorvosi rendelőintézetekbe, kórházakba, klinikákra, gyógyfürdőbe utalja. Az idős, mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára szükség szerint betegszállító igényelhető.

HÁZIORVOSI ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK SZÁMA

37. ábra: Házi orvosi ellátásban részesülők száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A település háziorvos által biztosított ellátás 2018 és 2022 között időszakban jelentős eltérést nem mutat. A domináns ellátási forma a rendelőben történő betegellátás, és csak kis részt képez az egészségügyi szolgáltatásban a rendelőn kívül történő betegellátás. 2021-ben és 2022-ben a betegellátás száma visszaesett, amely érdekes adatnak tekinthető, hiszen a 2020-as évben a COVID-19 világjárvány kitörésének évében nem figyelhető meg sem a betegek számának csökkentése (annak hatására, hogy az emberek nem tudtak vagy nem akartak kisebb léptékű egészségügyi problémákkal orvoshoz fordulni), illetve a rendelőn kívüli esetszám emelkedése sem.

2022-ben a helyi háziorvosi praxisba 2082 fő volt bejelentve, akik közül 424 fő 18 év alatti, 1385 fő 19-65 év közötti, illetve 273 fő 65 év feletti. A vizsgált évben a COVID-19 vírushelyzet miatti megbetegedések száma még jelentős volt, de az év előrehaladtával az esetszámok visszaestek. A háziorvosi jelentés szerint a járványügyi intézkedések hatásai egyéb megbetegedésekre is kihatással voltak, hiszen az izoláció és a távolságtartás következtében az emberek immunrendszere legyengült és a szezonális betegségekre való emlékezőképesség is csökkent.

A gyermekek körében a krónikus betegségek száma, az egyéb betegségek lefolyási és lábadozási ideje nem kiugróan magas. A felnőttek körében a szív-, és érrendszeri megbetegedések és diabétesz a leggyakoribb kórok. Ezen felül daganatos megbetegedések (2022-ben 7 új eset), idült légúti kórok, illetve mozgásszervi betegségek a leggyakoribb problémák a községben.

A betegek és ellátások száma az országos átlaggal van összhangban, nincs kiugróan magas betegszám, sem pedig megbetegedés, fertőzés veszély.¹⁹

Fogorvosi ellátás

A fogorvosi alapellátást nem csak Újszentiván, hanem Tiszasziget és Térvár lakosságának számára is a községi fogorvos biztosítja. Összesen 3.907 fő számára, akik közül 1.155 fő gyermek. 2022-ben az esetszám 1.736 (974 felnőtt, 527 gyermek és 234 idős) volt, a beavatkozások száma 4.980 (2.876 felnőtt, 1.410 gyermek és 695 idős) volt. A betegszám nem csökkent jelentős mértékben a korábbi évekhez képest, a COVID-19-es vírushelyzeti korlátozások ellenére sem.

Az alapellátás mellett iskolás gyermekek szűrése, és prevenciók előadások tartása is megvalósításra került.²⁰

Védőnői szolgáltatás

Újszentivánon a védőnői szolgáltatás biztosított és elérhető a lakosok számára. A kötelezően nyújtott szolgáltatásokon túl baba-mama klub is működött, valamint védőnői tanácsadás és nőgyógyászati szűrés

¹⁹ Házi orvosi jelentés 2022

Forrás: https://ujszentivan.hu/wp-content/uploads/images/jegyzokonyvek/2023_jegyzokonyvek/2023.05.31-m-1-4.pdf

Letöltés ideje: 2024. 06. 15.

²⁰ Fogszakorvosi beszámoló a 2022-es évről

Forrás: https://ujszentivan.hu/wp-content/uploads/images/jegyzokonyvek/2023_jegyzokonyvek/2023.05.31-m-1-4.pdf

Letöltés ideje: 2024. 06. 15.

is megtartásra került. 2022-ben az egészséghét keretein belül 40 fő vett részt ezekben a szolgáltatásokban. 2022-ben 23 várandóست vettek nyilvántartásba. A szülések közül 2 otthon történt. Nem volt szükség védőnői jelzésre, védelembe vételre vagy intézkedésre. A kötelező oldások lebonyolítása kapcsán sem merült fel probléma.²¹

Egészségcentrum

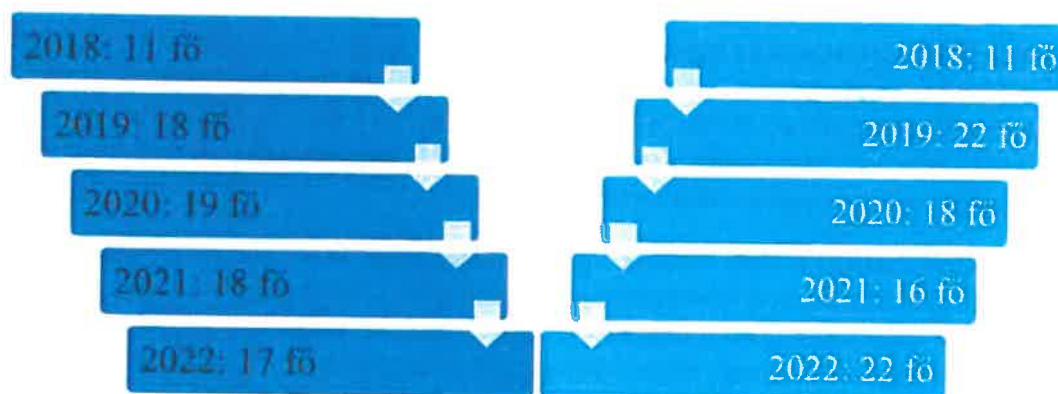
Újszentiván egészségügyi ellátó rendszerére pozitív hatást fog gyakorolni az Egészségcentrum megnyitása, amely a TOP_PLUSZ-3.3.2-21-CS1 - Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése konstrukció keretében kerül létrehozásra. A fejlesztés a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a korai felismerést, a korai fejlesztést, az egészséges fejlődést, az életminőség javítását és a munkaképesség mielőbbi visszaállítását szolgálja. A pályázat 2024-ben került a támogatott projektek közé, Latorcai Csaba, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium államtitkára 2024. májusában adta át a Támogatói Okiratot. A kezdés és a befejezés időpontja még nem került meghatározásra.

2.3.3. OKTATÁSI RENDSZER

Újszentiván születésszáma - eltérően az országos mutatóktól - nem esett vissza nagy mértékben, sőt 2019-ben egy emelkedés volt megfigyelhető, amely azóta is tart a települési születésszámok tekintetében. A vizsgált 5 éves időszakban volt több olyan év, amikor a halálozások és a születések száma vagy megegyező mértékű (2018), vagy a halálozások száma meghaladta a születések számát (2019 és 2022), vagyis a be-, és elvándorlás számaitól eltekintve ezekben az években a természetes szaporulat negatív volt.

Születések száma:

Halálozások száma:

38. ábra: Születések és halálozások száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Községi Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

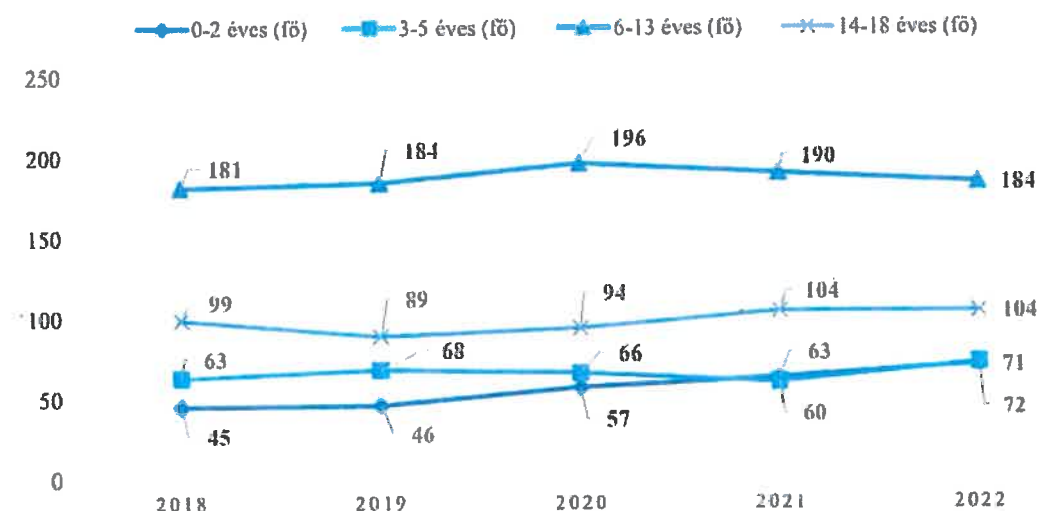
²¹ Védőnői beszámoló a 2022-es évről

Forrás: https://ujszentivan.hu/wp-content/uploads/images/jegyzokonyvek/2023_jegyzokonyvek/2023.05.31-m.-1-4.pdf

Letöltés ideje: 2024. 06. 15.

A születésszámok azonban az ezt megelőző 5 évhez képest pozitív képet festenek, ami a helyi lakosság számának emelkedéséhez is hozzájárult.

ÁLLANDÓ LAKOSSÁG KORCSOPORTOS ELOSZLÁSA

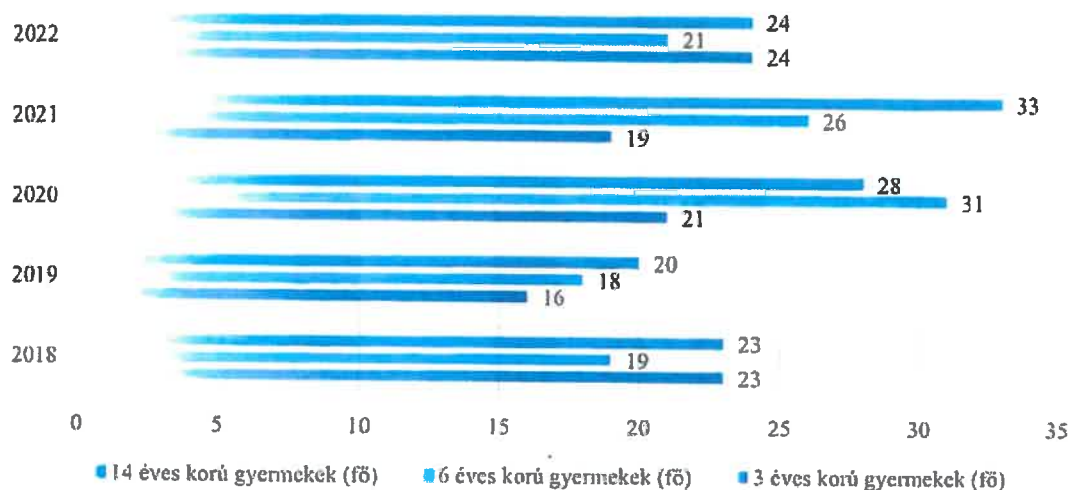
39. ábra: 18 év alatti lakosság korcsoportok szerinti megoszlása Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

A 18 év alatti állandó lakosság számát tekintve is az figyelhető meg, hogy emelkedés kezdődött 2018-tól (388 fő), amelyet fokozatosan tartottak a vizsgált 5 éves periódusban, így 2022-re (431 fő) már jelentősebb számot hozott a növekedés.

A korcsoportos elosztás tekintetében a legnagyobb vizsgált korcsoport (6-13 éves) száma a legmagasabb a 18 év alatti lakosság körében, ehhez viszonyítva jelentős réteg a 14-18 éves generáció is. A vizsgált 5 éves periódusban a legnagyobb növekedést a legkisebb korosztály (0-2 éves) körében figyelhető meg, ez az emelkedés a teljes lakosságszámhoz viszonyítva is említésre méltó, továbbá pozitív tendenciaként jelenik meg a népesség korcsoportos elosztása tekintetében is.

Amennyiben a fiatalok száma további bontásra kerül, az látható, hogy az oktatási intézményekbe való beiratkozási korú gyerekek száma is többségében pozitívan alakult. Mindez pedig az oktatási, nevelési intézményekre való igény tekintetében is megmutatkozik. A 3., 6. és 14. évüket betöltő gyermekek, azaz az óvodai, általános iskola alsó tagozat, illetve a középiskola korú gyermekek száma pozitívan alakult.

ÁLLANDÓ LAKOSSÁG OKTATÁSI INTÉZMÉNYBE BELÉPŐ KORÚ FIATALOK

40. ábra: Állandó lakosság száma közoktatási intézményben lépő kor szerinti elosztása Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

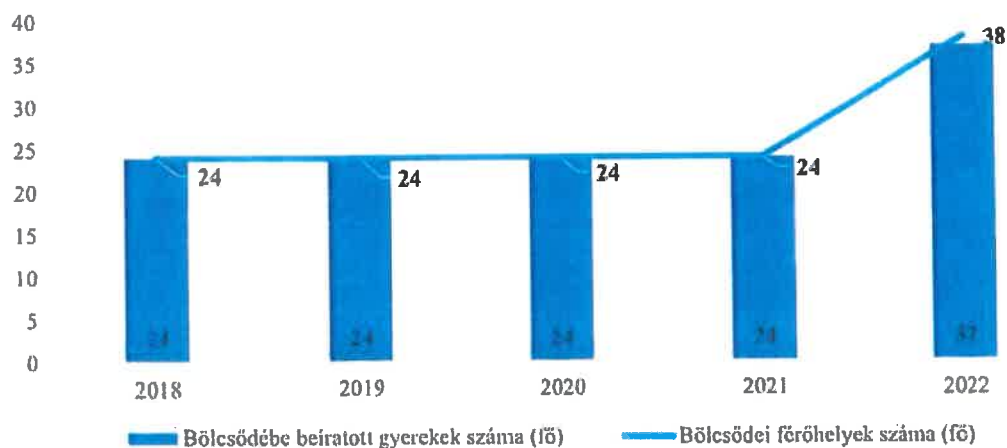
Újszentivánon 2024-ben az alábbi intézmények működnek:

Típus	Megnevezés	Darabszám	Elérhetőség
Bölcsőde és Óvoda	Újszentiváni Tölgyfa Óvoda és Bölcsőde	1	6754 Újszentiván, Árpád u. 5.
Általános iskola	-	-	-
Középfokú oktatási intézmény	-	-	-
Felsőfokú oktatási intézmény	-	-	-

41. ábra: Elérhető közoktatási intézmények Újszentivánon, saját készítés

Bölcsőde

BÖLCSŐDEI FÉRŐHELYEK ÉS KIHASZNÁLTSÁG

42. ábra: Bölcsődei férőhelyek és beiratott gyermekek száma Újszentivánon (2018-2022)

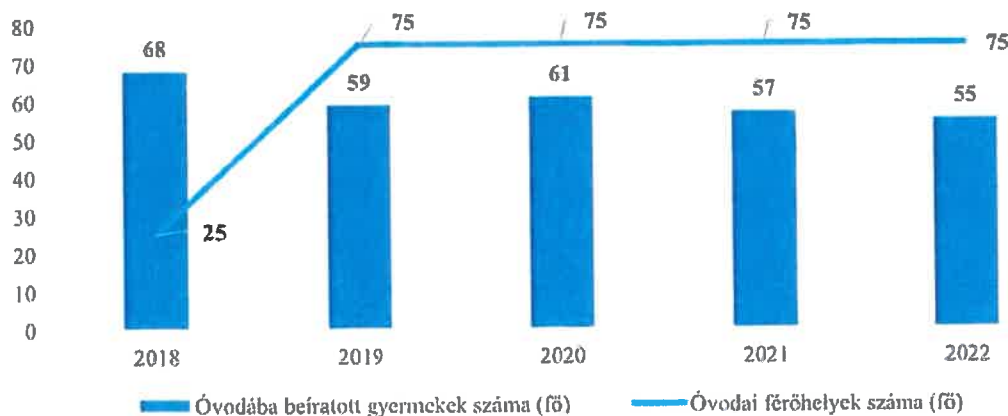
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

A bölcsőde 3 csoporttal működik jelenleg és az adatok azt mutatják, hogy a 2018-2022-es időszakban szinte 100%-os kapacitás kihasználással funkcionált. Ez összhangban van a születések számának vissza nem esésével, és az országos tendenciákkal, amelyek azt mutatják, hogy a bölcsődei szolgáltatásokra egyre nagyobb a kereslet.

Óvoda

Az óvoda több mint 100 éve működik a településen, 2016-ban új épületbe költöztek, és azóta ott végzik tevékenységüket. 2019-től kezdve az óvodai férőhelyek száma megemelkedett, 75 fő ellátására van lehetőség a településen. A vizsgált periódusban az látható, hogy ez a kapacitás nem kerül teljes mértékben kihasználásra, hiszen az óvodába beiratott gyermekek száma 55-60 fő körül mozog. Az óvoda jelenleg 3 csoporttal működik.

ÓVODAI FÉRŐHELYEK ÉS KIHASZNÁLTSÁG

43. ábra: Óvodai férőhelyek és beiratott gyermekek száma Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

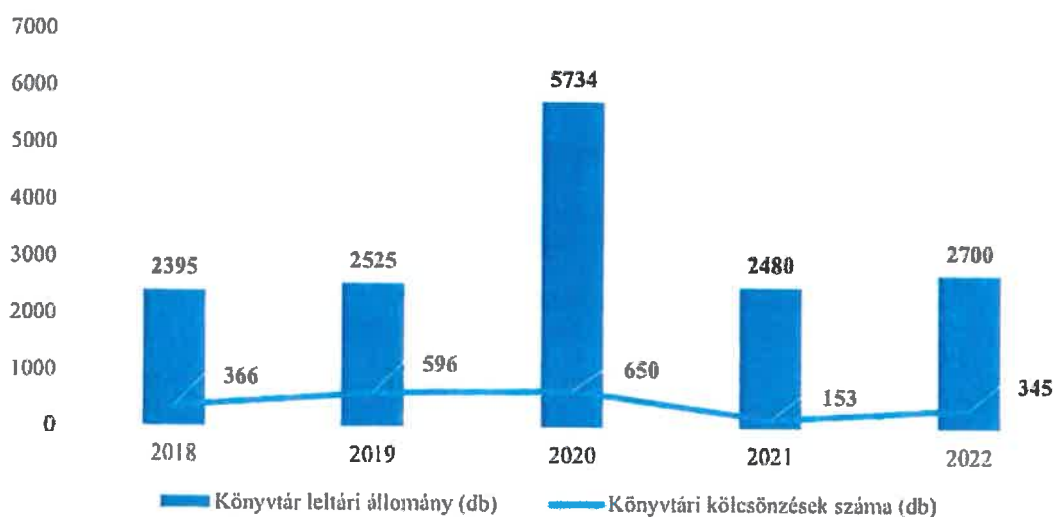
Általános iskola

2014-ben a település általános iskolája megszüntetésre került, a helyi általános iskolás korú gyermekek más települések által fenntartott iskolákba kerültek átirányításra, míg az új tanulók már eleve oda kerültek beíratásra. A tervezettek szerint a 2024/2025 2025/2026 I. tanévben az általános iskolai oktatás újraindul a településen, amely a gyerekek számának emelkedésével magyarázható.

Könyvtár

Újszentivánon a Civil Ház épületében könyvtár is működik (6754 Újszentiván, Árpád út 4.), amely fontos pontja az oktatásnak és a kulturális nevelésnek. A könyvtár állománya folyamatosan frissítésre, aktualizálásra kerül. 2020-ban egy nagyobb emelkedés figyelhető meg az könyvtári könyvek számában, azonban ez a következő évben mérsékelődik az átlaghoz. A könyvtári kölcsönzések számát tekintve a 2021-es évben egy jelentős visszaesés tapasztalható, amely valamilyen szinten emelkedett 2022-re.

KÖNYVTÁRI ÁLLOMÁNY ÉS KÖLCSÖNZÉSEK SZÁMA

44. ábra: Könyvtári állomány és kölcsönzések száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

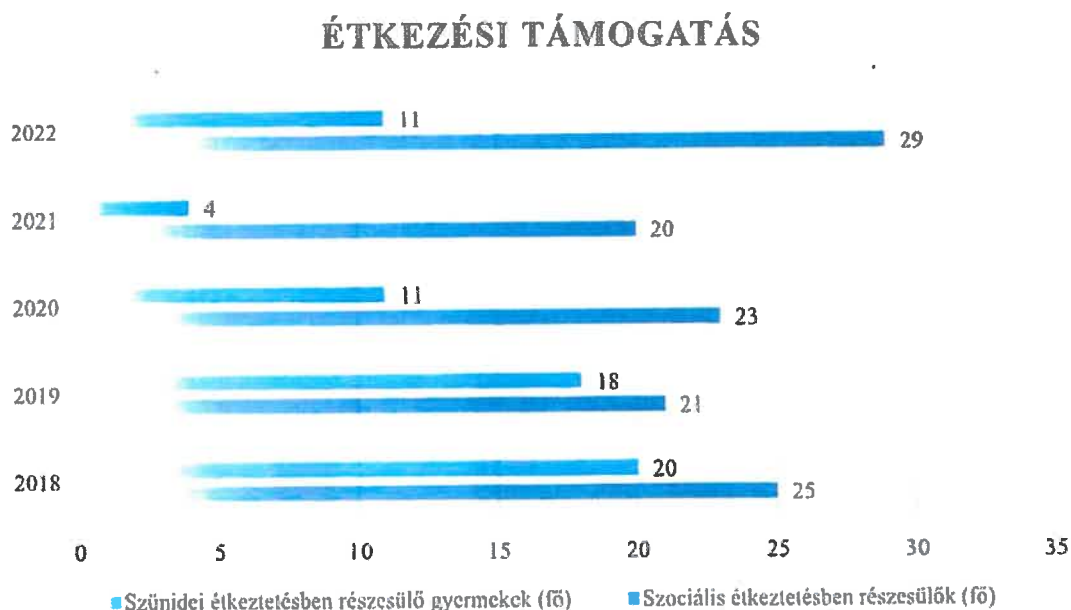
2.3.4. SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A szociális alapszolgáltatásokat és gyermekjóléti alapellátásokat Újszentiván Községi Önkormányzat biztosítja, szervezi. A településen élők számára számos szociális segítség elérhető, ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy pár ellátási forma biztosítása már nem megoldott a helyiek számára. Idősek nappali ellátása korábban megvalósult Újszentivánon, azonban az utolsó 5 vizsgált évben már ez a szolgáltatás nem volt elérhető.

Étkezési támogatás

Az étkezési támogatások esetén a szünidei étkezésben részesített gyermekek számában mutatkozik nagyobb eltérés, a vizsgált időszak első három évében alacsony volt a támogatásban részesülő gyermekek száma(főleg 2019-ben), míg az utolsó két évben majdnem duplájára nőtt a szolgáltatást igénybe vevők csoportja. Ezeket a számokat összevetve az újszentiváni 18 év alatti fiatalok adataival, az látszik, hogy nagyon kis számban igénylik az étkezési támogatást a helyiek. A szünidei étkeztetés célja, hogy a rászoruló fiatalok részére nyújtson legalább napi egyszeri meleg étkezési lehetőséget.

A szociális étkeztetésben részesülők számában már nincs nagy eltérés a vizsgált 5 éves időszakban, azonban ha a támogatásban részesülők számát a helyi lakosság adataival vetjük össze, az látszik, hogy relative alacsony számban igénylik/kapják meg a lakosok a szociális étkeztetési támogatást.

45. ábra: Étkezési támogatásban részesülők száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Az étkeztetés - mint alapellátás - komoly segítséget jelent a rászoruló felnőtt és időskorú lakosság számára. Kötelezően biztosítandó alapszolgáltatási forma, melynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezésben részesülhetnek azon szociálisan rászorulóknak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A szociális étkeztetés egy járási vállalkozón keresztül kerül biztosításra.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Szükség szerint nyújtandó, de kötelezően biztosítandó ellátás. Magában foglalja mindazon tevékenységeket és segítséget, amely a gondozott lakásán nyújtható, s amelyeket a gondozott kora, egészségi állapota, vagy más ok miatt elvégezni nem tud. Az ellátottak köre kiterjed a településen, saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú és fogyatékos személyekre.

A házi segítségnyújtásban 2016. január 1-től változtak az igénybevétel feltételei annak érdekében, hogy az igénylő szüksége alapján célzottabb szolgáltatásnyújtásra kerüljön sor. A módosítással – és egyben szigorítással – a szolgáltatáson belül két tevékenységi kör került kialakításra:

- a szociális segítség, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak (bevásárlás, takarítás, mosás, vasalás);
- személyi gondozás, amelynek keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában (fürdetés, gyógyszeradagolás, öltöztetés, vérnyomás- és vércukormérés).

A szociális gondozó a személyi gondozás mellett a szociális segítség körébe tartozó tevékenységeket is elvégezheti, de a szociális segítségnyújtásra jogosultak személyi gondozási tevékenységet nem végezhetnek. Ennek megfelelően a gondozási szükségletet a továbbiakban is vizsgálni kell a korábbiakhoz képest azzal a változással, hogy meg kell állapítani, hogy az igénylő számára a szociális segítségnyújtás vagy a személyi gondozás indokolt-e. Ha a szociális segítségnyújtás során személyi gondozási feladatok válnak szükségessé, a gondozási szükséglet vizsgálatát ismételtel el kell végezni.

A házi segítségnyújtás igénybevételekor meg kell állapítani az igénylő gondozási szükségletét az erre szolgáló értékelő adatlapon, melyet a szolgáltató intézmény vezetője és a házi orvos tölt ki. Megállapításra kerül, hogy milyen ellátásra, illetve milyen fokozatban jogosult az ellátás igénybevitelére. Ennek alapján olyan időtartamban jogosult a szolgáltatásra, amekkora időtartamot igénybe kíván venni állapotának megfelelően. A házi segítségnyújtásban részesülők a szolgáltatásért térítési díjat fizetnek az alapján, hogy mekkorai időtartamban kérték a szolgáltatást.

A gondozók a megtervezett gondozási tevékenység alapján dolgoznak. Napi munkájukat a tevékenység naplóban rögzítik, melyet minden gondozottal naponta aláíratnak.

HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSBAN RÉSZESÜLŐK (FŐ)

46. ábra: Házi segítségnyújtásban részesültek száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Újszentivánon nem magas a házi segítségnyújtásban részesültek száma, átlagosan 12 fő részesült ebben az ellátási formában, de 2022-ben csökkenés is történt az ellátottak tekintetében.

További szociális támogatások

47. ábra: Helyi támogatásban részesülők száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

A helyi támogatásban részesülők száma esetében megfigyelhető, hogy a vizsgált 5 évben jelentős emelkedés nem következett be az egyéb önkormányzati támogatásban részesülők körében. Azonban települési támogatásban részesülők köre jelentősen megugrott 2021 és 2022 között. A települési támogatás nyújtása elsősorban lakhatási támogatásra szokott irányulni.

A rászorulóknak részére elérhető támogatás:

- Tűzifa biztosítása, amelyet szociális alapon lehet igényelni. Ez kiemelten fontos szolgáltatás, mivel a tűzifa ára rengeteget emelkedett az elmúlt években. Az önkormányzat minimum 1 erdei m³, de maximum 3 erdei m³ formában nyújt segítséget.²²
- Tanyagondnok szolgáltatás működtetése, amely hozzájárul az önkormányzat által nyújtott alapellátások segítéséhez, illetve az alábbi feladatokat látja el:

²² Újszentiván Község Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2023. (X. 31.) önkormányzati rendelete

Forrás: <https://or.njt.hu/önkormányzati-rendelet/2023-18-SP-1923>

Letöltés ideje: 2024. 06. 29.

- lakossági személyszállítás (orvoshoz szállítás, bevásárlás, stb.);
- közösségi szállítási feladatok (idősek klubja, nyugdíjas klub, óvodások, iskolások, sportolók, kulturális egyesület részére);
- egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása;
- lakossági szolgáltatások;
- önkormányzati feladatok segítése (rendezvények szervezése, lebonyolítása).²³

²³ Újszentiván Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2019. (III.8.) önkormányzati rendelete
Forrás: <https://or.njt.hu/eli/726951/r/2019/3>
Letöltés ideje: 2024. 06. 29.

3. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Az előző részben ismertetett helyzetkép után - amely Újszentiván lakosságára, munkaerőpiaci helyzetére és szociális állapotára fókuszált - a második részben az Esélyegyenlőségi Program célját, célcsoportjait, jogszabályi környezetét ismertetjük, valamint azt, hogy a HEP miként illeszkedik a helyi viszonyokhoz.

Az esélyegyenlőség megteremtése minden önkormányzat és intézmény számára kötelezően megvalósítandó vállalat, melynek eredete az emberi jogok egyetemes érvényesülésének céljával van összhangban. Az Esélyegyenlőségi Programok célja, hogy ezek a vállalatok folyamatosan és átfogó jelleggel kerüljenek előtérbe, ezzel járulva hozzá mindennemű hátrányos megkülönböztetés csökkentéséhez, és az élhetőbb, lehetőségekben gazdagabb közösségek megteremtéséhez.

3.1. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HÁTTERE

Kistélepek esetén kiemelten fontos, hogy az esélyegyenlőség meg tudjon valósulni, hiszen ez elősegítheti a térség népességmegtartó erejének növelését, amely fő célkitűzés minden kistélepek számára, hiszen ezen kis községek néznek leginkább szembe a tömeges elvándorlással és a telepek elnéptelenedésével.

Újszentiván Község Önkormányzatának célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei, valamint a közszolgáltatások által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Újszentiván település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Fontos, hogy minden állampolgár számára egyenlő esélyeket biztosítsunk a fő esélyegyenlőségi területek mindegyikén:

- a családbarát munkahelyi körülmények megteremtésében és erősítésében;
- a nemek közötti esélykülönbségek csökkentésében;
- akadálymentesítésben;
- a fogyatékkal élők életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javításában;

- a romák életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javításában;
- más hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci és társadalmi esélyeinek javításában.

E mellett cél, hogy meghatározásra kerüljenek a leginkább kiszolgáltatott célcsoportok, és ennek tekintetében kerüljön áttekintésre, aktualizálásra a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. Továbbá cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

Fő célkitűzéseink:

- az esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése a különböző önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében;
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése;
- a megkülönböztetéstől mentes gondolkodás erősítése;
- egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára:
 - időskorú személyek,
 - fogyatékkal élő emberek,
 - munkanélküliek,
 - munkába visszatérő személyek,
 - pályakezdő fiatalok,
 - nők és munkahelyen foglalkoztatott kisgyermekes szülők,
 - mélyszegénységben élők,
 - roma származásúak,
 - alacsony iskolai végzettségű személyek.
- Együttműködés és együttműködés összehangolása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében;
 - a közoktatási,
 - a foglalkoztatási,
 - a közművelődési,
 - a szociális,
 - az egészségügyi,
 - egyéb közszolgáltatási területeken.

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, aktualizálása, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. Cél továbbá, hogy az előző Program keretében vázolt intézkedési terv megvalósult részei olyan új tervekkel kerüljenek feltöltésre, amelyek alkalmazkodnak az időközben kialakult és sok esetben megváltozott helyzethez.

3.2. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM JOGSZABÁLYI ÉS STRATÉGIAI HÁTTERE

3.2.1. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM STRATÉGIAI HÁTTERE

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, európai uniós és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- *EU Strategic Agenda 2019-2024:* 2019-ben fogadták el az Európai Unió következő 5 évre vonatkozó stratégiáját, amely prioritások szintjén határozza meg az európai közösség célkitűzéseit. A fő prioritások közé sorolták a polgárok és szabadságok védelmét, a gazdasági helyzet fejlesztését, a környezetvédelmi és szociális vállalásokat, illetve az európai értékek védelmét globális szinten.²⁴
- *EU ifjúsági stratégiája 2019–2027:* 2018-ban került elfogadásra a stratégia, amely azt határozta meg, hogy mely területeken szeretné fejleszteni a fiatalok támogatását. Ennek keretében 11 célkitűzést fogalmazott meg, amelyek komplex módon fókuszálnak az élet különböző, így például a munkakeresés, szociális érvényesülés, társadalmi felelősségvállalás, egészséghez és egészséges környezethez való jog területeire. A célkitűzések közül az egyik kiemelt terület a vidéki fiatalság támogatása.²⁵
- *European Green Deal:* A 2020-ban elfogadásra került stratégia általánosan elérendő célkitűzéseket fogalmazott meg a környezetvédelemmel kapcsolatban, amelyhez fejlesztési terveket, illetve iniciatívákat rögzített. A cél a környezeti károk mérséklése, a hátrányos megkülönböztetés csökkentésével, illetve a fenntartható fejlődés megőrzésével.²⁶
- *Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030:* A felzárkózáspolitikai az új stratégiai és kormányzati keretek adta átfogó megközelítésmód, amely a szakpolitikák összehangolásával és komplex beavatkozásokkal kezeli az ország társadalmi kohézió szempontjából meghatározó szociális problémáit.

A felzárkózáspolitikai célja, hogy:

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya;
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái;

²⁴ European Council: A new strategic agenda for the EU (2019-2024)

Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/es/a-new-strategic-agenda-for-the-eu-2019-2024/>

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

²⁵ European Union: EU Youth Strategy

Forrás: https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_en

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

²⁶ European Council: European Green Deal

Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/>

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek;
- enyhüljenek a társadalmi és területi kizáródás jelenségei, folyamata;
- minél több embert hozzon abba helyzetbe, hogy felelősséget tudjon vállalni saját sorsáért;
- a felzárkóztató programok teljesítményre ösztönözzenek és teljesítményt várjanak el.²⁷
- *Magyarország Konvergencia Programja, 2023-2027*: A Magyarország Kormánya által összeállított program célja, hogy átfogó képet nyújtson az ország gazdasági, foglalkoztatási helyzetéről, illetve meghatározza a fejlesztésre váró területeket és irányokat.²⁸
- *„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia, 2007-2032*: A Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.
 - A törvény minden gyermekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. Másik fontos pillére a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége. Ez a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.
 - A szegény gyermekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódhatnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnának a tisztességes megélhetéshez.²⁹
- *Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024*: A stratégia általános célja az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, a korosztály társadalmi integrációjának elősegítése. A dokumentum kiemelt célként rögzíti egyebek mellett a kirekesztettség, kisodródás megakadályozását, az unió által deklarált célok átvételét, a magyarországi és a határon túli magyar fiatalok közötti kapcsolatok fejlesztését. A stratégia speciális célokat is megfogalmaz, ezek között szerepel az ifjúsági korosztályok társadalmi, egyéni felelősségének fejlesztése, integrációjának segítése, a gyermekvállaláshoz szükséges feltételek, a munkavállalás, otthonteremtés elősegítése.³⁰

²⁷Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

Forrás: <https://szocialisportal.hu/magyar-nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia-2030-ig/>

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

²⁸Magyarország konvergencia programja 2023-2027

Forrás: https://commission.europa.eu/system/files/2023-05/2023-Hungary-CP_hu.pdf

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

²⁹ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat

a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007–2032

Forrás: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a07h0047.OGY>

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

³⁰ Emberi Erőforrások Minisztériuma: Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Forrás: <https://emmiuevfelszolgalat.gov.hu/ifjusagugy/nemzeti-ifjusagi/nemzeti-ifjusagi-strategia>

Letöltés ideje: 2024. 05. 20.

3.2.2. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM JOGSZABÁLYI KÖRNYEZETE

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, illetve az illeszkedő előírások tartalmazzák:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet;
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.);
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.);
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.);
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.);
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.);
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

3.2.3. A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM TÉRSÉGI, TÁRSULÁSI KAPCSOLÓDÁSAINAK BEMUTATÁSA

Újszentiván Község Önkormányzata az alábbi társulásoknak tagja:

Szegedi Kistérség Többcélú Társulása

- a társulás a kistérségi területfejlesztési feladatok tekintetében kistérségi fejlesztési tanácsként jár el;
- vizsgálja és értékeli a kistérség társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetét, adottságait;
- kidolgozza és elfogadja a kistérség területfejlesztési koncepcióját, illetve ennek figyelembevételével készített területfejlesztési programját, ellenőrzi azok megvalósítását;
- a kistérségi területfejlesztési program figyelembe vételével előzetesen véleményt nyilvánít a meghirdetett központi és regionális pályázatokra az illetékeségi területéről benyújtott támogatási kérelmekkel kapcsolatban, feltéve, ha ez a jogkör a pályázati felhívásban is szerepel;
- megállapodást köthet a helyi önkormányzatokkal, az önkormányzati társulásokkal, a megyei területfejlesztési tanáccsal és a regionális fejlesztési tanáccsal a saját kistérségi fejlesztési programjai finanszírozására és megvalósítására;
- pénzügyi tervet készít a területfejlesztési programok megvalósítása érdekében;

- elősegíti a fejlesztési források hatékony, a települések szoros együttműködését erősítő felhasználását;
- közreműködik a kistérségben kialakult társadalmi, gazdasági és foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésében;
- koordinálja a kistérségben, a területfejlesztésben érdekelt szervezetek együttműködését, együttműködik az állami és civil szervezetekkel;
- a kistérségben összegyűjti és további előkészítésre alkalmassá, teszi a gazdasági és társadalmi szervezeteknek a fejlesztési programokkal, projektekkel kapcsolatok elképzeléseit;
- folyamatos kapcsolatot tart a megyei területfejlesztési tanács munkaszervezetével, a regionális fejlesztési szereplőkkel, a járási megbízottakkal,

Újszentiván 2024. június 28-án kilépett a társulásból, a kilépési folyamat időtartama egy év.

Dél-alföldi Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás

A társulás a Hulladékgazdálkodási Törvényben foglalt feladatok ellátása, valamint Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és a térséghez tartozó önkormányzatok között 2002. márciusában létrejött Konzorciumi szerződés végrehajtása, az ott megfogalmazott célok megvalósítása, a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó feladataik és tevékenységük koordinálása, a Szeged Regionális Hulladékgazdálkodás Programja elnevezésű ISPA/Kohéziós Alap projekt rekultivációs programjának megvalósítása érdekében jött létre.

A tagok megállapodtak a közös beruházás keretein belül létrehozandó közszolgáltatói vagyontulajdonlásáról és üzemeltetéséről, valamint egyéb környezetvédelmi fejlesztések közös megvalósításáról.

Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulása

A települési önkormányzatok képviselő-testületei 1996-ban hozták létre a Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulását, melynek alapító tagjai: Ásotthalom, Bordány, Domaszék, Forráskút, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérges, Röske, Ruzsa, Üllés, Szatymaz, Zákányszék és Zsombó. A Társuláshoz 2018-ban csatlakozott Kistelek és Újszentiván.

A társulás feladatai:

- a regionális szempontból fontos fejlesztések megvalósítása;
- az egy önkormányzat teherbíró képességét meghaladó innovatív beruházások létrehozása;
- a kistérség viszonylag homogén gazdasági-társadalmi helyzetéből adódó speciális problémák megoldása;
- az együttműködésből származó összehangolt tervezés nyújtotta előnyök kihasználása;
- egységes-hatékony kistérségi menedzsment érvényesítése;
- Csongrád-Csanád vármegye terület és településfejlesztésének kölcsönös érdekeltségén alapuló koordinálása;

- helyzetelemzés alapján javaslatok kidolgozása a gazdaság problémáinak kezelésére;
- az ipar, a mezőgazdaság, infrastruktúra valamint az idegenforgalom fejlesztése;
- a foglalkoztatottság helyzetének javítása;
- a térségi és helyi kezdeményezések ösztönzése, azok határozott képviselte és összehangolása a vármegyei, regionális és országos célkitűzésekkel, programokkal;
- átfogó területfejlesztési koncepció, közép és hosszú távú fejlesztési célok kidolgozása;
- a térségre területfejlesztési operatív programot készítése;
- fejlesztési célok finanszírozási lehetőségeinek feltárása, különös tekintettel a pályázati lehetőségek bevonására.

Banat-Triplex Confinium EGTC:

A 2009-ben magyarországi (Bács-Kiskun és Csongrád megyei), romániai (Temes megyei) és szerbiai (vajdasági) települések, községek és társulásaik tagságával létrejött szervezet célja a határokon átnyúló együttműködési lehetőségek kihasználása.

3.3. A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM KIEMELT CÉLCSOPORTJAI

3.3.1. CÉLCSOPORTOK JELLEMZÉSE

A település teljes helyzetképére vonatkozó kutatások nem valósultak meg, nem készültek. A felhasznált statisztikai adatok többnyire a Központ Statisztikai Hivatalból (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR), illetve a Helyi Közsolgáltatás Információs Rendszer (IKIR) adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóit, tapasztalatait.

Újszentiván lakosságából 5 célcsoport került meghatározásra, akik a leginkább érintettek esélyegyenlőségi kérdésekben, és akikre leginkább fókuszál a kidolgozott fejlesztési terv. Ez azonban nem jelenti, hogy az esélyegyenlőség szempontjából a lakosság további része nem lenne érintett, vagy hogy ők nem részesülhetnek a fejlesztések pozitív hozományaiból.

1. Hátrányos helyzetben élők és romák

Hátrányos helyzetűnek tekintünk egy személyt jelen dokumentumban, amennyiben az egyén hátrányból indul gazdasági, szociális helyzete vagy egészségügyi állapota miatt. A hátrányos helyzet egyik legradikálisabb formája a mélyszegénység. A mélyszegénység viszonylag új, de napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom. Ezen elsősorban azt a jelenséget érthetjük, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kitorjenek. Az országban több millió ember él a létminimum alatt.

A településen az életet, lakhatást, gyermek, időskorú, bántalmazott nő, vagy fogyatékkal élő személy ellátatlanságából eredő azonnali beavatkozást igénylő esélyegyenlőtlenségi probléma nincs. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az önhibájukon kívül, vagy akár önhibájuk okán is szerény vagy szegényes körülmények között élőkre, elesettekre, bármi okból hátrányos helyzetben élőkre, az önkormányzat a kötelező, illetve önként vállalt feladatainak ellátása során fokozottan ne figyelne. A településen a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben-nyomorban élő lakó (család) jelenleg nincs. Azonban a munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok gyors ütemű lecsúszásához vezethet.

A községben roma származású lakosok rendkívül kis számban élnek, a teljes lakosság 1,3%-a vallotta magát cigány (roma) származásúnak az utolsó népszámláláson.³¹ A cigányság szegregációja, illetve a

³¹ Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván.

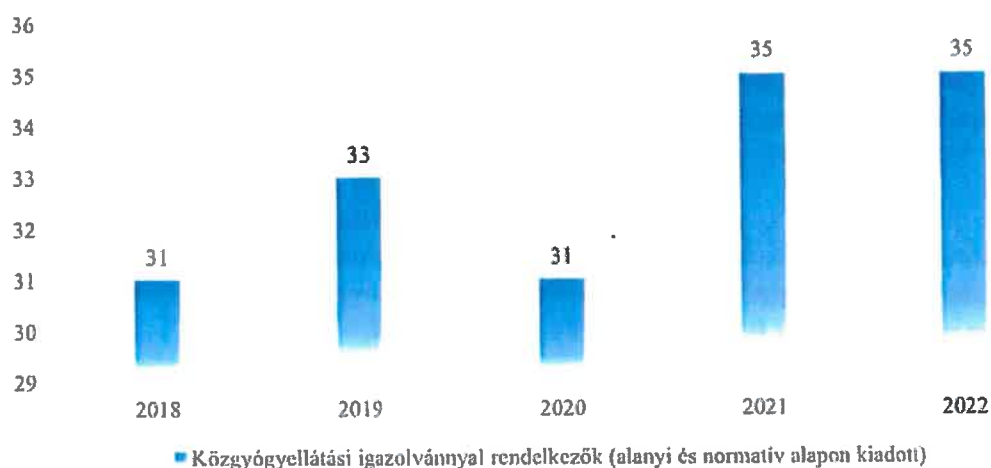
Forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=14924>

Letöltés ideje: 2024. 06. 20.

velük szemben megvalósuló diszkrimináció nem jellemző. A településen cigány nemzetiségi önkormányzat működik, amelynek célja a helyi kisebbségi lakosság érdekeinek védelme, képviselése.

Hátrányos helyzetű személynek tekinthetjük azokat is, akik egészségügyi állapotuk miatt segítségre szorulnak és ez kihatással van mindennapi életükre és munkakeresésükre.

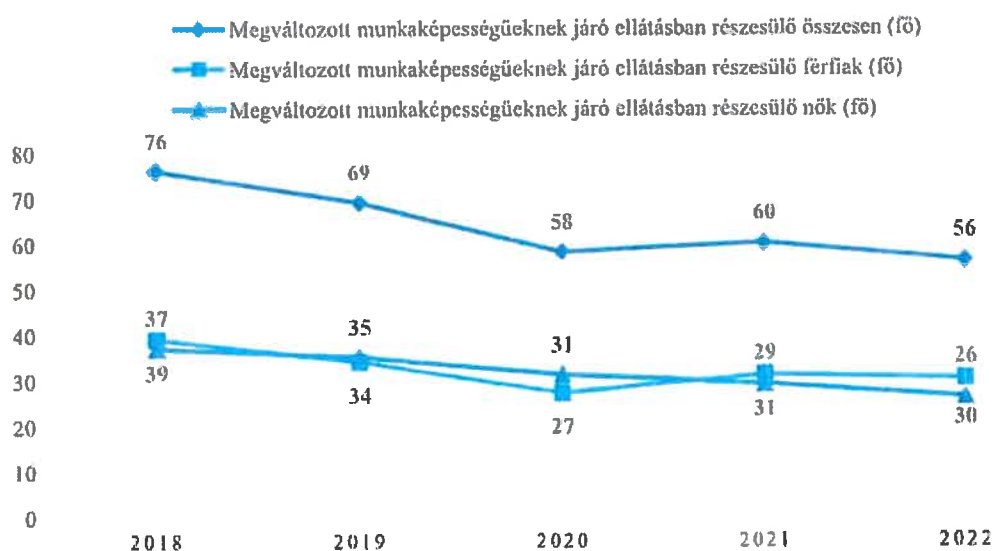
KÖZGYÓGYELLÁTÁSI IGAZOLVÁNNYAL RENDELKEZŐK (ALANYI ÉS NORMATÍV ALAPON KIADOTT)

48. ábra: Közigyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Újszentivánon az érintett lakosság száma nem magas, de állandó, vagyis több olyan lakos van, aki közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezik. Az igazolvány egészségügyi állapot függvényében utalható ki, és gyógyszerek, gyógyellátás és gyógyfelszerelés beszerzésére használható fel.

MEGVÁLTOZOTT MUNKAKEPESSÉGŰEK

Hátrányos helyzetű személynek tekinthetjük azokat is, akik egészségügyi állapotuk miatt hátrányos helyzetben vannak. A megváltozott munkaképességűek tekintetében azonban csökkenés volt tapasztalható az újszentiváni lakosság körében. A megváltozott munkaképesség alapulhat mozgásszervi megbetegedésen, belgyógyászati állapoton és pszichés betegségen egyaránt.

2. Munkanélküliek és álláskeresők

A foglalkoztatás és a munkavégzés a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak a polgároknak a gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatásban és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény célja, hogy biztosítsa a munka és a foglalkoztatás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítését, a foglalkoztatási feszültségek feloldását, valamint az álláskeresők támogatását.³² 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény 15 §-a szerint a helyi önkormányzat a feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személyek feladatellátásba történő bevonását.³³

A helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- közfoglalkoztatást szervez;
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását;
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai követelményeit;
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A munkanélküliség Újszentivánon leginkább papíron jelen lévő probléma. A rendszerváltás után a helyi termelőszövetkezetek felszámolásra kerültek az országban. Az addig itt dolgozó, fizikai munkát végző, de szakképesítéssel nem rendelkező emberek elhelyezkedési esélyei jelentősen csökkentek. Az évek múlásával, életkoruk előrehaladtával sokaknak a mai napig is csak a különböző segélyezési formák, alkalmi munkák biztosítanak megélhetést. A 90-es években számos nagyvállalat ment tönkre, zárta be kapuit, így a Szegedre bejáró dolgozók közül sokan utcára kerültek. Az Újszentivánon működő kisebb

³² 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99100004.tv>

Letöltés ideje: 2024. 06. 30.

³³ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100189.tv>

Letöltés ideje: 2024. 06. 30.

vállalatok, cégek, vállalkozások, melyek jelentős számú újszentiváninak biztosítottak munkát, csökkenteni kényszerültek a válság miatt termelésüket, így munkahelyek szűntek meg. A legközelebbi munkalehetőség Szeged városában kínálkozik. Jellemzően sokan távoztak külföldre munkavégzés céljából. Sok esetben ezek az emberek – legalábbis egyelőre – nem jönnek vissza.

Tovább vizsgálva a munkakeresési adatokat a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetűek újszentiváni állapotára is ki kell térni. Munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetűnek tekinthető:

- a pályakezdő fiatal;
- az 50 évnél idősebb álláskereső;
- és a tartós (legalább 180 napja) ellátásban részesülő regisztrált álláskereső.

Pályakezdők:

A regisztrált álláskeresőek kategóriáját tovább szűkítve megállapítható, hogy Újszentiván regisztrált pályakezdő álláskeresőinek számában csökkenés tapasztalható, olyan mértékben, hogy a vizsgált időszak végére nem is maradt frissen a munkaerőpiacra belépni szándékozó fiatal regisztrált álláskereső. Ezen adatokat összehasonlítva a vármegyei, régiós és országos adatokkal az látható, hogy ez a tendencia mindenhol megjelenik, hasonlóan a regisztrált álláskeresők számához. A területi adatok azt mutatják, hogy a többi vizsgált egység esetében 2020-ban egy nagyobb emelkedés volt tapasztalható, de utána visszaesés látható minden területi egységnél, vagyis a pályakezdő álláskeresők számában mindenhol csökkenés volt tapasztalható. Újszentiván alacsony értékét az is magyarázhatja, hogy a végzettséggel rendelkező ifjúság több esetben inkább nagyobb városokban próbál meg elhelyezkedni.

	2018	2019	2020	2021	2022
Újszentiván	3	3	0	0	0
Csongrád-Csanád vármegye	591	535	551	271	215
Dél-alföldi régió	2 549	2 432	2 754	1 862	1 397
Magyarország	21 497	19 231	22 390	16 600	13 218

50. ábra: Regisztrált pályakezdő álláskeresők (2018-2022)

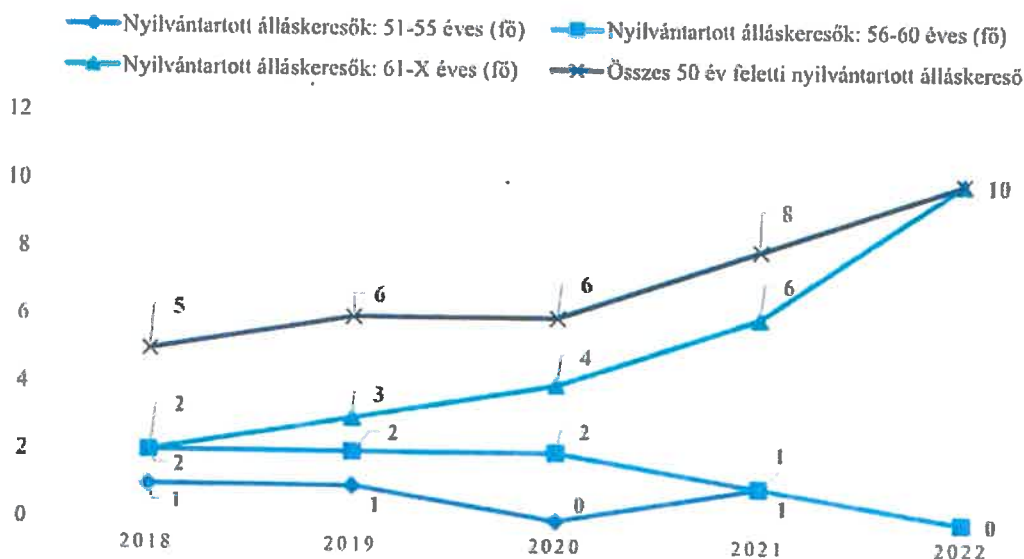
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) és Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján

A pályakezdő álláskeresők hátrányos helyzete abból adódik, hogy munkaerőpiaci tapasztalataik hiánya miatt nem mindig jelentenek vonzó alternatívát a munkáltatók számára, annak ellenére sem, hogy a pályakezdő fiatalok döntő többsége 25 évet be nem töltő, ezáltal foglalkoztatása állami és európai uniós forrásokból is támogatott. A pályakezdők gyakorlati téren való hiányosságai miatt a betanításuk több időt vesz igénybe, emellett generációs sajátosságaik miatt is hátrányba kerülhetnek. (Jellemző rájuk például, hogy gyakrabban váltanak munkahelyet és több elvárást támasztanak leendő munkaadóikkal szemben.).

50 évnél idősebb álláskereső:

Az adatok azt mutatják, hogy Újszentivánon az 50 év feletti regisztrált munkanélküliek száma a teljes álláskeresőkhöz viszonyítva egészen magas, főleg az utolsó két év vonatkozásában, amikor az idősebb korosztályhoz tartozó álláskereső száma az összes álláskereső több mint 50%-át adta. Ezen belül az idősebb generációhoz tartozó regisztrált álláskereső körében is a 65 év felettiek voltak a legmagasabb arányban.

50 ÉV FELETTI ÁLLÁSKERESŐK

51. ábra: Újszentiván 50 év feletti regisztrált álláskeresőinek száma (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Ez jelezheti, hogy az idősödő generáció számára a sikeres munkakeresés egyre nehezebb, hiszen bár tapasztalattal rendelkeznek, az életkorukból adódóan nem tekintenek rájuk ideális munkavállalóként. Ehhez nehezítő körülményként jelenik meg, amikor az idősebb generációhoz tartozó munkavállaló más területen akarja kipróbálni magát, mert komplexebb betanítást igénylő munkakörök esetén még kevesebb az esély a sikeres elhelyezkedésre. Mindez problémát jelenthet a jövőben is, főleg annak okán, hogy az aktív munkaévek száma is emelkedő mértéket mutat, így sok esetben a már nyugdíj korhatárt elérő munkavállalók is a munkaerőpiacon maradnak a megélhetésük biztosítása végett.

Tartós álláskereső:

Tartósan álláskeresőnek tekinthető az a személy, aki legalább 6 hónapja regisztrált álláskeresőként, anélkül, hogy ebben az időszakban el tudott volna helyezkedni. Az elhelyezkedést sok tényező gátolhatja, ideértve a nem piacképes tudást/végzettséget, kevés munkatapasztalatot vagy a munkakereső életkorát.

A tartósan munkanélküliek helyzetét nehezíti az is, hogy állandó és stabil bevétel hiányában a gazdasági helyzetük folyamatosan romlik, illetve, hogy minél tovább álláskereső, annál nehezebben tudnak reintegrálódni a munkaerőpiacra. A hosszú időn keresztüli álláskereső során a munkanélküli személyek számára további teher, hogy önerőből kell az aktív társadalombiztosítási jogviszonyukat fedezni, különben elesnek a térítésmentes egészségügyi szolgáltatásoktól.

Újszentiván esetében a regisztrált álláskeresők körében a tartósan álláskeresők aránya magas, főleg az utolsó 3 vizsgált évben, 2022-ben pedig meghaladta az álláskeresők felét.

	2018	2019	2020	2021	2022
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya	15,4%	23,5%	42,9%	47,1%	52,9%
Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	25%	75%	66,7%	75%	55,6%

52. ábra: Újszentiván tartósan regisztrált álláskeresők aránya (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Az adatokat tovább bontva, ha a nők helyzetére fókuszálunk az is megmutatkozik, hogy szinte végig a vizsgált időszakban aránytalanul jobban érintette a nőket a tartós munkanélküliség kérdése, mint a férfiakat. Jól mutatja hátrányos helyzetüket, hogy a demográfia adatok alapján, a női munkaképes korosztály tagjainak száma jóval alacsonyabb, mint a férfiaké, - mégis magasabb arányuk a tartós álláskeresők körében.

3. Nők

A nők helyzete Magyarországon komplex kérdés, hiszen a jogi emancipáció folyamata az elmúlt évtizedekben jelentős lépéseken ment keresztül, biztosítva hogy a nemi alapú megkülönböztetés a jogi rendszerben ne mutakozzon meg. Ennek ellenére a teljes nemi alapú esélyegyenlőség megvalósulására még várni kell. A nők egyenjogúság kérdése globális szinten a 20. században kezdett a társadalmi diskurzus előterébe kerülni, korábban a tradicionalista felfogás alapján a nők otthon, család mellett tölthették be nekik szánt társadalmi szerepüket. A világháborúk azonban ezt a felállást jelentősen megváltoztatták, hiszen a férfi lakosság nagy része háborúban szolgált, ezáltal a mindennapi működésben, illetve a harcterek háttérországokként való támogatásában a nőknek is jelentős szerepeket kellett vállalniuk. Ez egy olyan folyamatot indított el, amelyet nem lehetett visszafordítani, hiszen a függetlenséget és társadalmi szerepvállalást immár tömegesen megtapasztaló nőket nem lehetett erővel a konyhába visszaparancsolni. Míg ez nyugaton az emancipációs mozgalmak egyik legfontosabb területe lett, addig Magyarország helyzete poszt-szocialista országgént annyiban más, hogy a nők munkához való hozzáférése erősen támogatott volt már a szocialista időkben is.

Mindezek ellenére, ha jogi egyenlőségről beszélhetünk is napjainkban, teljes esélyegyenlőségről még nem. Az általános statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők továbbra is kevesebb lehetőséggel rendelkeznek, mint a férfiak - számos hátrányos megkülönböztetéssel kell szembe nézniük mind a munka világában, mind pedig a magánéletben. Az általános mérések továbbra is azt mutatják, hogy a

nőkre aránytalanul nagy teher nehezedik a házimunka és családi feladatok esetében, amely láthatatlan munka továbbra sincs kompenzálva, vagy sok esetben egyáltalán értékelve.

Mindezekon felül a nőket ért kiemelt kihívásokat az alábbiakban tudjuk összefoglalni:

- családon belüli erőszak;
- hátrányos megkülönböztetés;
- zaklatás, szexuális erőszak;
- aránytalan terhek.

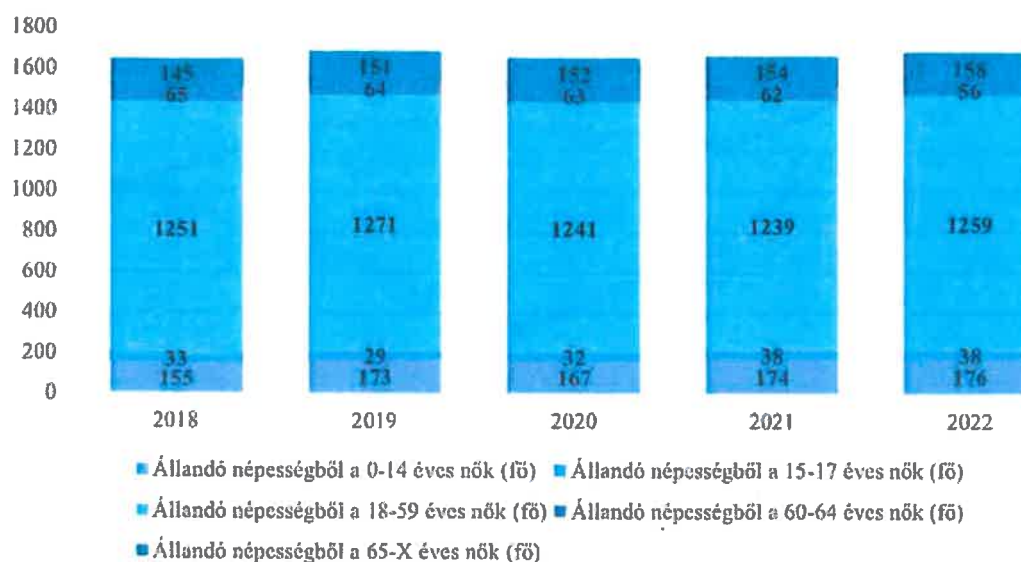
A családon belüli erőszak kérdése igen összetett, bár annak fizikai formája a büntető törvénykönyv által tiltva van, és társadalmilag elítélt tettek minősül, a valós megakadályozása csekély arányban valósul meg. Az edukáció nem terjed ki a családon belüli erőszak minden formájára, amely nem merül ki csak a fizikai bántalmazásban, hanem ide tartozik a verbális bántalmazás, megalázás, jogfosztás. Sok esetben az elszenvedő alanyok nincsenek tisztában azzal, hogy áldozatok, vagy azzal, hogy tudnak a helyzetükön változtatni. Családon belüli erőszak nem csak nőket érhet, azonban a regisztrált esetek azt mutatják, hogy túlnyomó többségben a nők az elszenvedői az ilyen típusú bántalmazásnak. Sok esetben – de nem kizárólag – ezen áldozatok nem rendelkeznek önálló keresettel (vagy nem rendelkezhetnek saját keresetük felett), nincsenek támogató rendszereik, akik tudnának a helyzetükről, illetve előfordulhat, hogy kevesebb munkaerőpiaci lehetőséggel bírnak, ezáltal nem csak érzelmileg, hanem anyagiilag is függnek az őket bántalmazó személytől.

Továbbra is problémaként merül fel a nők esetében a hátrányos megkülönböztetés a munka világában is. Az „üvegplafon” áttörése (azaz, hogy azonos munkáért, azonos feltételek mellett ugyanannyi fizetést kapjanak, mint férfi kollégáik) még mindig sok esetben kihívás a nők számára.. Ezen felül magára a munkaerőpiacra való belépés is sokszor halmozott kihívásnak minősül, hiszen bár hivatalosan tiltva van a munkavállalók nemi alapú diszkriminációja, ennek ellenére rengetegen számolnak be megkülönböztetett bánásmódról, illetve arról, hogy potenciális gyermekvállalás miatt kevésbé preferáltak érzik magukat a munkaerőpiacon.

Továbbra is kiemelt, - nem kizárólag, de elsősorban nőket érintő - probléma a zaklatás és szexuális erőszak kérdése. A regisztrált esetek száma nemzeti és globális szinten is riasztó képet mutat, miközben a szakértők arra figyelmeztetnek, hogy mindez elenyésző hányada a valódi bűnelkövetéseknek, amelyek sokszor nem kerülnek jelentésre. Még azokban az esetekben is, amelyek rendőri intézkedést vagy bírósági eljárást vonnak maguk után, csekély számú a valódi segítségnyújtás és kielégítő elmarasztaló ítélet. A szexuális erőszak egyik fontos, és talán még nehezebben bizonyítható területe a párkapcsolati erőszak, amelynek társadalmi elítélése is alacsony.

Fontos terület még a nők otthoni szerepvállalása is, az adatok azt mutatják, hogy családi, élettársi kapcsolatokon belül Magyarországon a nőkre aránytalan terhek rónak az otthoni feladatok a házi munka területén. Sajnálatos módon ezen arányok tekintetében nincs jelentős különbség azon nők között, akik elsősorban háztartásbeliek, és azok között, akik munka mellett vezetik a háztartásaikat. Mindez azt eredményezi, hogy túlnyomó többségben a nőknek két munkakörben kell helytállniuk, miközben társadalmi nyomás nehezedik rájuk minden oldalról, akár a karrierjüket, akár a családjukat, akár a kettőt egyszerre részesítik előnyben.

NŐK SZÁMA AZ ÁLLANDÓ NÉPESSÉGBŐL

53. ábra: Nők száma a teljes népességből Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

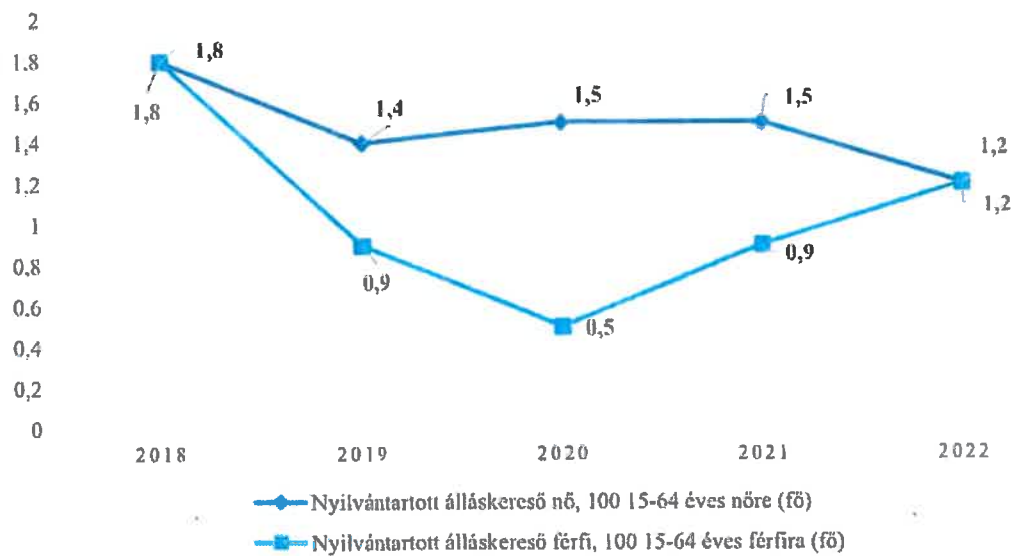
Újszentivánon a női lakossága száma nem sokat változott az elmúlt 5 évben: sem jelentős növekedés, sem pedig csökkenés nem következett be. A lakosság nemi elosztása is arányos képet mutat, a teljes lakosság tekintetében 2022-ben a női-férfi arány 49-51% volt. A nők aránya egyedül az idősebb generáció esetében mutat többletet, amely összhangban van a nemzeti és nemzetközi tendenciákkal, amelyek azt mutatják, hogy a nők átlagéletkora magasabb, mint a férfiaké.

	Állandó népességből a 0-14 éves	Állandó népességből a 15-17 éves	Állandó népességből a 18-59 éves	Állandó népességből a 60-64 éves	Állandó népességből a 65-X éves
Nők aránya	8,4%	1,8%	28,6%	2,7%	7,5%
Férfiak aránya	8,7%	2%	31,5%	2,4%	6,4%

54. ábra: Nemek aránya korcsoportok szerint a teljes népességből Újszentivánon (2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Többség figyelhető meg a keresőkorú lakosságból nyilvántartott álláskeresőik körében Újszentivánon, hiszen a női álláskeresőik száma magasabb, mint a férfiaké. Ez egyrészt összefügg azzal, hogy a nők gyakrabban szenvednek el hátrányos megkülönböztetést a munkaerőpiacon, mint a férfiak, továbbá helyi magyarázatai is lehetnek, hiszen az Újszentivánon elérhető álláslehetőségek számottevő része a mezőgazdasági területén van, amely az átlagosnál is jobban preferálja a férfi munkavállalókat.

NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK

55. ábra: Nyilvántartott állskeresők nemi aránya Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

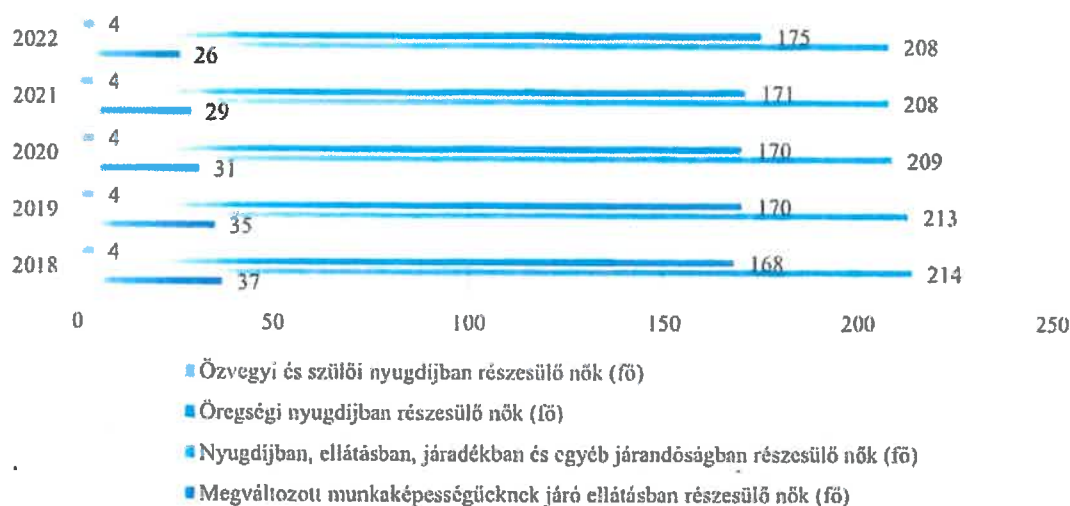
A nők társadalmi szerepvállalásának tekintetében is megfigyelhető, hogy a település képviselő-testületének összetételében a férfiak dominálnak, ugyanakkor emelkedett a hölgyek száma a 2024-es önkormányzati választás során.

év	Képviselő-testület tagja	
	Férfi	Nő
2019-2024	6	1
2024-2029	4	3

56. ábra: Nemi arányok Újszentiván képviselőtestületében (2019-2024)
Saját készítés képviselőtestület adatai alapján.

A képviselő-testület összetétele nem az egyetlen indikátora a nők társadalmi szerepvállalásának. Sok tekintetben az mutatkozik meg, hogy a nőknek van lehetőségük felelős pozíciók elfoglalására és közösségi támogatást élveznek.

NYUGDÍJBAN ÉS ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐ NŐK

57. ábra: Nyugdíjban részesülő nők száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Újszentiván női lakossága egyenletes arányban részesült támogatásban 2018 és 2022 között, a helyi lakosság az alábbi formákban kap támogatást:

- özvegyi és szülői nyugdíj;
- öregségi nyugdíj;
- nyugdíj, ellátás, járadék és egyéb járandóság;
- megváltozott munkaképességük járó ellátás.

A településen anyaoththon, családok átmeneti otthona nem működik. A helyi információk alapján erre nincs szükség. Szegeden több ilyen intézmény van, melyek már volt, hogy otthont adtak a településről segítséget kérőknek.

4. Gyermek és fiatalok

Magyarországon a gyermekvállalási kedv folyamatosan csökken, az élveszülések száma ingadozó képet fest. Újszentivánon a születésszám emelkedő vagy stagnáló képet mutat, viszont térségi szinten (Csongrád-Csanád vármegye, dél-alföldi régió, illetve Magyarország) nagyobb az ingadozás. 2022-ben már a nagyobb területi egységek esetében jelentős visszaesés volt megfigyelhető, és mindenhol az időszak legalacsonyabb számait hozta.

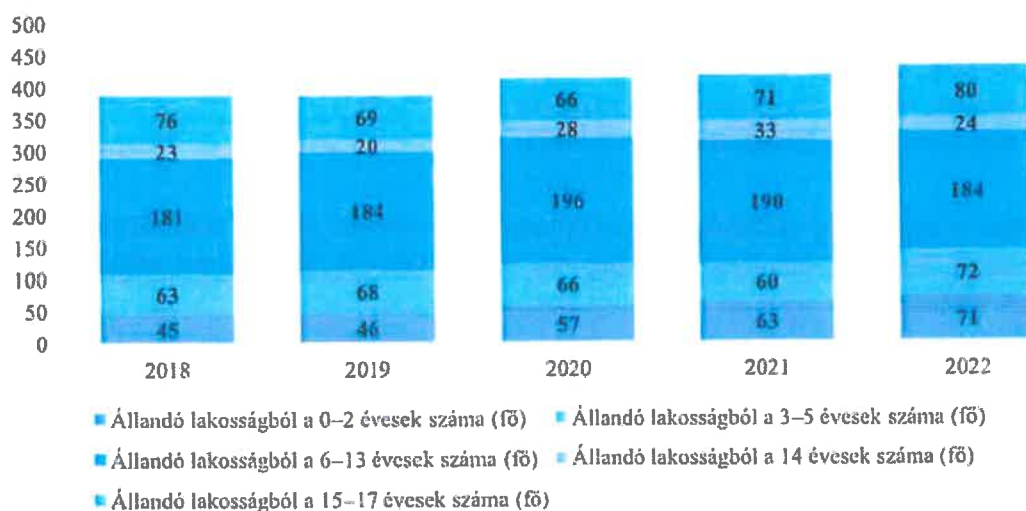
	Újszentiván	Csongrád-Csanád vármegye	Dél-alföldi régió	Magyarország
2018	11	3.227	10.759	89.807
2019	18	3.401	10.643	89.193
2020	19	3.368	11.036	92.338
2021	18	3.635	11.228	93.039
2022	17	3.380	10.393	88.491

58. ábra: Élveszületések száma Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): A népmozgalmi események vármegye és régió szerint és Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Magyarország Kormánya intenzív családbarát politikát folytat, azonban a gyakorlati segítségnyújtás területén az ellátó rendszerek és a központosított szervek teljesítménye elmarad az igényektől. Emellett a munkahelyek toleranciája, illetve a társadalmi segítségnyújtás sem mutatkozik meg olyan szinten, amely valóban hozzá tudna járulni a gyermekvállalási kedv emelkedéséhez.

18 ÉV ALATTI ÁLLANDÓ LAKOSSÁG KORCSOPORTOS ELOSZTLÁSA

59. ábra: 18 év alatti lakosság korcsoportos eloszlása Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Újszentivánon a 18 év alatti lakosság esetében nagymértékű változásról nem lehet beszélni, az utolsó években némi emelkedés mutatkozott, amely fontos tényező település aktivitása tekintetében is. A fiatal generáció számára játszótér, sportpálya, szakkörök és szabadidős programok állnak rendelkezésre, és bár szórakozási lehetőségek terén nagyobb városokkal, - mint például Szeged - a település nem versenyezhet, de a közeli elhelyezkedés lehetővé teszi az ott rendelkezésre álló lehetőségek

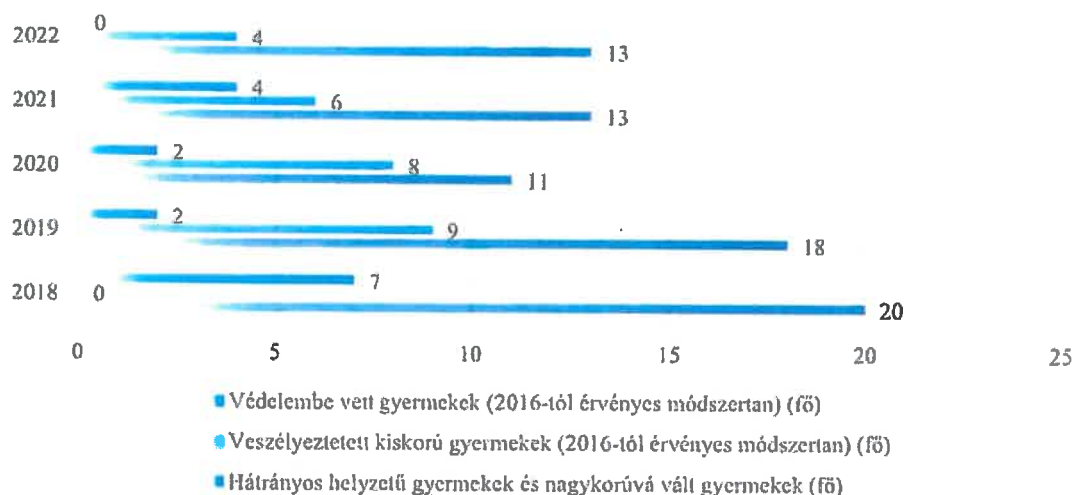
kihasználását lakóhely változtatás nélkül. A településen a fiatalok programokon vehetnek részt a Civil Házban, illetve a könyvtári szolgáltatás is elérhető részükre.

A település – korábban részletezett – oktatási infrastruktúrája jelenleg bölcsődei és óvodai ellátásban merül ki. Mindkét intézmény 3-3 csoporttal, nagy kapacitás kihasználtsággal működik. Az általános iskola bezárása jelentős változást hozott a település életében, de hatásai nem mutatkoztak meg számottevően, így például családoso elvándorlásának száma nem emelkedett meg kiugróan. Tervezetten a 2024/2025 tanévtől az alapfokú iskola rendszerű oktatás is újraindul. A településen nem elérhető középfokú-, szak-, és felsőfokú képzés, mivel erre valódi igény és kereslet nem mutatkozott meg a vármegye központ közeli elhelyezkedése miatt.

Újszentiván fiatalkorú lakossága közül a hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek száma nem nagymértékű, de megjelenik. Hátrányos helyzetűnek tekinthető egy gyermek, amennyiben a szülő/gondviselő alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy a szülő/gondviselő foglalkoztatása alacsony, legalább 12 hónapig regisztrált álláskereső, vagy lakókörülményei indokolják azt. Veszélyeztetett gyermek kategóriába sorolandó egy fiatal, amennyiben szociális, egészségügyi vagy erkölcsi értelmében veszélyeztetett a zavartalan fejlődése.

Újszentivánon a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számában visszaesés volt megfigyelhető, de a probléma nem tűnt el. Ahogyan a védelembe vett gyermek száma sem minimalizálódott, annak ellenére, hogy 2022-ben nem került sor komolyabb intézkedésre velük kapcsolatban. Összességében nem volt magas a szám a vizsgált időszakban, de annyira azért jelentős, hogy kiemelten foglalkozunk vele.

HÁTRÁNYOS ÉS VESZÉLYEZTETT GYERMEKEK ÉS INTÉZKEDÉSEK

60. ábra: Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek és intézkedések száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Természetesen, ha csak egyetlen esetre kerülne sor, az is sok lenne, mert az a gyermek fejlődését, jövőjét veszélyezteti. Az életben egy ilyen szituáció, indíttatás a felnőttkorra is kihatással lehet. A korábbi

években inkább iskolai hiányzás miatt volt szükség a védelembe vételre, a jelenlegi helyzetben már megjelenik problémaként a családok megélhetésének bizonytalansága, ami családi konfliktusokhoz vezet - és felmerül a gyermekek elhanyagoltsága is.

A környezet és a szakemberek odafigyelése, a jelzőrendszer azonnali, több lábon álló működésének szinten tartása, javítása elengedhetetlen. Elmondható, hogy a lakosság létszámához képest nem magas a védelembe vett gyermekek száma. Ezzel együtt természetesen számolni kell a látens esetszámmal is.

Amennyiben a kiskorú gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése bármely ok folytán veszélybe kerül, korábban a települési önkormányzat jegyzője védelembe vehette a gyermeket. A védelembe vétel nem jelenti automatikusan a gyermek kiemelését a megszokott lakókörnyezetből, családjából, hanem a fiatalra való fokozott figyelmet, egyéni támogatást nyújt. Egy jogszabályváltozás során ez a hatáskör elkerült a jegyzőtől, és a gyámhatósági kompetenciájába került. A feladatot a Járási Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere koordinálja, azonban az érintett családoknak az egyéni gondozási-nevelési terv szerint továbbra is biztosításra kerül szociális segítőmunka keretében a családgondozás.

A védelembe vétel során a Járási Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere felé kell javaslatot tenni a védelembe vételre, ha szükségessé válik. A javaslatban részletesen meghatározott célok és feladatok szerepelnek, melyek megvalósításától és elérésétől várható a gyermekek helyzetének javulása és a családban történő megfelelő körülmények közötti nevelkedése. Az esetmenedzser egyéni gondozási-nevelési tervet készít, aminek alapján a családot fokozottan és folyamatosan figyelemmel kíséri. A tervben foglaltak betartását a család látogatásával ellenőrzi, illetve kapcsolatot tart a Családsegítő - és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítőjével, aki szintén szociális segítő kapcsolatot tart a családdal.

Az esetek nagy része nem a gyermek és családja önkéntes jelentkezésével indul, hanem a jelzőrendszer valamely tagja hívja fel a figyelmet a család problémájára.

A gyermekek védelmét:

- pénzbeli és természetbeni ellátások;
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások;
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások;
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések;
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálják.

Újszentivánon működik Gyermekjóléti Szolgálat, mely a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltató Központ keretében látja el feladatát. Eddigi vezetője, munkatársai többségében a településen élő, azt jól ismerő helyi lakosok. Jó és szoros kapcsolatot ápolnak a jegyzővel, családokkal és az oktatási intézményekkel (óvoda, iskola). A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál. A Gyermekjóléti Szolgálat feladata:

- veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése;
- jelzések fogadása veszélyeztetett gyermek, krízishelyzetben lévő család, felnőtt esetében, jelzőrendszer tagjaival való folyamatos kapcsolattartás;
- gyermek veszélyeztetettsége esetén alapellátás keretén belüli szociális segítő munka biztosítása;
- javaslatétel egyéb gyermekvédelmi intézkedésre;
- információnyújtás;

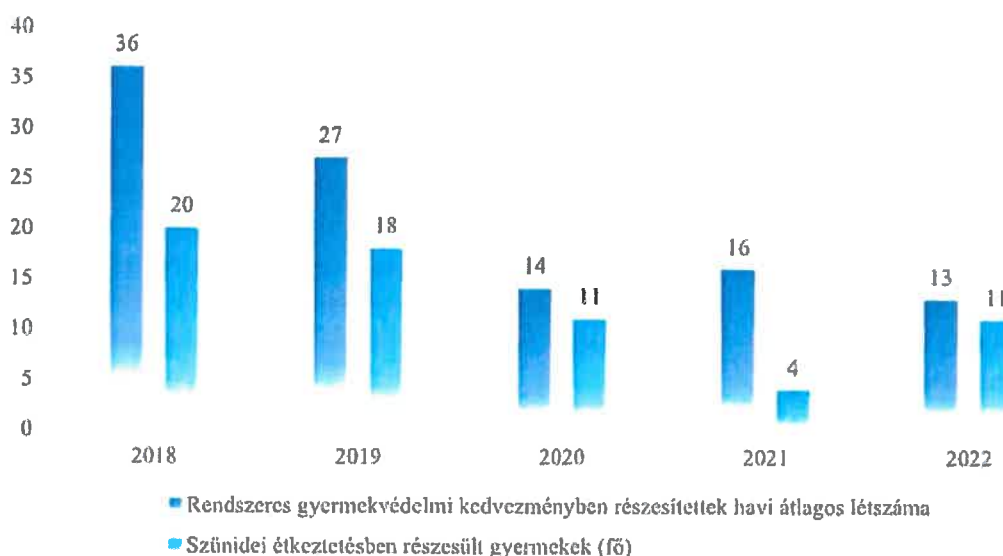
- tanácsadás, segítő beszélgetés;
- hivatalos ügyek intézésének segítése;
- segítő beavatkozás krízishelyzetekben;
- adományok közvetítése;
- pszichológiai és jogi tanácsadások szervezése;
- felkérésre környezettanulmány készítése;
- családlátogatás.

Újszentivánon veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő- és jelzőrendszert működik a családok segítése érdekében. A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátók (jegyző, járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat) jelzik, illetve az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatóknak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetésében a Járási Család- és Gyermekjóléti Központ felé éves jelzőrendszeri intézkedési tervet kellett benyújtani, ennek alapján a járási jelzőrendszeri tanácsadóval folyamatosan kapcsolatot tartanak, szervezik a szakmai munkát, illetve a központ munkatársainak előadásával bővült szakmaközi értekezletet.

Folyamatosak a szakmaközi megbeszélések, amelyeken az észlelő- és jelzőrendszer helyi tagjai: védőnői szolgálat, háziorvos, általános iskola, óvoda, rendőrség, bölcsőde, valamint a járási központ munkatársai vettek részt. Amennyiben indokolt, esetkonferencia tartására is sor kerülhet, az érintett család és a velük foglalkozó szakemberek részvételével. A jelzőrendszer tagjaival az esetmegbeszélésen kívül is folyamatos volt a kapcsolattartás. A jelzőrendszer éves tevékenységét a Gyermekvédelmi Tanácskozáson összegzik.

TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÍTETT GYERMEKEK

61. ábra: Támogatásban részesített gyermekek száma Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján

Újszentrivánon valamilyen támogatási formában részesített gyermekek száma csökkenő értékeket mutat. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a szociálisan rászoruló kiskorúak vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formái:

- gyermekétkeztetés normatív kedvezmény;
- pénzbeli támogatás;
- külön jogszabály szerint egyéb kedvezmény.

A juttatást igénybe vevők száma jelentős csökkenést mutat, hiszen szinte megfeleződött az igénylők száma. Ez talán annak köszönhető, hogy a sok beköltöző alapján a biztos egzisztenciával rendelkező vagy tehetősebb rétegből kerül ki, miközben a „rég” igénybevevők felnőnek és - akár a továbbtanulás mellőzése miatt – elvesztik jogosultságukat a támogatásra. Ok lehet még az is, hogy a szülők egyre jobb munkalehetőségekhez tudnak jutni, így kikerülnek a segélyezett rétegből. A nyári gyermekétkeztetéshez az önkormányzat minden évben hozzájárul, ugyanakkor az alacsony résztvevői szám indokai közül az sem teljesen kizárható, hogy sok esetben nem igényelik ezt a lehetőségeket a rászorulóknak.

Kiegészítő, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás odaitélésére nem került sor, ez a támogatási forma lényegében nem létezik a településen. Amennyiben kifejezetten a gyermekek indukálják egy segély odaitélhetőségét, úgy azt átmeneti vagy krízis segély formájában oldják meg. A tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek száma elenyésző a településen.

5. Idősek

Magyarország társadalma lassan előregszik, a lakosság átlagéletkora egyenletesen növekszik. Csongrád-Csanád vármegyében 2001-ben a férfiak esetében 37,6, míg nők körében 41,4 év a lakosság átlag életkora. 2023-ra ez a kor férfiaknál 41,7 évre, nőknél 45,8 évre növekedett. Eközben a születésszám folyamatosan csökken, - Magyarország Kormányának erős családbarát kampányai és támogatása ellenére is -, a párok egyre kevesebb gyermeket vállalnak, miközben a nők átlagéletkora az első szülésnél folyamatosan növekszik, vagyis egyre kevesebb gyermek születik egyre később. Ezzel párhuzamosan azonban az várható élettartam növekszik, a modern egészségügyi ellátás, a rendszeres szűrővizsgálatok, továbbá az általános életszínvonal növekedése az elmúlt évtizedekben azt eredményezték - annak ellenére, hogy mindegyik területet lehetne és szükséges fejleszteni -, hogy az emberek egyre tovább élnek.

A születéskori várható átlagos élettartam, mind térségi szinten (Csongrád-Csanád vármegye), mind régiós szinten (dél-alföldi régió), mind pedig országos szinten (Magyarország) folyamatosan emelkedik, az elmúlt 20 év alatt átlagosan 2-4 év között mérhető növekedés.

	Férfi			Nő		
	Csongrád-Csanád vármegye	Dél-alföldi régió	Magyarország	Csongrád-Csanád vármegye	Dél-alföldi régió	Magyarország
2001	68,68	68,21	68,15	76,56	76,64	76,46
2012	71,50	71,13	71,45	78,78	78,20	78,38
2022	73,01	71,98	72,55	79,84	78,85	79,05

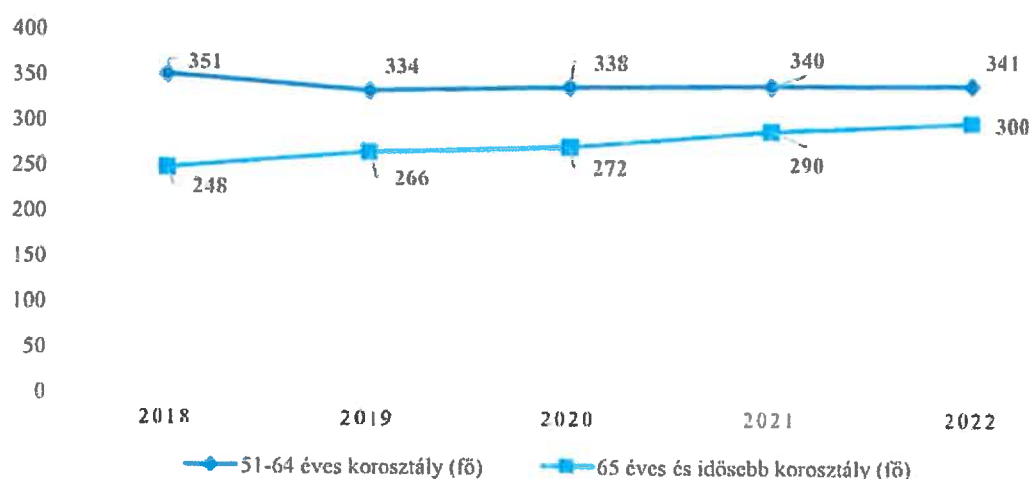
62. ábra: Születéskor várható átlagos élettartam, átlagéletkor nem, vármegye és régió szerint alapján (2001; 2012; 2022)

Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Születéskor várható átlagos élettartam, átlagéletkor nem, vármegye és régió szerint alapján

Az emelkedő átlag életkor azonban azt is jelenti, hogy egyre több ember számára, egyre tovább szükséges ellátást biztosítani. Főleg mivel az idősebb korban való munkavállalást számos tényező nehezíti, ahogyan ez egy korábbi fejezetben bemutatásra került. Ez pedig az ellátó rendszerek számára jelent egyre nagyobb terheket, miközben egyre több az idős ember, akik ellátásra, segítségre szorulnak. További szempont az is, hogy egyre nagyobb arányú az elvándorlás mértéke, amely országon belüli és országon kívüli elvándorlásban is megmutatkozik, vagyis egyre több család dönt úgy, hogy eredeti lakóhelyétől messze telepedik le, sok esetben a távolabbi rokonokat hátrahagyva. Ez azt eredményezi, hogy egyre több olyan idős ember van, aki családi támogatásra sem számíthat.

Mivel ezek a problémák egyre számottevőbb módon jelennek meg, felmerül a társadalmi megítélés kérdése, azonban az idősekkel szemben megvalósuló magatartás nem mindig toleráns. Az *ageizmus* az életkor alapú diszkriminációt jelöli, és főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akár csak más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációknál tapasztaltakhoz.

50 ÉV FELETTI LAKOSSÁG ÚJSZENTIVÁNON

63. ábra: 50 év feletti lakosság Újszentivánon (2018-2022)

Saját készítés Helyi Községüzemeltetés Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Újszentivánon az 50 év feletti, 65 alatti lakosság száma nem változott jelentős mértékben 2022-ig bezárólag, miközben azonban a 65 év feletti népesség száma azért növekedett, és 2022-ra az állandó lakosság hozzávetőleg 14%-át adják. A település idősebb generációja körében is egy növekedés figyelhető tehát meg, amelyet szükséges lesz helyi szinten is kezelni.

Az 1997. évi LXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer címén az alábbi ellátási formák érhetők el:³⁴

saját jogú nyugdíj

- öregségi nyugdíj: 65 év felett minimum 20 év szolgálati időt elérve, vagy nők esetében 40 év szolgálati idő után.
- rehabilitációs járadék: rehabilitációs hatóság komplex minősítése szerint az egészségi állapota alacsonyabb, mint 60%.

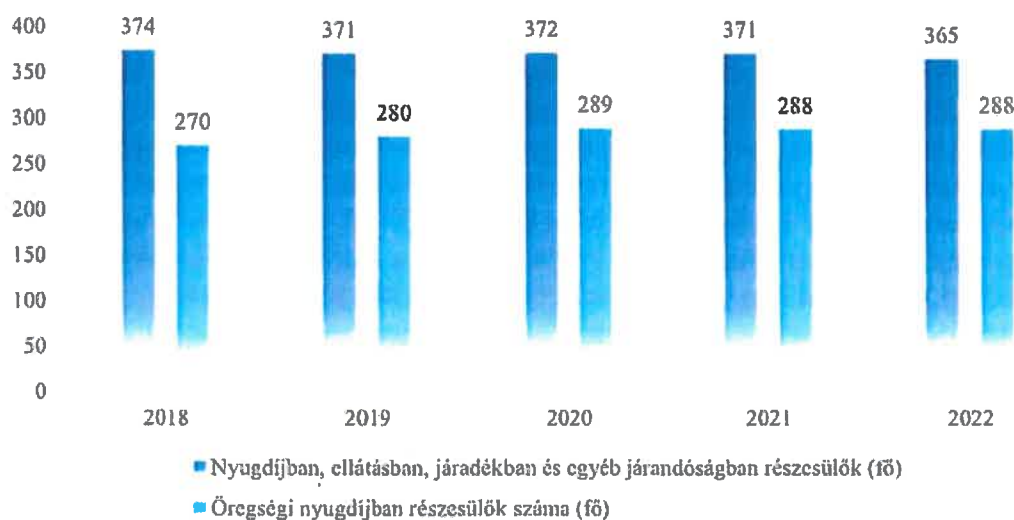
hozzátartozói nyugdíj

- özvegyi
- árvaellátás
- szülői
- baleseti hozzátartozói nyugellátás
- özvegyi járadék

Újszentivánon az öregségi nyugdíjban részesülők aránya kiegyensúlyozott képet mutat, és a vizsgált 5 éves periódusban nem mutatkozik meg jelentős kilengés. Ha az adatok a 65 év feletti lakosságszám adataival összevetésre kerülnek, az mutatkozik meg, hogy az életkoruk alapján öregségi nyugdíjban részesíthetők közül majdnem mindenki megkapja az öregségi nyugdíjat. Ennél is magasabb azok száma, akik valamelyik másik támogatási formában (nyugdíj, ellátás, járadék és egyéb járandóság) részesülnek.

³⁴ 1997. évi LXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról
Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700081.tv>
Letöltés ideje: 2024. 06. 24.

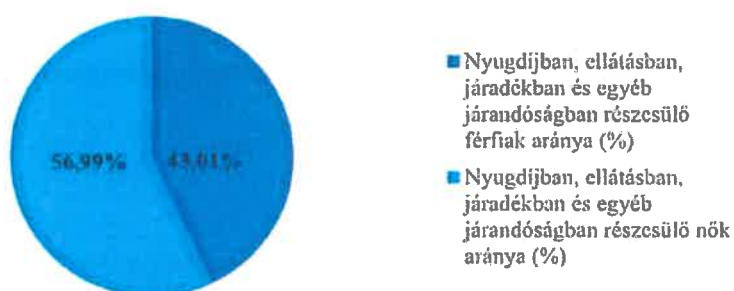
NYUGDÍJBAN ÉS EGYÉB ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK SZÁMA

64. ábra: Nyugdíjban és ellátásban részesülők száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Utóbbi kategória esetében sem mutatkozik számottevő változás az évek alatt, továbbá nincs nagy eltérés a nemek közötti megosztás tekintetében sem. A 2022-es évben a támogatásban részesülő nők aránya nagyobb volt, ugyanakkor a női lakosságszám ebben a korban magasabb, mint a férfiaké.

HELYI ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK ARÁNYA

65. ábra: Helyi ellátásban részesülők nemi arányok szerint Újszentivánon (2022)
Saját készítés Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer (IKIR): Újszentiván adatai alapján

Újszentivánon nincs idősek otthona, és az idősek nappali ellátásának szolgáltatása is megszűnt. Házi segítségnyújtás szolgáltatását továbbra is lehet azonban igényelni és a szociális étkeztetés is elérhető az idősebb korosztály részére.

3.4. ESÉLYEGYENLŐSÉG SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZOTT FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

Az alfejezet célja, hogy a feltárt helyzetkép, a bemutatott célcsoportok után meghatározza, melyek azok a fejlesztési területek, amelyek Újszentiván fókuszába kerülnek a 2024-2029 időszakban, és amelyek fejlesztésükkel hozzájárulnak a település esélyegyenlőségi szempontból való előre lépéséhez. Feltárjuk, hogy melyek azok a legnagyobb kihívások, amelyek felmerülhetnek a sikeres megvalósítás előtt. Az alfejezetben használt adatok a Központ Statisztikai Hivataltól (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR), illetve a Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszerből (IKIR) kerültek összegyűjtésre, és a 2018-2022-es időszakra vonatkoznak.

3.4.1. LAKOSSÁG MUNKAERŐPIACI HELYZETÉNEK JAVÍTÁSA

Ahogy az korábban bemutatásra került, Újszentiván lakossága körében a regisztrált álláskeresők száma relatíve alacsony, ugyanakkor ez az adat nem tükrözi teljesen a munkavállalási helyzetképet. Először is, a statisztikai adatok a regisztrált álláskeresők számát rögzítik, vagyis nem térnek ki a nem foglalkoztatott, de álláskeresőként nem regisztrált lakosság számára. Másodszor a foglalkoztatottak körében érdemes azt is megvizsgálni, hogy hányan vannak, akik a településen tudnak munkát vállalni. A korábbi fejezetben bemutatásra került, hogy alacsony arányban vannak azok, akik valóban a településen tudnak elhelyezkedni, a lakosság nagyobb része ingázik a munkahelye és otthona között, ami időben és pénzben is megterhelő lehet a munkavállalók részére. Harmadrészt az is fontos tényező, hogy az Újszentivánon elérhető munkahelyek jelentős része a mezőgazdasági szektorban van, amelyben a legnagyobb munkaerőigény fizikai, alacsony iskolázottságot igénylő álláshely. Mindez nem feltétlen negatív helyzetkép, azonban a település célja, hogy bővítse az elérhető lehetőségeket, amelyeket két párhuzamosan megvalósítható folyamattal kíván elérni:

- helyben elérhető álláshelyek számának emelkedésével;
- helyiek továbbtanulásra, készségfejlesztésre való hajlandóságának növelésével.

Helyben elérhető álláshelyek számának emelése

Ahhoz, hogy a helyi munkaerőfelvételi kapacitás emelkedni tudjon, több és változatosabb álláshelyekre van szükség, amelyhez a helyben működő vállalkozások számának emelésével és fejlesztésével lehet hozzájárulni. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, a vállalkozásra való hajlandóságnak kell növekednie, amely előtt akadály lehet:

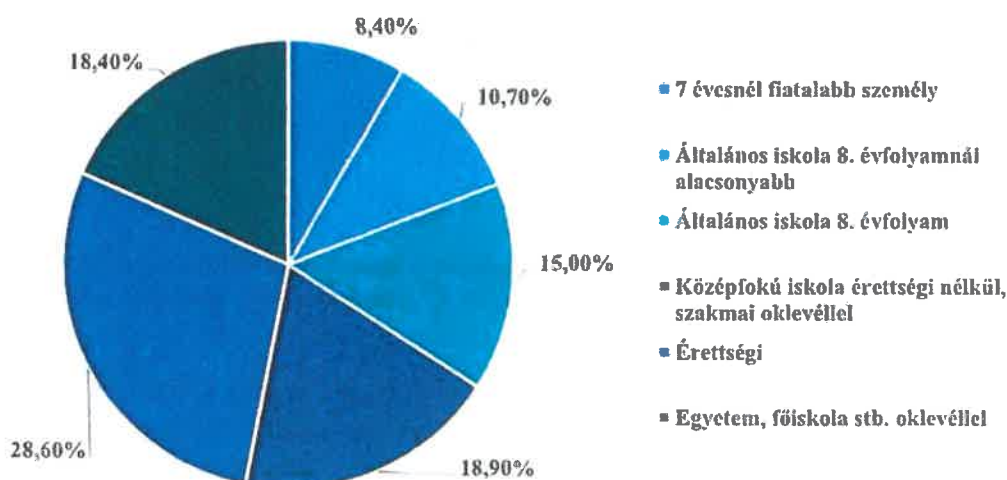
- bizonytalan gazdasági helyzet és emelkedő infláció;
- információ hiánya a vállalkozásindítási lehetőségekről, fejlesztési opciókról (pályázatok, banki kölcsön stb.);
- adminisztráció, bürokrácia komplexsége az ügyintézési folyamatok során;
- mentoráció, iránymutatás, tanácsadás, illetve tapasztalatcserére való lehetőség hiánya.

Mindezek elrettentő erővel bírhatnak a vállalkozási kedv vonatkozásában, azonban ezen hátráltató erők mérsékléséhez hozzá lehet járulni települési szinten olyan célirányos fejlesztésekkel, amelyek az elérhető információ megszerzését, tapasztalatcsere lehetőségét nyújtják.

Helyiek továbbtanulásra, készségfejlesztésre való hajlandóság növelése

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy Újszentiván lakossága iskolai végzettség tekintetében sokat változott az elmúlt 20 évben. Az egyetemi és érettségi végzettség megszerzők számának tekintetében jelentős emelkedés figyelhető meg, miközben az általános iskola 8 osztállyal vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők számában csökkenő a tendencia.

ISKOLAI VÉGZETTSÉG

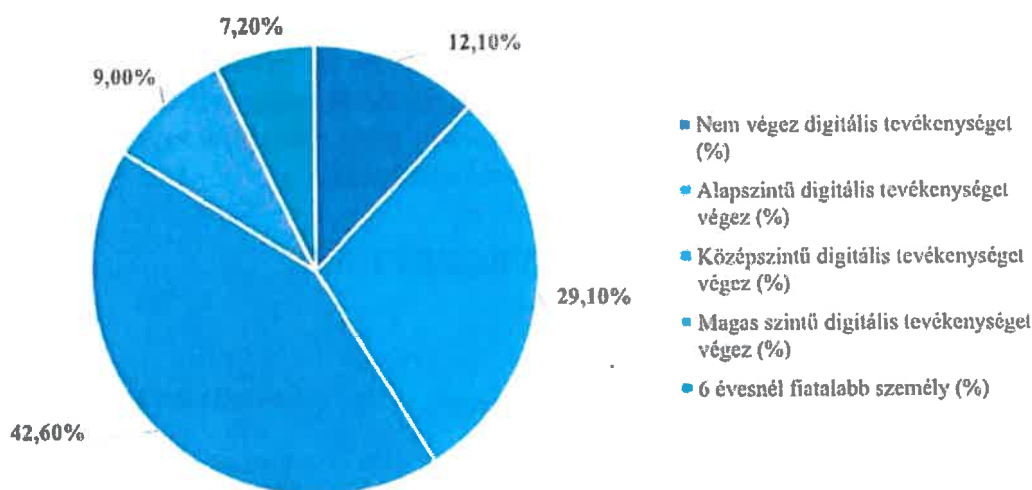
66. ábra: Helyi lakosok iskolai végzettség szerinti megoszlása (2022)
Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

A 2022-es adatok azt mutatják, hogy ebbe a kategóriába már csak a lakosság 25% esik, míg 2001-ben ez hozzávetőleg 45%, 2011-ben pedig 34% körül volt. Vagyis az iskolázottság tekintetében előrelépés figyelhető meg, de még mindig magas azoknak a száma, akik nem szereznek legalább középszintű iskolai oklevelet, amelynek hiánya beszűkíti lehetőségeiket az álláskeresés tekintetében.

Az iskolai végzettségen túl fontos azonban az ismereti kompetenciák elsajátítása is. Adatokkal a digitális készségek terén rendelkezünk, amelyek azt mutatják, hogy lakosság kis része nem végez semmilyen digitális tevékenységet, és a többség alap-, vagy középszintre sorolja saját jártasságát. Ugyanakkor az adatok nem nyújtanak valódi képet a digitális kompetenciák tekintetében, illetve nem mutatják, hogy a lakosság mely része az, aki nem alkalmazza a digitális technológiákat mindennapi életében.

A digitális kompetenciák (mint például internet használat, digitális eszközök használata, internetes levelezés, szerkesztő és egyéb programok használata) nem csupán az egyének szórakozási lehetőségeit bővítik, de hozzájárulhatnak a sikeres álláskereséshez is.

DIGITÁLIS ISMERETEK

67. ábra: Digitális kompetenciák Újszentivánon (2022)

Saját készítés Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Népszámlálás 2022: Újszentiván alapján

A továbbtanulás (közép, felsőfokú, vagy szakmai végzettség szerzése), illetve a készségfejlesztés (kiemelten a digitális és nyelvi kompetenciák) jelentősen hozzájárulna a helyiek munkaerőpiaci versenyképességének növeléséhez. Az erre való hajlandóság erősítése előtt akadály lehet:

- rossz anyagi helyzet, amely megakadályozza az önerőt igénylő (pl.: tandíj, útiköltség, képzéshez szükséges anyag és iskolai felszerelések) lehetőségek megragadását;
- helyben elérhető (amelyhez ingázás, utazás nélkül is csatlakozni lehet) fejlesztő lehetőségek hiánya,;
- információ hiánya a képzési, tréning, továbbtanulási lehetőségekről;
- adminisztráció, bürokrácia komplexsége az ügyintézési folyamatok során;
- mentoráció, iránymutatás, tanácsadás, illetve tapasztalatcserére való lehetőség hiánya.

3.4.2. ELVÁNDORLÁS TENDENCIÁJÁNAK CSÖKKENTÉSE KÖZÖSSÉG ERŐSÍTÉSEL: KÖZÖSSÉGI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE KULTURÁLIS, ÉRZÉKENYÍTŐ ÉS HAGYOMÁNYTEREMTŐ TEVÉKENYSÉGGEL

Újszentivánt egyelőre jelentős mértékben nem érintette a nagy arányú elvándorlás, azonban országosan az a tendencia figyelhető meg, hogy egyre nagyobb számban költöznek el az emberek nagyobb városokba a jobb lehetőségek reményében, miközben a külföldre történő elvándorlás mértéke is

emelkedik. A gazdasági és szociális helyzet javítása az egyik fő eszköz lehet egy település népességmegtartó erejének növeléséhez, azonban nem ez az egyetlen szempont, amely befolyásoló tényező lehet a lakóhely elhagyásakor, megválasztásakor. Fontos tényező a település közösségi aktivitása, illetve a helyi lakosság összetartó ereje.

Kiemelt terület tehát a hagyományokkal rendelkező, évente megtartásra kerülő rendezvények folyamatos megrendezése, és új program lehetőségek, közösségi összetartást erősítő események tervezése és megtartása. Az ilyen alkalmak járulnak hozzá, hogy a helyi lakosság találkozzon, új ismeretségeket kössön és közösen töltsenek el időt. A közösségi hatásokon túl egyes programok az egyéni készségfejlesztéshez, illetve az egyéni mentális egészség javításához is hozzá tudnak járulni azáltal, hogy új ismereteket vagy kikapcsolódási lehetőségeket nyújtanak.

A gyermekek, fiatalok szempontjából még inkább fontos, hogy rendezvények és közös programok kerüljenek megtartásra, hiszen mivel Újszentiván lakosság száma nem indokolja a közép-, és felsőfokú oktatási intézmények működtetését, illetve jelenleg általános iskola sem működik a településen, a helyi fiatalokat összekötő legnagyobb szociális tér – iskola – hiányában a helyi kortárs közösségek kialakulása nehezebben valósul meg. Ezen felül valószínűsíthető, hogy továbbtanulásuk során el fogják hagyni Újszentivánt, tehát ahhoz, hogy motiváltak legyenek a későbbi visszatérésben és a tudásuk helyben történő kamatoztatásában, erős közösségek kialakítása szükséges.

A fiatalokhoz hasonlóan a lakosság jelentős része nem a településen vállal munkát, továbbá bevásárlásért, szórakozásért nagyobb városokba jár. Amennyiben nem állnak rendelkezésre közösségi kohéziót erősítő alkalmak, Újszentiván véglegesen „alvóváros” szintre süllyedhet, ahol a lakosság csak otthoni tartózkodása idején tölt időt.

A közösségi programok elmaradása azt eredményezheti, hogy a lakosság megoszlik azok között, akik megtehetik, hogy eljárnak szórakozni más településre, és azok között, akik nem - utóbbiak lehetőségek hiányában közösségi programok nélkül maradnak, és a társadalmi marginalizálódás elémlyül. Községi együttműködés hiányában a lakosok nem lesznek érdekeltek a potenciális fejlesztési tervekben, hiszen nem érzik sajátjuknak a települést.

A fejlesztések előtt álló akadályok lehetnek:

- lakosság érdektelensége a programokon való részvétel irányában;
- lakossági támogatás hiánya a 'soft tevékenységek' megvalósítása esetében, mert a források nem megfelelő felhasználásának érzik;
- marginalizált társadalmi csoportok még népszerű programokon sem vesznek részt, bevonásukra nincs alkalmas módszer.

3.4.3. KÖRNYEZETVÉDELEM-TUDATOS FEJLŐDÉS

A 21. században a környezetvédelem esélyegyenlőségi kérdése vált, abban az értelemben, hogy a globális felmelegedés és a környezeti károk - mint például a termőföldek kiürülése, szélsőséges időjárási viszonyok stb. - első elszenvetői a legkiszolgáltatottabb helyzetben élő személyek. Újszentiván, amely

egy túlnyomó többségben mezőgazdasági tevékenységet folytató település kifejezetten érdekelt a témában, hiszen a termőföldek állagromlása a helyi lakosság megélhetésére is döntő hatással lehet.

Fontos az, hogy ne csak a negatív hatások mérséklésével törődjünk, hanem előremutató jelleggel a témában való ismeretek elterjesztéséhez, érzékenyítéshez is hozzájáruljon a település, hogy a társadalom széles rétegei váljanak érdekeltté a kérdésben. A környezetkárosító hatásokat az egyéni cselekvéssel nem lehet visszaszorítani, ugyanakkor a mikroszinten való cselekvést nem lehet elhagyni például olyan területeken, mint az energiatakarékosság és a fenntartható mezőgazdaság kérdése.

A fejlesztések előtt álló akadályok lehetnek:

- mérhető eredmények hiányában a lakosság érdekeltté tétele kihívás lehet, a „miért nekem kellene változni” szindróma miatt;
- a probléma kiterjedése miatt jelentős változás előidézésére nincs lehetőség.

3.4.4. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK RÉSZÉRE SÉGÍTSÉGNYÚJTÁS ÉS SZOCIÁLIS ÉRZÉKENYÍTÉS: TÁRSADALMI RÉTEGEK LESZAKADÁSÁNAK VISSZASZORÍTÁSA

Újszentivánon a kiugróan magas társadalmi problémák nem éreztetik jelentős mértékben hatásaikat. A mélyszegénység kérdése nem jelenik meg kardinálisan, az illegális anyagokkal való visszaélések száma nem mérhető, a függőség problémája nem jelentős mértékű. A bűnözés megnyilvánulása elenyésző.

68. ábra: Bűnügyi esetek száma Újszentivánon (2018-2022)
Saját készítés Rendőrségi jelentés Újszentiván (2022) alapján

2022-ben 14 db bűncselekmény került jelentésre Újszentivánon, amelyek közül 4 db történt közterületen, ezek a számok a megelőző évhez képest növekedésnek tekinthetők, ennek ellenére a lakosság biztonságérzete nem rossz. 2 könnyebb személyi sérüléssel járó közúti baleset történt, 176 fő illegális bevándorló került a területen elfogásra.

A rendőrségi feladatokat a településen az Újszegedi Rendőrőrs látja el. A kötelező reagálási idő 25 perc, amelyet általánosságban nem csak tartani tudnak, de hamarabb is ki tudnak vonulni. A rendőrőrs munkáját a helyi polgárőr egyesület segíti. Közös szokat például rendezvények biztonságát biztosítani.³⁵

Ennek ellenére egyes társadalmi rétegek segítségre szorulnak, és egyre több olyan egyén és család jelentkezik, akiket veszélyeztet a társadalmi marginalizálódás lehetősége. Ilyen társadalmi csoportok közé tartoznak:

- szociálisan, gazdaságilag rossz anyagi helyzetben lévők;
- függőséggel küzdők és családjaik;
- családon belüli erőszak áldozatai;
- idősök.

A fejlesztési terület célja nem csak a veszélyeztetett rétegek számára való konkrét segítségnyújtás, hanem ezzel egy időben a társadalom érzékenyítése a nehéz élethelyzetben élők problémái iránt, ideértve a problémával küzdő személyek hatékonyabb azonosítását, illetve a valódi hatásokat elérő segítségnyújtás módszertanának kidolgozását.

A fejlesztések előtt álló akadályok lehetnek:

- a téma érzékenysége miatt a helyi igényekre és az egyéni élethelyzetekre reflektáló megoldások nem kerülnek kidolgozásra;
- a területek dogmatizáltsága miatt a lakosság bevonása nehézkesen valósul meg.

3.4.5. TURIZMUS FEJLESZTÉSE

Újszentiván turisztikai szempontból nem kiemelkedő település, nincsenek egyedi természeti kincsei (pl.: termálvíz), országosan ismert történelmi öröksége, vagy speciálisan egy célcsoport részére kialakított szolgáltatás csomagja (pl.: sportközpont). Emellett pedig míg Szeged közelsége sok szempontból előnyt jelent, a turizmus területén nem, hiszen olyan programokkal, látnivalókkal rendelkezik, amelyekkel a település nem tud versenyezni a turistákért.

Újszentiván a település méretéhez képes több szálláshellyel is rendelkezik, ami lehetőséget nyújt relatíve nagy számú ideérkező elszállásolására.

³⁵ Bűnügyi jelentés a 2022-es évről

Forrás: https://ujszentivan.hu/wp-content/uploads/images/jegyzokonyvek/2023_jegyzokonyvek/2023.05.31-m.-1-4.pdf

Letöltés ideje: 2024. 06. 15.

Szálláshely megnevezés	Fenntartó	Cím	Kapacitás
Noel Rehabilitációs Panzió	Noel Hotel-R Szociális Szövetkeze	6754 Újszentiván, Kossuth u. 15.	szoba 5 db, férőhely 15
Epreskert Pálinka Szálló	Újszentiván Községi Önkormányzat	6754 Újszentiván, Vedresházi u. 1.	szoba 7 db, férőhely 20
Epreskert Bordó Szálló	Újszentiván Községi Önkormányzat	6754 Újszentiván, Magyar u. 1.	szoba 7 db, férőhely 20
Epreskert Fehér Szálló	Újszentiván Községi Önkormányzat	6754 Újszentiván, Magyar u. 3.	szoba 7 db, férőhely 20
Epreskert Zöld Szálló	Újszentiván Községi Önkormányzat	6754 Újszentiván, Magyar u. 5.	szoba 7 db, férőhely 20

69. ábra: Szálláshelyek Újszentivánon
Saját készítés internetes keresés alapján

A település számos olyan adottsággal rendelkezik, amely turisztikai szempontból is alkalmas lenne kiaknázásra és fejlesztésre. Nem cél, – és reális lehetőség – hogy Újszentiván országosan ismert turisztikai központ legyen, hiszen ahhoz egy komplex, átfogó fejlesztésnek kellene megvalósulnia pl.: wellness központ kialakítása, amelyre jelenleg sem fedezet, sem valódi igény nem mutatkozik. Ugyanakkor kisebb léptékből indulva lehetséges olyan fejlesztéseket végrehajtani, amelyek potenciálisan turizmus felhajtó erővel is rendelkeznek, miközben hozzájárulnak a helyi emberek életminőségének javulásához, lehetőségeik szélesítéséhez, új munkahelyek teremtéséhez.

Azon területek, amelyek turisztikai szempontból is fejleszthetők lehetnek a településen:

- **gasztronómia:** Újszentiván mezőgazdasági településként rengeteg helyben termelt zöldséggel, gyümölccsel és élelmiszerrel rendelkezik, továbbá olyan lakossággal, amely nagy tapasztalattal rendelkezik ezen termékek felhasználása, elkészítése területén. A tudásátadás hozzájárulhat a gasztronómia szempontból való ismertség növeléséhez, potenciálisan ezen területen létrejövő vállalkozások és meglévő szolgáltatók ismertségének növekedéséhez, illetve az egészséges, költséghatékony, és „zero waste” ételkészítés elterjedéséhez.
- **helyi történelem:** A hely- és népismeret településen élők és azon kívüliek számára való népszerűsítése támogatja az erős nemzeti közösségek létrejöttét. A hazájukra és lakóhelyükre büszke lakosság körében erősebb a kohézió, kevésbé motivált elhagyni a közösségét nagyobb városba, vagy külföldre való költözés érdekében.
- **sportkultúra:** A sporthoz való hozzáférés biztosítása kiemelt fontosságú, azoknak is biztosítani kell az egészséges, aktív életmód megteremtéséhez való feltételeket, akik anyagi helyzetük miatt nem tudnák kipróbálni önerőből az egyes sportlehetőségeket. Emellett a közösségi összetartás, illetve a település vonzereje is nőni tud, ha olyan sporttevékenységek, programok kialakításában vesz részt, amelyhez kiváló adottságokkal rendelkezik.

A fejlesztések előtt álló akadályok lehetnek:

- a lakosság érdektelensége, amely hatására nem akarnak részt venni a fejlesztésben vagy hozzájárulni a megvalósításhoz;
- turizmus megerősítésével a településre érkező turisták száma megemelkedik, amely a társadalmi ellentétek kiélesedését idézheti elő;
- a hátrányos helyzetű réteg – akiknek a fejlesztés elsősorban szólna – nem mutatnak érdeklődést.

4.1. INTÉZKEDÉSI TERV BEVEZETÉSE

A fejezet célja, hogy bemutassa a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervét a 2024-2029-es időszakra vonatkozóan. Az intézkedési terv a bemutatásra került újszentiváni helyzetképre, meghatározott célcsoportok és fejlesztési területek vonatkozásában reflektál.

Az elfogadott Intézkedési Terv megvalósítása kiemelt cél, hogy javítsa a helyi lakosság esélyegyenlőségi helyzetét.

A meghatározásra került kiemelt célcsoportok:

- hátrányos helyzetben élők és romák;
- álláskereső és munkanélküliek;
- nők;
- gyerekek és fiatalok;
- idősek

A meghatározásra került kiemelt fejlesztési területek:

- lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása;
- közösségi kohézió erősítése kulturális, érzékenyítő és hagyományteremtő tevékenységgel;
- környezetvédelem-tudatos fejlődés;
- turizmus fejlesztése;
- társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása.

A továbbiakban részletezésre kerülnek a meghatározott célcsoportokra és fejlesztési területekre reflektáló intézkedési pontok, és az azok keretében tervezett tevékenységek. A részletezett kihívások és akadályok között azonban ott szerepel a forráshiány, amely nagyban meghatározza mely intézkedések realizálhatóak a következő 5 éves periódusban.

4.2.INTÉZKEDÉSI TERV

Ssz.	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Fejlesztési lehetőségek meghatározása, rövid leírása
1.	Ipari park létrehozása	- ipari park létrehozása; - vállalkozások indításának népszerűsítése; - helyi munkaerő alkalmazása; - inkubátorház működtetése
2.	Mezőgazdasági telep	- telep terveztetése, partnerek keresése, pályázatfigyelés; - pályázati kiírás esetén annak beadása; - támogatási szerződés, tervek aláírása; - nyilvánosság biztosítása; - kivitelezés; - eszközbeszerzések, termelés és működés beindítása
3.	Bérlakásprogram	- bérlakásépítés; - rászorulóknak részére további bérlakások kiutalása; - „fecskeház(ak)” kialakítása fiatal házaspárok részére
4.	Meleg otthont mindenkinek	- lakásfenntartási támogatás igénylése és kiutalása; - tűzifa kiutalás; - önkormányzati erdőtelepítés
5.	Segítség a bürokráciában	- figyelemfelhívás, helyzetfelmérés, hogy milyen jellegű tanácsadásra, segítségre van szüksége a lakosoknak; - kapcsolatfelvétel bankokkal, a munkaügyi központtal és más hivatalokkal; - segítség az ügyintézésben: segítség nyomtatványok kitöltésében, időpontfoglalásban, kapcsolatfelvételben; - álláskereső tanácsadás; - szociális tanácsadás
6.	Vissza az iskolába! – versenyképes tudás megszerzésének támogatása	- továbbtanulás népszerűsítése; - segítség pályaválasztásban, adminisztrációban; - adatbázis készítése elérhető képzési lehetőségekről;

7.	Új korok Újszentivánon – digitális kompetenciafejlesztés	- anyag és eszközbeszerzés, és kiutalás - igényfelmérés; - digitális eszközpark fejlesztése; - digitális kompetenciafejlesztő tréningek
8.	Babilon Újszentivánon – nyelvi kompetenciafejlesztés	- igényfelmérés; - résztvevők toborzása; - idegen nyelvi tréningek
9.	Közösségben az erő – hagyományteremtő rendezvények bevezetése	- közvélemény-kutatás a helyi igények felmérésére; - új rendezvények népszerűsítése és a meglévők megtartása
10.	Újszentiván újoncai – ifi klub felállítása	- közösségi tér kialakítása és felszerelése; - ifjúsági klub felállítása
11.	Előzzük meg a bajt – prevenciók előadások tartása	- anonim kérdőívezés a kérdéskörökben minden réteghez eljutva; - szociális, oktatási területen dolgozók ismereteinek bővítése - kiterjedt jelzőrendszer működtetése; - érzékenyítő kampányok tartása; - tájékoztató rendezvények tartása
12.	Energiadiéta	- energetikai beruházások megvalósítása; - energiatakarékos életvitel népszerűsítése
13.	Biztonságosan biztos utakon	- állapotfelmérés az az utak, járdák infrastrukturális helyzetéről; - közösségi fórumok tartása a lakosság bevonására; - tájékoztató, ismertető kiadványok készítése a biztonságos közlekedésről és KRESZ alapismeretekről; - közlekedési nap rendezése
14.	Belvízvédelem	- akcióterv készítése; - lakosság tájékoztatása; - csatornahálózat felújítása
15.	Hangos tavasz – Fenntartható mezőgazdaság	- fenntartható mezőgazdaság témájában előadássorozat; - mezőgazdászok és vállalkozók részére kapcsolatépítési programok tartása;

		- lakosság részére környezetvédelmi programok tartása
16.	Helyi ízek, helyi jövő – gasztronómia program indítása	- gasztroklub tartása; - helyi ízek fesztiváljának megvalósítása; - tájékoztató kiadványok a befőzés, lekvárkészítés helyi receptekkel
17.	„Újszentivánról jöttem” – helyi történelem megismerése	- interaktív történelemóra program; - online ismeretterjesztés a helyi hősökéről; - nemzetközi programsorozat a testvérvárosok bevonásával
18.	Mozdulj, mert van hol – sport programok	- sportfelszerelés beszerzése; - bicikli túrák szervezése; - meglévő infrastruktúra fejlesztése, üzemeltetése (pl. sportpálya, kerékpáros pihenőhely, stb.)
19.	Helyben a segítség – idősök számára segítségnyújtás	- idősök és önkéntesek összekötése; - adománygyűjtés; - civil szervezetek támogatása
20.	Biztonságos időskor	- idős emberek mindennapjainak megkönnyítése és elmagányosodásuk csökkenése; - önkéntesek számának emelése; - társadalom érzékenyebbé válása

Sorszám: 1.

Intézkedés címe: Ipari park létrehozása

Fejlesztési terület: Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása

Célcsoport: Álláskereső és munkanélküliek

Feltárt probléma:

Bár a regisztrált álláskeresők száma alacsony a községen, ugyanakkor a munkavállalók jelentős része más településen áll alkalmazásában. A községben kevés a munkahely, különösen az álláskereső rétegre jellemző segéd- vagy szakmunkát felszívó munkahely. Ilyen munkahelyeket a közeli nagyvárosban bár találni, azok felkutatása sok esetben idő és költségigényes ezen rétegek számára, továbbá a mindennapi ingázás is extra terhet ró rájuk.

A munkahelyteremtés elsődlegesen termelő beruházásokat végző vállalkozások letelepítésével valósulhat meg, melyre a legcélravezetőbb egy ipari park kialakítása. A betelepülő vállalkozásokat a hely kialakításán túl támogatni kell, feltételként szabva a helyi munkaerő alkalmazását. Az ipari parkban egy inkubátorház építésével történne meg a vállalkozások összefogása, miközben a helyiek körében a vállalkozások indítása kerülne népszerűsítésre.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: lakosság tájékoztatása, érdeklődők bevonása;
- hosszútávon: ipari park létrehozása, meglévő és új vállalkozásokkal, illetve munkavállalókkal való feltöltése

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- ipari park létrehozása;
- vállalkozások indításának népszerűsítése (információs kampányok, tanácsadás, segítség az ügyintézésben);
- helyi munkaerő alkalmazása;
- inkubátorház működtetése

Résztvevők és

Önkormányzat

felelős:

Felelős: polgármester

Partnerek:

vállalkozások, Csongrád-Csanádi Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Szegedi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- munkanélküliek számának csökkenése;
- vállalkozások számának emelkedése;
- vállalkozási szektor bővülése;

- helybeni foglalkoztatottság emelkedése

Forrása: statisztikai adatok a helyi vállalkozások számáról és álláskeresőik számáról.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Szükséges erőforrások:

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 2.

Intézkedés címe: Mezőgazdasági telep

Fejlesztési terület: Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása

Célcsoport: Álláskereső és munkanélküliek

Feltárt probléma: A községben kevés a munkahely, különösen az álláskereső rétegre jellemző segéd- vagy szakmunkát felszívó munkahely. Ilyen munkahelyeket a közeli nagyvárosban bár találni, azok felkutatása sok esetben idő és költségigényes ezen rétegek számára. A munkahelyteremtés a mezőgazdasági munkát vállaló emberek számára megvalósulhat egy telep létrehozásával. A telep célja az lenne, hogy reflektáljon a helyi munkaerő már meglévő készségei és képességeire, illetve támogassa, hogy lakóhelyükön tudjanak munkát vállalni. Továbbá, hogy elősegítse a mezőgazdasági területen dolgozó, tevékenykedő cégeket, illetve újonnan alakuló gazdasági vállalkozásokat, azáltal, hogy megfelelő telephelyet, közösen is használható felszereléseket, infrastruktúrát hozna létre. A területen terménytároló, gépműhely és a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó különféle építmények kialakítására kerülne sor.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása;
- hosszútávon: telep létrehozása, munka beindítása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- telep tervezetése, partnerek keresése;
- nyilvánosság biztosítása;
- kivitelezés;
- eszközbeszerzések;
- helyi munkaerő alkalmazása;
- termelés és működés beindítása

Résztvevők és felelős: Önkormányzat,
Felelős: polgármester

Partnerek: vállalkozások, AKI - Agrárközgazdasági Intézet, Csongrád-Csanádi Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Szegedi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 4 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- partnerek csatlakozása és hely érdekeltség növekedése;
- nyertes pályázat, támogatási szerződés aláírása;
- telep beindítása, helybeni foglalkoztatottság mutatóinak emelkedése

Forrás: együttműködési megállapodások, telephely dokumentáció, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Szükséges erőforrások:

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 3.

Intézkedés címe: Bérlakásprogram

Fejlesztési terület: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák

Feltárt probléma: Magyarország területén a lakások folyamatosan emelkednek, ez elsősorban a nagyobb városokat érinti, azonban Újszentiván frekventált elhelyezkedése miatt a lakások itt is növekednek. Középtávon a szegedi elektromos autópári fejlesztés miatt arra lehet számítani, hogy a lakásvásárlás egyre nagyobb befektetést fog igényelni, amely sok esetben szinte ellehetetleníti a lakásra vágyók és ifjú párok esélyét, hogy saját otthonukban kezdjék meg közös életüket, de sok esetben azt is, hosszú évek spórolása után saját lakásba költözzenek.

A folyamatos infláció azt is eredményezi, hogy egyre több család kerül nehéz anyagi helyzetbe, amely előidézhetheti, hogy sem fenntartani, sem megtartani nem tudják otthonukat.

Mindezek miatt kiemelten fontos, hogy bérlakások és „fecske lakások” álljanak a település rendelkezésére, amelyek szociális alapon kiutalhatók, és segítik, hogy a helyi lakosság helyben tudjon maradni és ne kelljen máshova költözniük.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: megvalósítási helyszín kijelölése és helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: nyilvánosság biztosítása, igények gyűjtése;
- hosszútávon: új lakások felépítése, felújítása, beérkezett kérelmek elbírálása, lakások kiutalása.

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- bérlakásépítés;
- rászorulóknak részére további bérlakások kiutalása;
- „fecske ház(ak)” kialakítása fiatal házaspároknak részére

Résztvevők és

Képviselő-testület

felelős:

Felelős: polgármester

Partnerek:

vállalkozások, civil szervezetek, helyi lakosok

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 4 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- bérlakások számának emelkedése;
- helyi lakosság lakhatási körülményeinek javulása;
- elvándorlás csökkentése

Forrás: építési tervek, statisztikai adatok.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás. Ugyanakkor a helyi erőforrások bevonása lehetséges a kiadások csökkentésére pl.: adománygyűjtés, használt, de jó állapotú bútorok, használati tárgyak.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 4.

Intézkedés címe: Meleg otthont mindenkinek

Fejlesztési terület: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és a romák

Feltárt probléma: Az elmúlt években az inflációs áremelkedés jelentősen megnehezítette a lakosság számára a korábbi életszínvonaluk megőrzését, amely ezt eredményezte, hogy egyre több ember számára kihívás alapvető szükségleteik (pl.: közüzemi számláik fizetése, tűzifa vásárlása) biztosítása.

A nehéz helyzetbe kerülő egyének és családok megsegítésére olyan alapnak kell rendelkezésre állnia, amelyből igény esetén kiutalható segítség - elkerülve ezzel, hogy a lakosság érintett tagjai még rosszabb körülmények közé kerüljenek. Fontos továbbá, hogy amennyiben a helyzet úgy kívánja, ne csak egyszeri segítség, hanem folyamatos támogatás kerüljön nyújtásra a rászorulóknak részére.

Egy önkormányzati területen megvalósuló erdőtelepítés hosszútávon oldaná meg a tűzifa biztosításának a problémáját. Célszerű a mostanában éppen az ilyen problémák miatt elterjedt, gyorsan növekvő fafajtákkal megoldani a telepítést.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyszín kijelölése és helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: nyilvánosság biztosítása, igények gyűjtése; megfelelő növényzet meghatározása;
- hosszútávon: igények elbírálása, erdőtelepítés és rászorulóknak részére segítségnyújtás

Tevékenységek

(a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- lakásfenntartási támogatás igénylése és kiutalása;
- tűzifa kiutalás;
- önkormányzati erdőtelepítés

Résztvevők és

felelős:

Önkormányzat

Felelős: polgármester

Partnerek:

Erdőgazdaság munkatársai, civil szervezetek

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 6 havonta helyzetfelmérés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- rászorulóknak életkörülményeinek javulása, rossz élethelyzet további következményeinek (pl.: betegség, társadalmi marginalizálódás) csökkentése;
- erdőtelepítés, későbbi igények teljes körű kielégítése

Forrás: önkormányzati adatok, pályázati dokumentáció, statisztika adatok.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

**Szükséges
erőforrások:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 5.

Intézkedés címe: Segítség a bürokráciában

Fejlesztési terület: Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;
Idősek

A községben tetten érhető jelenség, hogy sokan nem tudják helyesen intézni hivatalos ügyeiket, így hátrányba kerülnek a magukat jobban menedzselőkkel és a bürokráciával szemben is. Tovább rontva a helyzetet sok esetben ez azzal jár együtt, hogy nem fordulnak a hivatalok, segítő szervek felé, attól tartva, hogy úgysem boldogulnak, így pedig számos elérhető támogatástól esnek el. A cél az lenne, hogy mindenki számára a lehetséges keretek között a legkevesebb adminisztrációval, bürokrációval járó segítséget találjuk meg.

Feltárt probléma:

A Polgármesteri Hivatal munkatársai és az Újszentiváni Szociális Intézmény munkatársai minden tájékoztatást megadnak a munkanélkülieknek az őket megillető juttatásokról, segítik őket a Foglalkoztatási Osztállyal kapcsolatos ügyintézésben, illetve tanácsadással próbálják elősegíteni a munkaerő piacon való sikeres elhelyezkedésüket, adott esetben a közfoglalkoztatási programban való részvételüket. Tovább kell erősíteni ezen tájékoztatást, mivel még mindig az tapasztalható, hogy az érintettek nincsenek tisztában jogaikkal, adott esetben kötelezettségeikkel, továbbá a helyi munkaerőpiac lehetőségeivel sem.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: figyelemfelhívás, tájékoztató anyag készítése, elindítás a problémamegoldás irányába;
- hosszútávon: tájékoztató fórumok szervezése

Tevékenységek

(a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- figyelemfelhívás, helyzetfelmérés, hogy milyen jellegű tanácsadásra, segítségre van szükség a lakosoknak;
- kapcsolatfelvétel foglalkoztatási és más hivatalokkal;
- segítség az ügyintézésben: segítség nyomtatványok kitöltésében, időpontfoglalásban, kapcsolatfelvételben;
- álláskereső tanácsadás;
- szociális tanácsadás

Résztvevők és felelős:

Újszentiváni Szociális Intézmény és a Polgármesteri Hivatal munkatársai
Felelős: jegyző

Partnerek:

Foglalkoztatási Központ, Járási Hivatal Szakigazgatási Szervei

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés

**Eredményességi
mutatók és annak
dokumentáltsága,
forrása:**

- helyiek nagyobb számban élnek a rendelkezésre álló lehetőségekkel;
- az ügyintézésre fordított idő csökken, mert hatékonyabban boldogulnak a bürokratikus környezetben;
- álláskereső száma csökken

Forrás: önkormányzati adatok, statisztika adatok

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 6.

Intézkedés címe: Vissza az iskolába! – versenyképes tudás megszerzésének támogatása

Fejlesztési terület: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek

Célcsoport: Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása

A versenyképes tudás megszerzése komoly kihívás, főleg egy folyamatosan változó világban és munkaerőpiacon. Újszentiván remek helyzetben van, hiszen bár a településen nem érhető el középszintű vagy szakképesítés adó oktatási intézmény, közel fekszik a dél-alföldi régió egyik legnagyobb oktatási központjához. Szegeden számos felnőtt-, illetve szakképzési lehetőség, valamint felsőfokú oktatási intézmény elérhető, amelyek versenyképes tudást tudnak nyújtani és hozzájárulnak a munkaerőpiaci (re)integráció lehetőségéhez.

Feltárt probléma: Ehhez azonban szükséges a lehetőségek megismerése, és sok esetben segítség az adminisztrációs feladatok megoldásához. A cél az, hogy a továbbtanulási hajlandóság növekedjen, és az egyéni élethelyzeteknek, illetve az egyének képességeinek, szükségleteinek megfelelő képzések kerüljenek megtalálásra.

Emellett elérendő cél, hogy a megfelelő képzések megtalálása és a beiratkozás után, a lemorzsolódás mérséklődjön, amelyet igény esetén hosszútávú mentorálással lehet támogatni. A továbbtanulás kihívásait (például nagyobb anyagi terhet jelentő képzések esetén) mérsékelni szükséges (például a képzéshez szükséges felszerelések biztosításával.)

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: elérhető képzések feltérképezése, adatbázis készítés és egyéni tanácsadás, nyilvánosság biztosítása;
- hosszútávon: egyének hatékony támogatása a továbbtanulás megkezdéséhez és befejezéséhez.

Tevékenységek

(a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- továbbtanulás népszerűsítése;
- segítség pályaválasztásban, adminisztrációban;
- adatbázis készítése elérhető képzési lehetőségekről;
- anyag és eszközbeszerzés, és kiutalás

Résztvevők és Polgármesteri Hivatal, Civil Ház

felelős: Felelős: Alpolgármester

Partnerek: Szegedi Szakképzési Centrum, Foglalkoztatási Központ, Járási Hivatal
Szakigazgatási Szervei, civil szervezetek,

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak

- továbbtanulási hajlandóság növekedése;
- elérhető képzések iránt való érdeklődés emelkedése;

**dokumentáltsága,
forrása:**

- képzéseket megkezdők számának növekedése;
- álláskeresők számának csökkenése

Forrás: Forrás: önkormányzati adatok, statisztika adatok.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám:	7.
Intézkedés címe:	Új korok Újszentivánon – digitális kompetenciafejlesztés
Fejlesztési terület:	Lakosság munkaerőpiaci helyzetének javítása
Célcsoport:	Hátrányos helyzetben élők és romák; Álláskereső és munkanélküliek; Gyerekek és fiatalok; Idősek
Feltárt probléma:	Modern világunkban a digitális ismeretek hiánya jelentős hátrányt tud okozni, ami a továbbtanulás, munkahelykeresés, ügyintézés és mindennapok során is megmutatkozik. Kifejezetten hátrányból indulnak azon rászoruló fiatalok, akik nem rendelkeznek internetes hozzáféréssel, illetve okos eszközökkel, hiszen nem csak tanulmányaik során mutatkozik meg a hátrány, hanem kortárs közösségükben is marginalizálódhatnak. Szintén kiemelten hátrányos célcsoport az időskorosztály, akik nem ezen eszközökkel nőttek fel, így használatukban sok esetben több segítségre szorulnak. Az időskor generáció esetében a digitális ismeretek azért is fontosak, hogy kapcsolatot tudjanak tartani a tőlük távol élő családjukkal. Emiatt fontos az elérhető okos eszközök használatát biztosítani, illetve olyan ismereteket nyújtani, amelyek hatékonyan tudnak hozzájárulni a digitális szakadék csökkentéséhez. Ahhoz, hogy valóban hatékonyan tudjon a fejlesztés megvalósulni szükséges annak pontos meghatározása, hogy a helyiek milyen szinten állnak a digitális eszközök használata terén, és elsősorban milyen területek érdeklik őket, ezáltal biztosítva egy célzott és hatékony támogatást a digitális szakadék csökkentéséhez a helyi lakosság körében.
Célok -	
Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:	- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése; - középtávon: eszközpark fejlesztése és nyilvánosság biztosítása; - hosszútávon: tanfolyamok megtartása és digitális kompetenciák fejlesztése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:	- igényfelmérés; - digitális eszközpark fejlesztése; - digitális kompetenciafejlesztő tréningek
Résztevők és felelős:	Polgármesteri Hivatal, Civil Ház <u>Felelős:</u> Alpolgármester
Partnerek:	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve:	Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés
Eredményességi mutatók és annak	- fejlesztett eszközpark kihasználtságának növekedése;

**dokumentáltsága,
forrása:**

- digitális kompetenciák fejlesztése hatására a digitális szakadék csökken

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Forrás: önkormányzati adatok, statisztika adatok

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám:	8.
Intézkedés címe:	Babilon Újszentivánon – nyelvi kompetenciafejlesztés
Fejlesztési terület:	Munkahelyek teremtése és életszínvonal fejlesztése, fenntartása
Célcsoport:	Hátrányos helyzetben élők és romák; Álláskereső és munkanélküliek; Gyerekek és fiatalok;
Feltárt probléma:	Modern világunkban a nyelvi ismeretek hiánya jelentős hátrányt tud okozni, ami a továbbtanulás, munkahelykeresés, ügyintézés és mindennapok során is megmutatkozik. Az iskolai nyelvi oktatás – a közoktatási intézmények erőfeszítései ellenére – általánosságban nem nyújt olyan szintű tudást, amely akár nyelvvizsga letételéhez, akár gyakorlati nyelvhasználathoz elegendő lenne. Emiatt leginkább azok kerülnek hátrányba, akik anyagi helyzetük okán nem engedhetik meg maguknak, hogy magántanár segítségével fejlesszék nyelvi készségeiket. A nyelvtanulás nem csak az iskolai előmenetel javításához, a munkahely keresés sikerességéhez tud hozzájárulni, hanem az alapvető műveltséget is emeli, és lehetőséget biztosít a világ más részein élőkkal való kapcsolatfelvételre, eltérő kultúrák megismerésére.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:	- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése; - középtávon: résztvevők toborzás, idegen nyelv tanulás népszerűsítése; - hosszútávon: nyelvi tanfolyamok szervezése; és nyelvi készségek fejlesztése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:	- igényfelmérés; - résztvevők toborzása; - idegen nyelvi tréningek
Résztvevők és felelős:	Polgármesteri Hivatal, Civil Ház <u>Felelős:</u> Alpolgármester
Partnerek:	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve:	Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:	- érdeklődés a nyelvtanulás iránt emelkedik; - nyelvi kompetenciák fejlesztése hatására az egyének több lehetőséggel fognak rendelkezni továbbtanulás, munkahelykeresés során
Kockázatok és csökkentésük eszközei:	Forrás: önkormányzati adatok, statisztika adatok. Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 9.

Intézkedés címe: **Közösségben az erő – hagyományteremtő rendezvények bevezetése**

Fejlesztési terület: Közösségi kohézió erősítése kulturális, érzékenyítő és hagyományteremtő tevékenységgel

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;

Nők;
Gyerekek és fiatalok;
Idősek

Feltárt probléma: Minden közösség fenntartása szempontjából fontosak azok a programok, amelyek lehetőséget nyújtanak a kapcsolódásra, együttlétre, közös időtöltésre. Azonban az is fontos, hogy ezek a rendezvények képesek legyenek reagálni a helyi igényekre és meg tudják szólítani a célcsoportokat. Azok a rendezvények, programok, amelyek képesek összehozni a lakosságot hozzájárulnak a település sikerességéhez, hiszen az itt élők jobban a közösség tagjainak érzik magukat, nagyobb arányban vállalnak szerepet a társadalmi folyamatokban, gyakrabban segítik egymást és kevésbé motiváltak elhagyni a lakóközösségüket. A közösségi összetartozás érzése továbbá csökkenti a minden településen megjelenő társadalmi ellentéteket pl.: generációs szakadék, kisebbségek megbélyegzése, nők hátrányos megkülönböztetése.

Ahhoz, hogy olyan rendezvények kerüljenek megtartásra, amelyek valóban képesek válaszolni a helyi igényekre, fontos a lakosság bevonása már a szervezési folyamatba. Ez nem csak népszerű új rendezvények megvalósításának lehetőségét támogatja, de segíti megismerni a helyi lakosság prioritásait, illetve aktivizálni őket a közösségi folyamatokban.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: közösségi fórumok tartása, közösség bevonása, érdekeltétele a folyamatban;
- hosszútávon: régi és új programok rendszeres megtartása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- közvélemény-kutatás a helyi igények felmérésére;
- új rendezvények népszerűsítése és a meglévők megtartása

Résztevők és felelős: Önkormányzat, Civil Ház
Felelős: Alpolgármester

Partnerek: Civil szervezetek, helyi vállalkozások

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak

- lakosság helyi rendezvényeken való részvételének növekedése;

**dokumentáltsága,
forrása:**

- közösségi összetartozás erősödése, társadalmi ellentétel csökkenése, elvándorlás mérséklődése

Forrás: önkormányzati adatok, jelenléti ívek, statisztikai adatok.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 10.

Intézkedés címe: Újszentiván újoncai – ifi klub felállítása

Fejlesztési terület: Közösségi kohézió erősítése kulturális, érzékenyítő és hagyományteremtő tevékenységgel

Célcsoport: Gyerekek, fiatalok

Feltárt probléma: A községben kevés olyan tér van, ahol a gyermekek tartalmasan, értelmesen tudnák eltölteni szabadidejüket. A csavargás elkerülésére feltétlenül szükség lenne egy olyan ifjúsági centrumra, térre, ahol megoldható lenne egy, a gyerekeknek hasznos időtöltést kínáló tér kialakítása. A centrumban kialakítható volna bowling pálya és egyéb, a sportolást játékos keretek között megvalósító szabadidős tevékenységek. Ehhez jó alap lenne az önkormányzat tulajdonában lévő épület régi pályájának felújítása is. Az ifjúsági centrum egyben helyet adhatna egy olyan információs pontnak is, ahol nemcsak az ide látogató turisták, de a helybeliek is tudomást szerezhetnének a programokról, szabadidős tevékenységekről.

A tér kialakításán túl fontos a fiatalok bevonása és érdekeltté tétele, vagyis egy olyan ifi klub felállítása, amely képes a fiatalok valódi igényeire reflektálni.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: forráskeresés, nyilvánosság bevonása a tervezési folyamatba;
- hosszútávon: ifjúsági centrum kialakítása, programok megtartása

Tevékenységek

(a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- közösségi tér kialakítása és felszerelése;
- ifjúsági klub felállítása

Résztevők és

Önkormányzat, Civil Ház

felelős:

Felelős: Alpolgármester

Partnerek:

Civil szervezetek

Határidő(k)

pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 2 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- közösségi programok tartására alkalmas helyek számának növekedése;
- fiatalok közösségi programon való részvételének emelkedése;
- fiatalok online térben eltöltött idejének csökkenése, és kortárs kapcsolatainak erősödése;
- fiatalkori szenvedélybetegségek, bűnözős lehetőségek csökkenése

Forrás: részvételi adatok, statisztikák.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám:	11.
Intézkedés címe:	Előzzük meg a bajt – prevenciós előadások tartása
Fejlesztési terület:	Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása
Célcsoport:	Hátrányos helyzetben élők és romák; Nők; Gyerekek és fiatalok;
Feltárt probléma:	A közösségben bár nem érhető tetten a drog, túlzott alkohol fogyasztás és egyéb kiugróan magas addikciós probléma jelenléte, azonban a város közelsége miatt mégis foglalkozni kell azzal, hogy a városban iskolába járó gyermekek elkerüljék a függőséget okozó kísértéseket. A közösségben bár számokban nem tetten érhetően, mégis jelen van a családon belüli erőszak. Több esetben érkezik jelzés arról, hogy a házastárs bántalmazásnak van kitéve, de az ügyfél általában a szégyenérzet miatt nem kér, illetve fogad el segítséget. Fontos tehát a témában való ismeretek bővítése, érzékenyítés, valamint az ismeretek átadása, hogy mit lehet/kell tenni, amikor egy lakos vagy hozzátartozója, ismerőse ilyen hatásoknak van kitéve.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:	- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése; - középtávon: prevenciós lehetőségek felkutatása, beavatkozási területek feltárása, szociális szféra fejlesztése; - hosszútávon: jelzőrendszer hatékony működése és lakosság érzékenyítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:	- anonim kérdőívezés a kérdéskörökben; - szociális, oktatási területen dolgozók ismereteinek bővítése - kiterjedt jelzőrendszer működtetése; - érzékenyítő kampányok tartása; - tájékoztató rendezvények tartása
Résztvevők és felelős:	Önkormányzat, Civil Ház Felelős: Alpolgármester
Partnerek:	Rendőrség, védőnő, háziorvos, civil szervezetek, Szegedi Kistérség Többcélú Társulása
Határidő(k) pontokba szedve:	Tevékenység indulásától számított 2 havonta helyzetelemzés
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:	- prevenciós ismeretek elterjedése; - drog és túlzott alkoholhasználat csökkenése; - családon belüli erőszak számának csökkenése; - hatékony beavatkozási módszerek kidolgozása és elterjedése;

- problémás helyzetek felismerésének hatékonyságának növekedése

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

**Szükséges
erőforrások:**

Forrás: egészségügyi és szociális statisztikák, kampányok elérésének számai

Pályázati pénzek hiányában kizárólag önkormányzati forrásból bizonytalan a megvalósíthatóság. A témák érzékenysége miatt a valós állapotok felmérése nagyon nehéz, emiatt a szükséges akció terv kialakítása is nehéz.

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 12.

Intézkedés címe: Energiadiéta

Fejlesztési terület: Környezetvédelem-tudatos fejlődés

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;
Nők;
Gyerekek és fiatalok;
Idősek

Feltárt probléma: A környezeti károsodás egyre jelentősebb mértékű, ezért is fontos az energetikai területén történő fejlesztések szorgalmazása, annak érdekében, hogy fenntartható, környezetkárosító hatásokat minimalizáló fejlesztések tudjanak megvalósulni. Az energiafelhasználás visszaszorításához fontos meghatározni melyek azok a legfontosabb beruházások, amelyek a leghatékonyabban ki tudják fejteni a hatásaikat. Ezen beruházások kifejezetten magas kiadásokat jelentenek, ráadásul a folyamatosan zajló magánszemélyek részére meghirdetett energetikai fejlesztési programok miatt az árak folyamatosan emelkednek, miközben az elérhető szakemberek száma korlátozott. Mindemellett azonban a fenntartható fejlődés elősegítéséért elengedhetetlenek az energetikai beruházások. Ugyanakkor önmagukban nem elégségesek és a lakossági magatartás változtatásával és a téma iránti érzékenyítéssel is hozzá kell járulni a mikrokörnyezet energetikai javításához.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: fejlesztési terv készítése és társadalmi érzékenyítés;
- hosszútávon: energiafelhasználás csökkentése

Tevékenységek

(a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- energetikai beruházások megvalósítása;
- energiatakarékos életvitel népszerűsítése

Résztvevők és

Önkormányzat

felelős:

Felelős: Polgármester

Partnerek:

MVM, helyi vállalkozók, civil szervezetek

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 4 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- energetikailag felújított középületek számának növekedése;
- lakosság ismereteinek növekedése energiatakarékosság témakörében;
- energiatakarékos háztartások számának emelkedése;

- helyi energiafelhasználás csökkenése

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Szükséges erőforrások:

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 13.

Intézkedés címe: Biztonságosan biztos utakon

Fejlesztési terület: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;

Nők;
Gyerekek és fiatalok;
Idősek

Feltárt probléma: Bár a település infrastruktúrája rendszeres időközönként fejlesztésre kerül, illetve állagmegóvás történik, még mindig számos fejlesztés előtt álló terület van, miközben a pénzügyi erőforrások korlátozottak. Azért, hogy a fejlesztések a leghatékonyabban tudjanak megvalósulni szükséges egy széleskörű felmérés, amely magában foglalja a közutak, járdák állapotának felmérését és beavatkozási terv készítését. Az utak karbantartása és új utak burkolása, aszfaltozása kiemelt fontosságú a biztonság közlekedés megteremtéséhez, főleg a kevésbé frekvenciált területeken, ahol általában a kevésbé kedvező anyagi körülmények között élők laknak, és ritkábbak a karbantartási munkálatok.

Bár Újszentivánon nem kiemelkedően magas a közúti balesetek száma, azonban ennek feltétele a közutak, járdák állapotának karbantartása, és biztonságos közlekedési ismeretek terjesztése. Utóbbihoz a KRESZ ismereteinek minél szélesebb réteg számára való megismertetésre van szükség, kiemelten azon réteg számára, akik anyagi helyzetük okán a jogosítvány szerzés lehetőségének hiányában nem részesülnek átfogó közlekedési szabályok oktatásában.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: fejlesztés terv és ütemterv készítése, lakosság tájékoztatása;
- hosszútávon: útfelújítás, karbantartás és közlekedés biztonsággal kapcsolatos programok megvalósítása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- állapotfelmérés az infrastrukturális helyzetéről az utaknak, járdáknak;
- közösségi fórumok tartása a lakosság bevonására;
- tájékoztató, ismertető kiadványok készítése a biztonságos közlekedésről és KRESZ alapismeretekről;
- közlekedési nap rendezése

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Résztvevők és Önkormányzat

felelős: Felelős: Polgármester

Partnerek: Rendőrség, polgárőrség, civil szervezetek

**Határidő(k)
pontokba szedve:**

Tevékenység indulásától számított 4 havonta helyzetelemzés

**Eredményességi
mutatók és annak
dokumentáltsága,
forrása:**

- felújított, kialakított utak számának növekedése;
- közlekedési ismeretek terjedése;
- közúti balesetek számának csökkentése

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám:	14.
Intézkedés címe:	Belvízvédelem
Fejlesztési terület:	Környezetvédelem-tudatos fejlődés
Célcsoport:	Hátrányos helyzetben élők és romák; Álláskereső és munkanélküliek; Nők; Gyerekek és fiatalok; Idősek
Feltárt probléma:	A belvízveszély egyre több otthon veszélyeztet, a szélsőséges időjárási viszonyok következtében a belvíz folyamatosan emelkedik. A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy sokan nem rendelkeznek biztosítással, az esetleges károkat sem tudják önerőből megoldani, amely folyamatos állagromláshoz vezet.
Célok -	
Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:	- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése; - középtávon: akcióterv készítése, lakosság tájékoztatása prevenció eszközökről; - hosszútávon: a rendszer megépítése, átadás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:	- akcióterv készítése; - lakosság tájékoztatása; - csatornahálózat felújítása
Résztevők és felelős:	Önkormányzat Felelős: Polgármester
Partnerek:	Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve:	Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:	- felújított csatornahálózat kiterjedésének növekedése; - belvíz következtében megrongálódott házak számának csökkenése; - ingatlanok értékének csökkenése mérséklése Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei:	Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.
Szükséges erőforrások:	Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 15.

Intézkedés címe: Hangos tavasz – Fenntartható mezőgazdaság

Fejlesztési terület: Környezetvédelem és fenntartható fejlődés

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;

Feltárt probléma: Termő és természetes területeink kimerülőben vannak, amely folyamatot a globális felmelegedés és ennek hatására kialakuló szélsőséges időjárási viszonyok csak tovább rontják. Újszentriván lakossága jelentősen épít a helyi mezőgazdasági tevékenységre, így nem csak a jövő generációjának lakóhelye, hanem a mostani generációk megélhetése miatt is szükséges a fenntartható mezőgazdaság megismerése és gyakorlati megvalósítása. Emiatt szükséges a legkorszerűbb ismeretek elsajátítását és támogatni a tudásmegosztást a helyi mezőgazdasági stakeholderok körében. Ezzel párhuzamosan a lakosság szélesebb rétege számára a környezetvédelem fontossága kerül népszerűsítésre.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: nyilvánosság biztosítása, célcsoport megszólítása;
- hosszútávon: programok megvalósítása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- fenntartható mezőgazdaság témájában előadássorozat;
- mezőgazdászok és vállalkozók részére kapcsolatépítési programok tartása;
- lakosság részére környezetvédelmi programok tartása

Résztevők és felelős: Polgármesteri Hivatal,
Felelős: Alpolgármester

Partnerek: Helyi mezőgazdászok, vállalkozók, civil szervezetek

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- fenntartható mezőgazdaság témájában való ismeretek terjedése;
- egymást segítő mezőgazdasági hálózat kialakulása;
- környezetvédelem fontosságának köztudatban való terjedése;
- környezetünk, földjeink védelmének növekedése

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám:	16.
Intézkedés címe:	Helyi ízek, helyi jövő – gasztronómia program indítása
Fejlesztési terület:	Turizmus fejlesztése
Célcsoport:	Hátrányos helyzetben élők és romák; Álláskereső és munkanélküliek; Nők; Gyerekek és fiatalok; Idősek
Feltárt probléma:	Napjainkban a mesterséges, tartósítószerrel teli, gyorsan elkészíthető ételek dominálják étrendünket, amelyek nem csak egészségünkre, de közérzetünkre is negatívan hatnak. Újszentiván erősen mezőgazdasági település, számos termelő területtel, és nagy múltra visszatekintő hagyománnyal a térségi ételek elkészítése területén. Ennek kihasználása az egészséges, változatos étrend kialakításához, a helyi termelők ismertségének növeléséhez, illetve a „zero waste” gondolkodás (semmi ne menjen kárba, főleg ne élelmiszer) kialakításához tud hozzájárulni.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:	- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése; - középtávon: célcsoport körében való népszerűsítés, fő résztvevők beazonosítása; - hosszútávon: turisztikai programok és tevékenység megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:	- gasztroklub tartása; - helyi ízek fesztiválja tartása; - tájékoztató kiadványok a befőzés, lekvárkészítés helyi receptekkel
Résztvevők és felelős:	Önkormányzat, Civil Ház Felelős: Alpolgármester
Partnerek:	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve:	Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:	- helyi programok, klubok számának növekedése; - zero waste magatartás terjedése; - helyi alapanyagok, termékek ismertségének emelkedése; - turizmus fejlődése Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei:	Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 17.

Intézkedés címe: „Újszentivánról jöttem” – helyi történelem megismerése

Fejlesztési terület: Turizmus fejlesztése

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;

Nők;
Gyerekek és fiatalok;
Idősek

Feltárt probléma: A hagyományőrzés és a helyi történelem ismerete hozzá tud járulni az otthonukra, hazájukra büszke nemzet kialakulásához, a kis és nagyobb közösségek kohéziójának erősítéséhez, illetve az elvándorlás mérsékléséhez. Újszentiván gazdag múlttal rendelkezik, amely megismerése nem csak a helyiek számára lehet fontos, hanem a turizmus fejlesztéséhez is hozzá tud járulni.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: nyilvánosság biztosítása
- hosszútávon: programok, online tevékenység megvalósítása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- interaktív történelemóra program;
- online ismeretterjesztés a helyi hősekről;
- nemzetközi programsorozat a testvérvárosok bevonásával

Résztvevők és Önkormányzat, Civil Ház

felelős: Felelős: Alpolgármester

Partnerek: Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat, Civil szervezetek

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- helyi programok számának növekedése;
- helyismereti tudás bővülése;
- népességmegtartó erő növekedése;
- turizmus fejlődése

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

**Szükséges
erőforrások:**

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 18.

Intézkedés címe: Mozdulj, mert van hol – sport programok

Fejlesztési terület: Turizmus fejlesztése

Célcsoport: Hátrányos helyzetben élők és romák;
Álláskereső és munkanélküliek;
Nők;
Gyerekek és fiatalok;
Idősek

Feltárt probléma: A gyermekek körében az egészséges életmód kialakítása, az egészségre nevelés nagyon fontos. Napjaink életmódjában a számítástechnika térhódítása szembe megy a szabadidő hasznos, egészséges eltöltésének igényével. A gyermekek rengeteg időt töltenek az online térben, kevésbé vannak ösztönözve a szabadidő elfoglaltságokra. Az egészségtelen élelmiszerek térhódítása is károsan befolyásolja életüket. A községben ugyanakkor nagy igény van a sportra, mutatja ezt a sportlétesítmények jelenlegi folyamatos kihasználtsága is.

Fontos továbbá nem csak a sportra való hajlandóság növelése, de a sportolási lehetőségek széles társadalmi rétegek számára való elérésének megteremtése. Ehhez térítésmentesen használható eszközpark és sporteszközök szükségesek, illetve olyan közösségi programok, amelyek felhasználják a helyi adottságokat - pl.: kiépített bicikli útvonal – és képesek a helyi lakosságot és a turistákat is megszólítani.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: lakosság bevonása;
- hosszútávon: fejlesztés megvalósítása és új programok megtartása

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- sportfelszerelések beszerzése;
- bicikli túrák szervezése;
- meglévő infrastruktúra fejlesztése, üzemeltetése (pl. sportpálya, kerékpáros pihenőhely, stb.)

Résztvevők és

Önkormányzat

felelős:

Felelős: Polgármester

Partnerek:

Civil szervezetek, sport klubok

Határidő(k) pontokba szedve:

Tevékenység indulásától számított 5 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- helyi programok számának növekedése;
- sporteszközök számának növekedése;
- sportolásra való hajlandóság, egészséges életmód terjedése;

- sportturizmus fejlődése

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Szükséges erőforrások:

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 19.

Intézkedés címe: Helyben a segítség – idősök számára segítségnyújtás

Fejlesztési terület: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása

Célcsoport: Idősök

Feltárt probléma: A nyugdíjasok, idősök száma emelkedik, miközben sok esetben a társadalom ezen csoportja számára nincs helyben családi, baráti közösség, akik valós támogatást tudnának nyújtani a mindennapi feladatokban. Magyarországon az időskori ellátórendszer nem elégíti ki teljes mértékben a keresletet. A nyugdíjas otthonok, ellátó helyek hosszú várólistával rendelkeznek, a bejutás hosszadalmas és költséges. Sok esetben pedig nem is feltétlen indokolt, ugyanis sok idős esetben, ha segítséget kapnak a bevásárlással, gyógyszerek beszerzésével, takarítással vagy egyéb teendőkkel összefüggésben, még biztonságosan tudják életüket élni saját lakókörnyezetükben.

Lehetőség mutatkozik a helyi generációk összekapcsolására önkéntes tevékenység keretében, ami az idősök számára segítséget jelenthet a mindennapokban, a fiatalok számára pedig hasznos szabadidős elfoglaltságot, ledolgozott közösségi munkaórákat eredményez.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: nyilvánosság biztosítása és önkéntesség népszerűsítése;
- hosszútávon: szociális segítségnyújtás

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- idősök és önkéntesek összekötése;
- adománygyűjtés;
- civil szervezetek támogatása

Résztvevők és Önkormányzat

felelős: Felelős: Polgármester

Partnerek: Civil szervezetek, Idősök Klubja

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- idős emberek mindennapjainak megkönnyítése és elmagányosodásuk csökkenése;
- önkéntesek számának emelkedése;

- társadalom érzékenyebbé válása

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

Kockázatok és csökkentésük eszközei:

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Szükséges erőforrások:

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

Sorszám: 20.

Intézkedés címe: Biztonságos időskor

Fejlesztési terület: Társadalmi rétegek leszakadásának visszaszorítása

Célcsoport: Idősek

Feltárt probléma: A közösségben egyre több az idős ember, akik sok esetben egyedül élnek. A modern időkben annak ellenére, hogy a helyi bűnözési statisztika nem emelkedik jelentősen, a közbiztonság érzése folyamatos csökken. Emiatt fontos olyan jelző rendszerek működtetése, amely az egyedül élő és sok esetben magukat kiszolgáltatottnak érző emberek számára nyújt biztonságot és biztonság-érzést.

Ennek eléréséhez fontos a pontos problémát feltárni, meghatározni mi rontja a biztonságérzetet és arra reflektálni, akár egyéni, akár csoportos tevékenység keretében. Fontos továbbá az elérhető lehetőségek, mint például a „gondosóra program” népszerűsítése, illetve a jelzőrendszer folyamatos üzemeltetése.

Célok -

Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban:

- rövidtávon: helyzetfelmérés után aktuális helyzet, igények megismerése;
- középtávon: társadalmi tájékoztatás
- hosszútávon: megvalósítás, működtetés

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve:

- lakossági fórumokon, egyéni elbeszélgetéseken feltárni a problémákat, ki, milyen veszélyhelyzetet vél lakókörnyezetében;
- „gondosóra program” népszerűsítése;
- polgárőrség, jelzőrendszer üzemeltetése, fenntartása és fejlesztése

Résztvevők és felelős: Rendőrség, polgárőrség, önkormányzat
Felelős: polgármester

Partnerek: Civil szervezetek, Nyugdíjas klubok

Határidő(k) pontokba szedve: Tevékenység indulásától számított 3 havonta helyzetelemzés

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása:

- idős emberek mindennapjainak megkönnyítése és elmagányosodásuk csökkenése;
- önkéntesek számának emelkedése;
- társadalom érzékenyebbé válása

Forrás: önkormányzati adatok, statisztikai adatok.

**Kockázatok és
csökkentésük
eszközei:**

**Szükséges
erőforrások:**

Kiemelt kockázat a forráshiány, pályázati lehetőségek hiányában a megvalósítás erősen kétséges. Továbbá a lakosság érdektelensége, és a megfelelő szakmai megvalósítók megtalálása is potenciális veszélyforrás.

Önkormányzati források, európai uniós pályázati támogatás

4.3. ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSA

Újszentiván Községi Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során felkéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Az önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézmények működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos, egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba építsék be és érvényesítsék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségeket, amelyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes megfogalmazásra kerültek.

Az önkormányzat elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Az önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

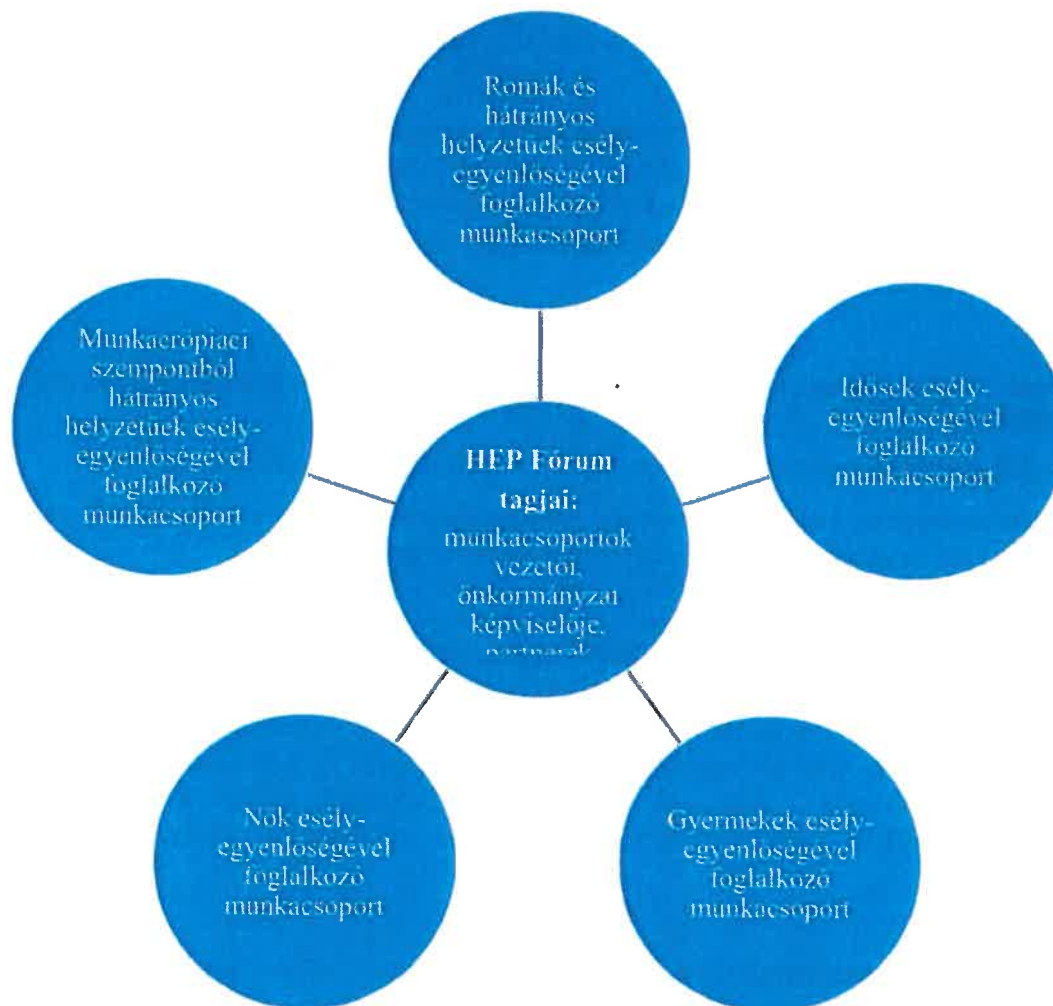
A fentiekkel kerül biztosításra, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok a településen maradéktalanul megvalósuljanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórum kerül létrehozásra:

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása;
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása;
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása;
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportok kerülnek kialakításra az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

70. ábra: Újszentiváni HEP Fórum és munkacsoportjai

A HEP Fórum működése:

- A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
- A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
- A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatok megvalósulásáért, a program végrehajtásáért a polgármester felel.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteket bővítő képzésen, egyéb programokon részt vegyenek.

Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában:

- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a felelős személynek.
- Az önkormányzati intézmények vezetői gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala, a helyi esélyegyenlőségi programban érintettek, a felsorolt önkormányzati, hivatali és civil szervezetek előzetes véleményformálása. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, az önkormányzati hivatal épülete, a Civil Ház áll rendelkezésre. Az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein a tolerancia, a befogadás és a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Amennyiben az évente előírt felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, úgy annak módosítása szükséges, illetve annak érdekében, hogy az maradéktalanul megvalósulhasson, javaslatot kell tenni a szükséges intézkedésekre.

Újszentiván Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Ezt követően Újszentiván Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 53/2024. számú határozatával elfogadta.

Újszentiván, 2024. 07. 10.

.....
Bodó Imre
polgármester

Újszentiván Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Újszentiván, 2024. 07. 10.

2024. 07. 10.

Dátum

**Újszentiváni
Hagyományörzők Köre**

Partner neve/képviselt
szervezet

Tóth Gábor
.....
Újszentiváni
Hagyományörzők Köre
6754 Újszentiván,
Kossuth u. 39.
Adószám: 18479153-1-06

2024. 07. 10.

Dátum

**Újszentivániai Baráti köre
Egyesület**

Partner neve/képviselt
szervezet

Punkó János
.....
Újszentivániai
Baráti köre Egyesület
6754 Újszentiván, Fő u. 7.
Adószám: 19364928-1-08

Aláírás

2024. 07. 10.

Dátum

**Együtt Újszentiván
Közösségéért Egyesület**

Partner neve/képviselt
szervezet

Tóth Tímea
.....
Aláírás

2024. 07. 10.

Dátum

Újszentivánért Alapítvány

Partner neve/képviselt
szervezet

Tóth Károly
.....
Aláírás